

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 5.00 DEM, Швајцарска 5.00 CHF,
Шведска 25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS,
Словенија 250 SLT, Македонија 70 DEN.

9 770032 339010

22. III 1996

● ИЗЛАЗИ

ПЕТКОМ

● ГОДИНА LVIII

● ЦЕНА

7 ДИНАРА

● БРОЈ

2302

ЕЈС ВЕНТУРА
У АФРИЦИ

За сбе'ог 7 го 107

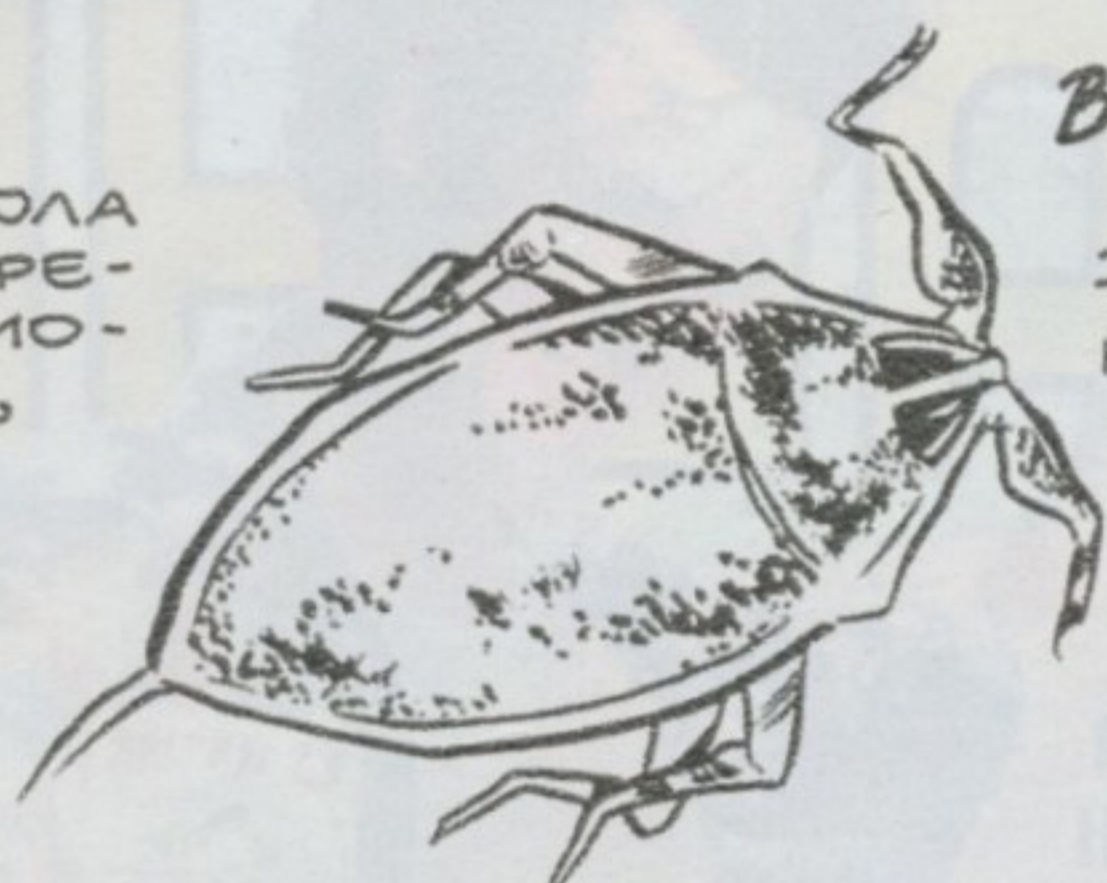
Марша Трос

НОВИНАРКА ИЗ ФОРТ ЛОДЕРДЕЈЛА У ФЛОРИДИ ДА БИ НАПИСАЛА РЕПОРТАЖЕ, ВИЗИЛА ЈЕ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ТРКАЧКЕ АУТОМОБИЛЕ, ПИЛОТИРАЛА ДИРИЖАБЛОМ, УПРАВЉАЛА НУКЛЕАРНОМ ПОДМОРНИКОМ, КРСТАРИЦОМ И ВЕЖБАЛА КАО КИРКУСКИ АРТИСТА.

НАТАН БЕРН

ИЗ ЊУЈОРКА, МОГАО ЈЕ ДА ХВАТА СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ ОД 350 РЕЧИ У МИНУТИ.

ВОЈНИК

ХОРАС ПРИНОЛИ ИЗ ТЕНЕСИЈА ЈЕ 1863. ПОСЛАО ПИСМО ДЕВОЈЦИ ЕМИЛИ МАРВИН У МИЧИГЕНУ. ОНО ЈЕ СТИГЛО НА НАЗНАЧЕНУ АДРЕСУ 110 ГОДИНА КАСНИЈЕ.

ВОДЕНА БУБА

ДУГАЧКА 7,5 СЕНТИМЕТАРА У БАНКОУ СЕ СМАТРА ПРАВОМ ПОСЛАСТИЦОМ, ПОПУТ ЖАСТОГА.

МУЗЕЈ ТАЈНЕ СЛУЖБЕ

У ВАШИНГТОНУ, ИМА ЕКСПОНАТЕ КАО ШТО СУ МАШИНА ЗА ФАЛСИФИКОВАЊЕ, ОРУЖЈЕ ИЗ КОГА СУ ПОЧИЊЕНА УБИСТВА И ТАКО ЈЕ ОБАВИДЕН ТАЈНОМ ДА ЈЕ ОТВОРЕН САМО ЗА ПРИЈАТЕЉЕ И ПОРОДИКЕ АГЕНТА ТАЈНЕ СЛУЖБЕ.

ТАСМАНИЈСКИ БАВО

ТОРБАР ВЕЛИЧИНЕ МАЧКЕ У ПОТПУНОСТИ ПОЈЕДЕ СВОЈ ПЛЕН (ЈАПЉЕ, КОКОШКУ, МАЊЕГ ПСА) УЌУЧУЈУЋИ КОСТИ И КРЗНО!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

у чешком граду Седлецу постоји црква чији је полилеј, свећњак, обешен наспред цркве са много свећа или сијалица, начињен од људских костију.

у белгијском месту Ватерлоу, где је Наполеон изгубио велику и важну битку, сахрањена је нога једног енглеског војника.

најпопуларнији спорт у америчким нудистичким камповима је рукомет.

кроз човечије тело протеже се и вијуга 96.560 километара крвних судова.

бебе нилских коња рађају се под водом.

библиотека чувеног Јелског универзитета у Сједињеним Америчким Државама имаће до 2000. године толико књига да би се њима могло поплочати растојање од Северног пола до полутара.

да живимо на Меркуру, славили бисмо рођендан сваких 88 дана.

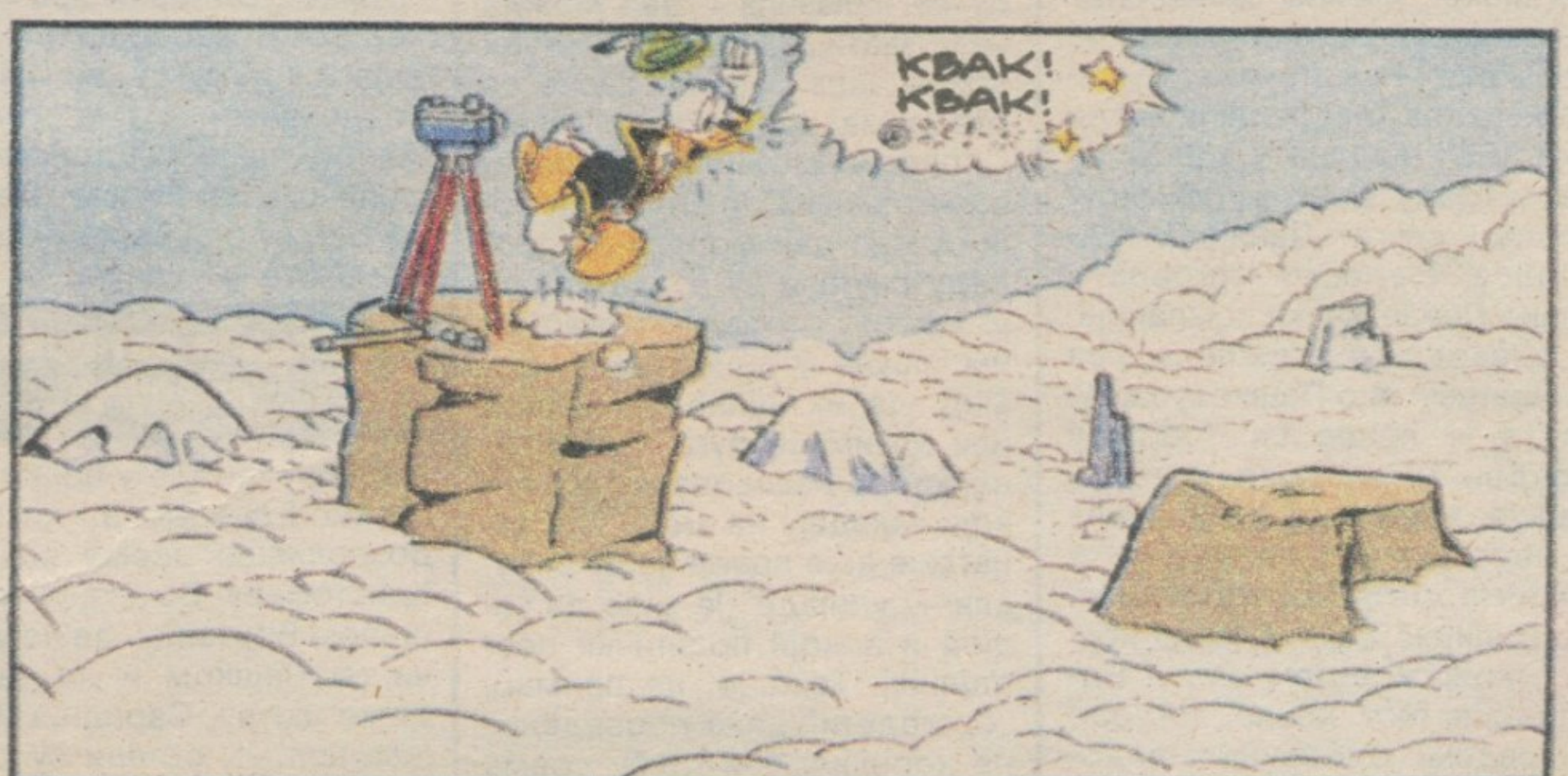
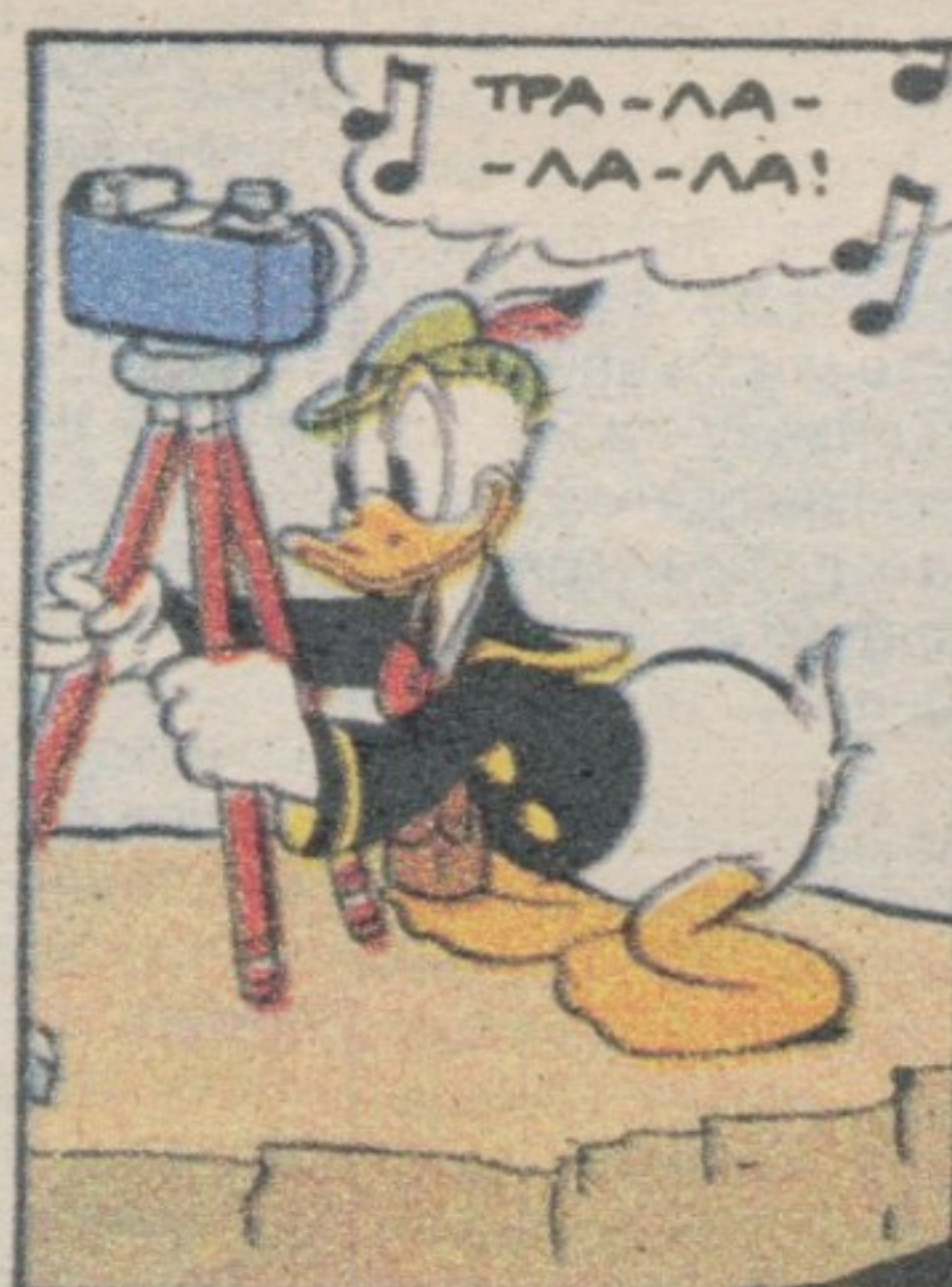
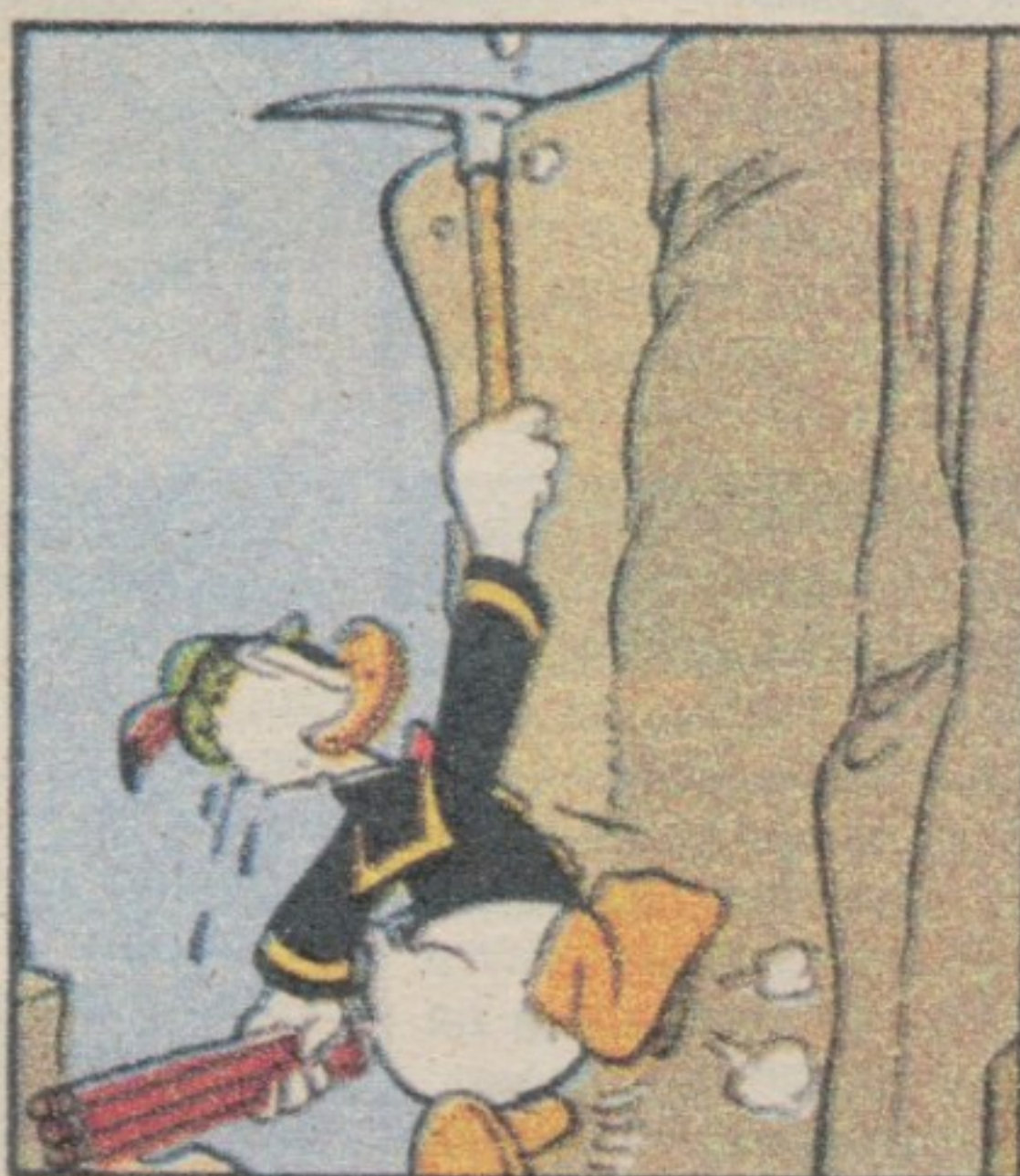
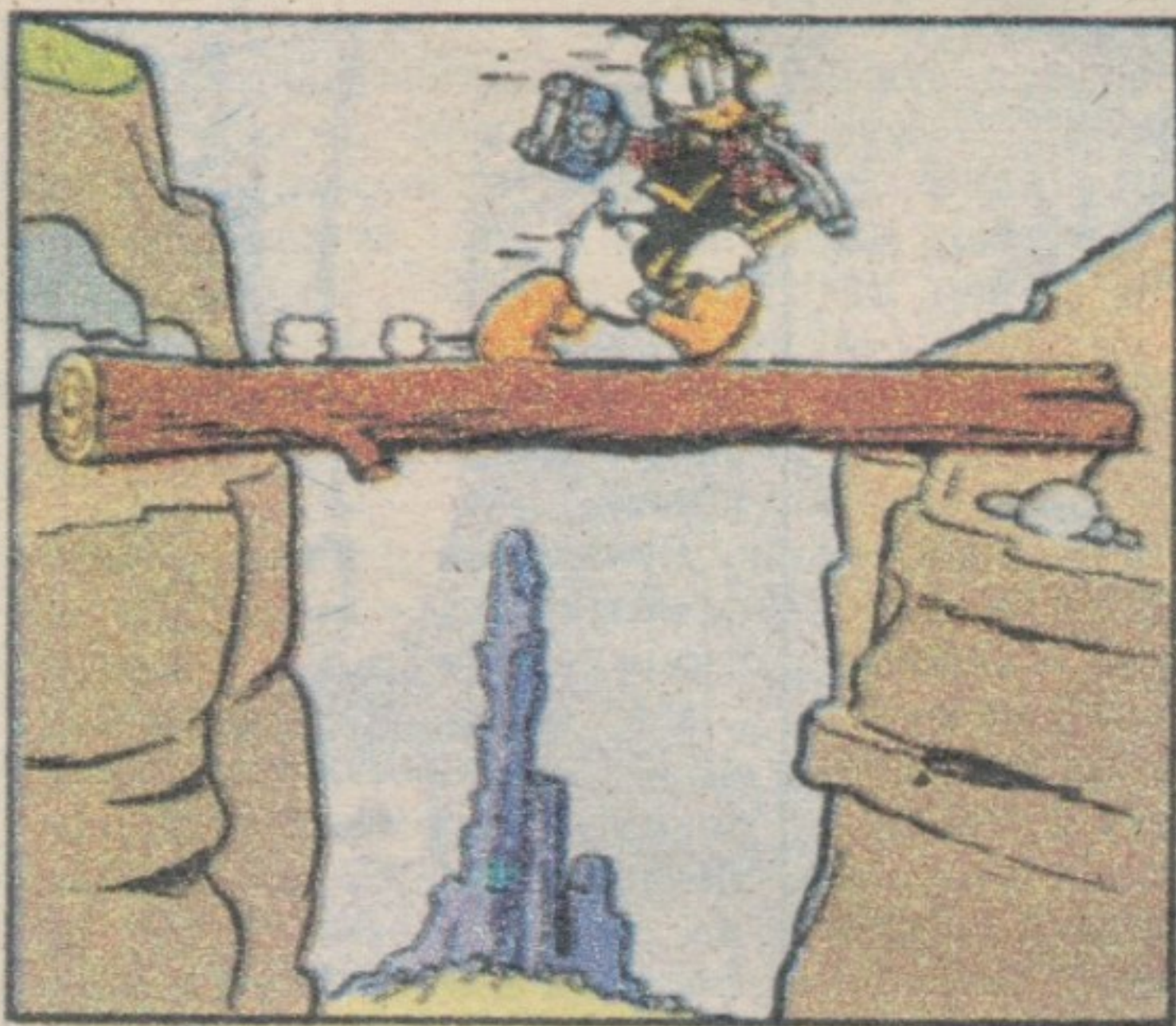
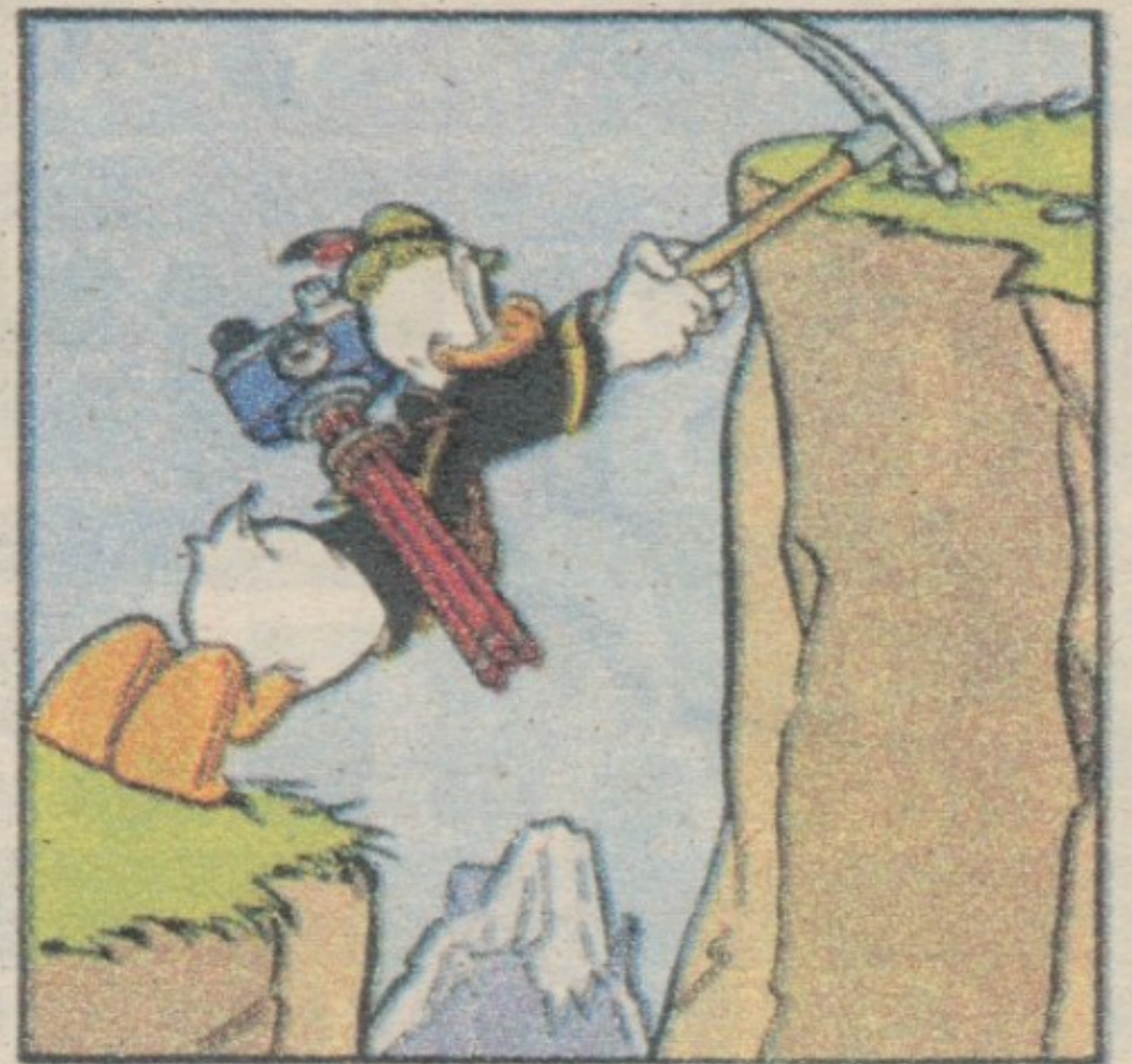
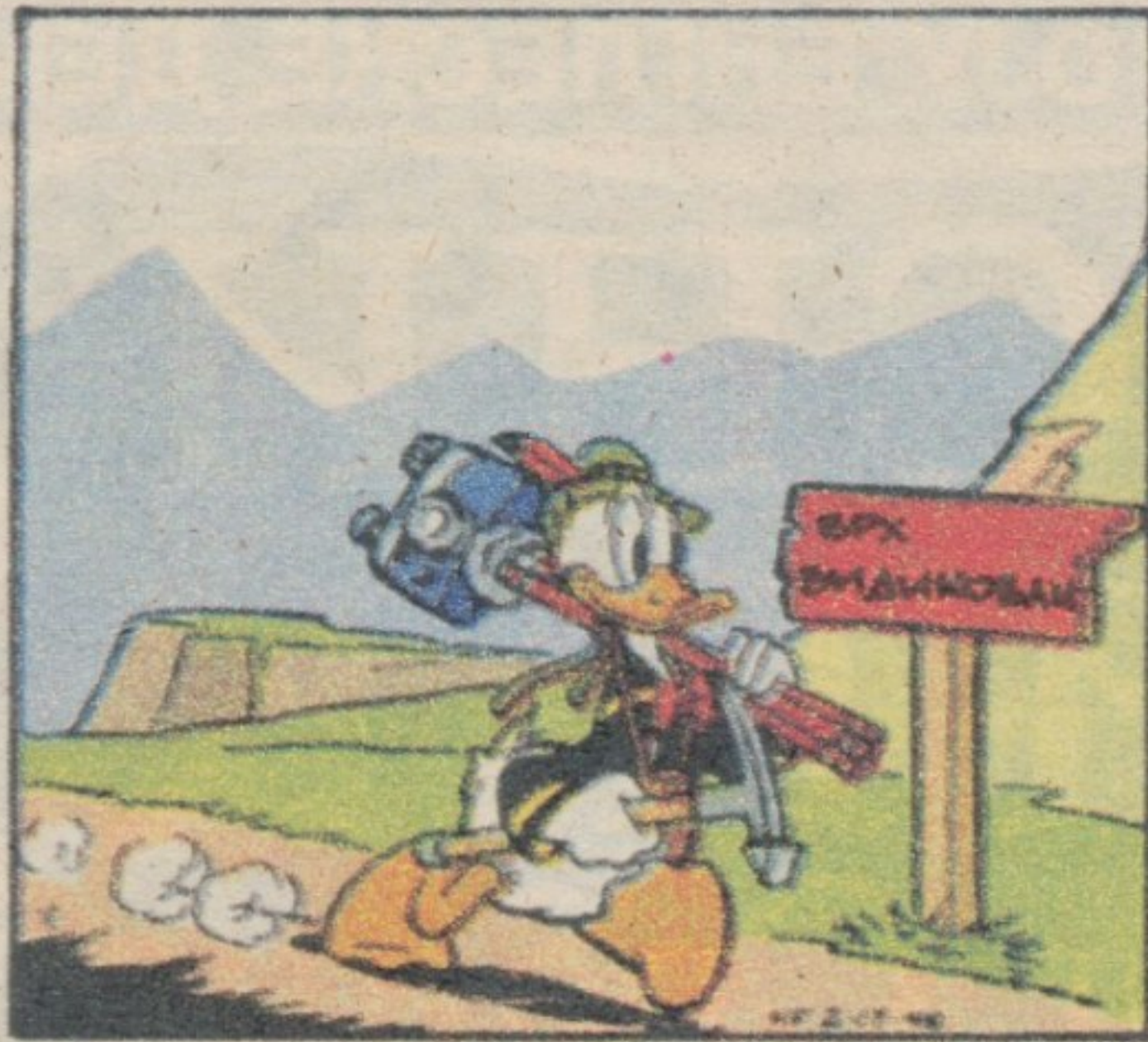
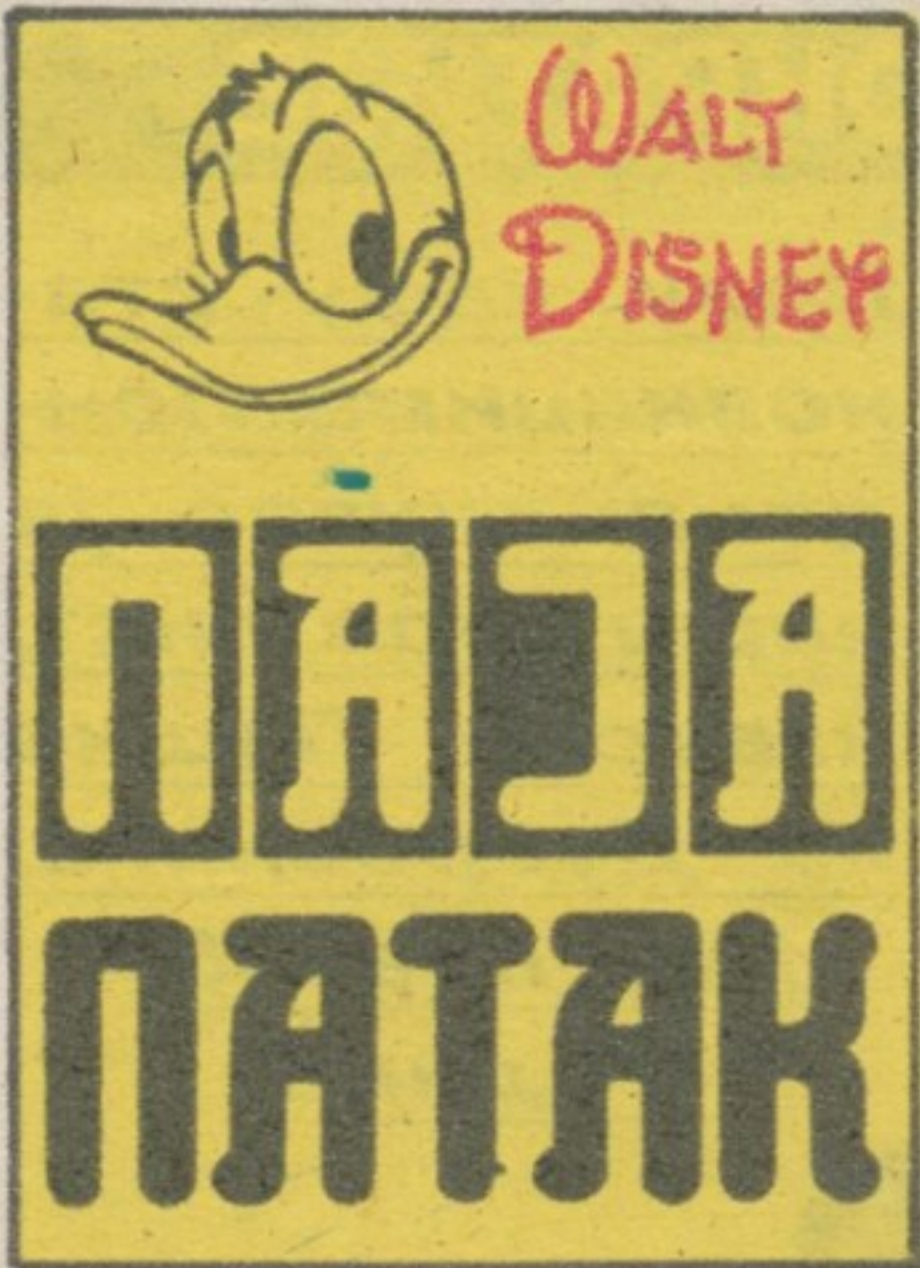
кажу да је Моцарт, на негодовање свога амбициозног оца, често компоновао играјући билијар.

китови дишу плућима, као и људи, али под водом могу да задрже дах преко једног сата.

Илустровао Зоран Петковић Петко

ЧУДЕСНИ НАПИТАК лондонског Србина

Прву кафу становницима Лондона скувао је наше горе лист, извесни Пашко из Дубровника, још пре 350 година

У Лондону се појавило чудо невиђено: укусан напитаk, „прост и безазлен“, справљен од исушених и у прах самлевених бобица које „расту само у пустињи Арабије“. Бобице у праху мешају се са врућом водом да би се добило миришљаво пиће које ваља пити што је могуће топлије, али не би требало јести сат раније нити сат касније. Ако се упутства поштују, чудесни напитаk осушиће непотребне и штетне телесне сокове, помоћи ће варењу, подстаћи дух и срце учинити раздраганим. Не треба га пити пре спавања, осим ако се не припремате на дуго ноћно бдење. Напитаk зауставља реуматска жигања, смирује кашаљ, помаже када глава боли или када очи пеку. Лечи водену болест, костобољу, скорбут, шкрофуле, камен у желуцу, зауставља ветрове (пардон!)...

Овако је пре три и по века свој производ – кафу – рекламирао први кафеџија у Лондону, дубровачки Србин по имену Пашко. Презивао се Розе (Rosee), али му то, највероватније, није било право презиме, већ надимак „Дубровчанин“, („Ragoseo“, „Raguseo“) настао од исквареног латинског назива знаменитог јадранског града, а можда се презивао Ружић или Ружићић, ко зна. Зна се да је негде око 1650. године у малоазијском граду Смирни (Измиру) постао слуга Данијела Едвардса, енглеског трговца и члана Левантинске компаније.

Едвардс је, изгледа, са уживањем пио Пашкову кафу, па га је повео са собом у Лондон. Ту је Пашко наставио да кува кафу своје газди, али и његовим пријатељима и гостима, међу којима су били др Вилијем Харви, лекар који је открио крвоток, затим Едвардсов таст Хоџис, трговац и градски одборник Лондона... Нови напитаk освојио је и

остале становнике Лондона из „високог друштва“ који су све чешће свраћали у Едвардсов дом, па је сироти Пашко имао пуне руке посла.

Гнев крчмара и пивничара

Видевши да Пашко од силног кувања кафе више нема времена за своје уобичајене обавезе, Данијел Едвардс одлучио је да се лиши услуга једног доброг слуге, али и да своју кућу ослободи „окупације“ насртљивих кафеџија. Зато је 1652. године дозволио своје слуги да направи шатру у којој ће кувати и продавати кафу. Пашко је одштампао плакате са поменутим хвалоспевима кафи, а испред шатре истакао упадљиву фирму, велику дрвену таблу на којој је насликан његов портрет, и то до појаса. Тако је почела са радом прва кафеџија у Лондону: „Код Пашкове главе“.

Шатра је постављена у Алеји светог Михаила на Корнхилу, једном од лондонских квартова на брежуљку око познате житне пијаци (отуда и назив „Корнхил“, што у дословном преводу значи „Кукурузни брег“). На пијаци су се налазила и два можда најпознатија лондонска стуба срама: две спојене даске са отворима за руке и главу. Справа је служила за кажњавање лакших преступника који су цео дан морали да проведу спутани „у кладама“, па је сваки пролазник могао да им плуне у лице, опали шамар, да их чупне за бркове или да им се руга. Овако су најчешће кажњавани трговци који закидају на мери или занатлије које праве лошу робу, али – „у клада“ је знао да залута и покоји политички преступник. Тако је, на пример, „благодети“ данаведеног на корнхилском стубу срама неколико деценија касније

осетио и Данијел Дефо, аутор „Робинзона Крусое“. „У клада“ је доспео због једног сатиричног есеја о верској нетрпељивости који се није допао тадашњим властима.

У то време готово сви грађани Лондона, чак и деца, пили су пиво јер је било много лакше наћи њега него здраву воду. Богатији су га, додуше, мешали са џином и увозним вином. Већина грађана имала је обичај да бар једном дневно сврати у неку од многобројних лондонских пивница.

У таквој, више него раздраганој, атмосфери Пашкова шатра у којој се продавала само кафа била је освежење и врло брзо постала је популарна мада цена од једног и по пенија за шољицу у оно доба није била занемарљива. Убрзо је вешти Дубровчанин морао да кува кафу у лонцима од 30 или 40 литара како би задовољио потражњу.

Пашков успех изазвао је љубомору и гнев лондонских крчмара и пивничара који су се уплашили да ће остати без муштерија. Одлучивши да се са конкуренцијом треба обрачунати док је време, пожалили су се градоначелнику Лондона да, ето, усред престонице славног краљевства, један странац, па још друге вере („грчке“, односно православне), без дозволе прави и продаје свој сумњиви напитаk. Градоначелник је уважио жалбу, па је лондонским кафеџијама запретила опасност да остану без своје омиљене, тек стечене навике.

Хладни рат првих кафеџија

Пашку је тада у помоћ прискочио Едвардсов таст Хоџис дозволивши своје кочијашу Кристоферу Боуману, несумњивом Британцу, да се уортачи са Пашком и да заједно држе шатру. Сарадња је трајала кратко, ортаци су се посвађали, па је Боуман, овла-

давши вештином справљања кафе, одлучио да се одвоји. Отворио је шатру у дворишту цркве Светог Михаила, у непосредној близини Пашкове кафеџије, истакао плакат са насликаним ибриком и своју кафеџију назвао „Код ибрика“.

Лондонски љубитељи кафе одмах су се поделили. Посетиоци шатре „Код Пашкове главе“ истицали су чињеницу да је Пашко пореклом са Истока где спремање кафе има богату традицију и да он, ваљда, боље од тек приученог Боумана зна како се то ради. Патриоте су, пак, радије ишле код свог сународника сматрајући да један Енглез све може да уради боље него било који странац. Као доказ о „хладном рату“ између двојице првих лондонских кафеџија остала је песмица коју је написао један од припадника „Пашкове странке“. Није познато право име поете који се потписао псеудонимом Андрианус дел Тасо, али се зна да је песмица написана у шатри „Код Пашкове главе“, да велича врлине Дубровчанинове кафе и да се подсмева Боуману.

На крају је, ипак, победио Боуман. Пашко је касније морао да напусти Енглеску и да побегне у Холандију јер је, наводно, у Лондону починио некакав преступ. Али, лако се може претпоставити да му је код власти привилеговани конкурент „наместио игру“. Пашку се губи траг, а Боуман је, ослободивши се конкуренције, почео да скупља прилоге од пола шилинга по посетиоцу за градњу праве кафеџије од чврстог материјала.

Центри политичке агитације?

Боуманов монопол, међутим, није дуго трајао јер су већ од 1657. године почеле да се отварају и друге кафане

Virtue of the COFFEE DRINK!

IT IS VERY GOOD
to prevent Mis-carrying
in Child-bearing Women.

It is a most excellent Remedy against the Spleen, Hypochondriack Winds, or the like. It will prevent Drowsiness, and make one fit for business, if one have occasion to Watch; and therefore you are not to Drink of it after Supper, unless you intend to be watchful, for it will hinder sleep for 3 or 4 hours.

IT IS OBSERVED that in Turkey, where this is generally drunk, that It suppresseth Fumes exceedingly and therefore good (sic) against Head-ach, and will very much stop any Defluxion of Rheums, that dis- fil from the Head upon the Stomack, and so prevent and help Consumptions, and the Cough of the Lungs. It is excellent to prevent and cure the Dropsy, Gout and Scurvy.

IT IS KNOWN by experience to be better then any other Drying Drink for People in Years, or Children that have any running humors upon them, as the Kings Evil etc. they are not troubled with the Stone, Gout, Dropsie, or Scurvey, and that their Skins are exceeding cleer and white.

IT IS NEITHER Laxative nor Restricting.

FIRST time in London
Made and Sold in St.
Michaels Alley in Cornhill
by Pasqua Rosee, at the
Signe of his owne Head. ❖

CORNHILL: Printed by J. HODSON and Co. 1651.

(у оригиналном значењу те речи), поготово после великог пожара у Лондону 1666. године. Међу власницима је било много Грка и Турака, али није познато да ли је међу њима био још неки наш земљак. У сваком случају, кафане су почеле да ничу као печурке после кише. Сваки становник Лондона који је

држао до себе имао је „своју“ кафециницу у коју је редовно свраћао, сусретао се са пријатељима и сазнавао најновије вести и скандале. Међу првим заклетим кафијама истицао се и познати путописац и борац против алкохолизма сер Хенри Блант који је, највероватније, кафу окусио још 1634. године при-

ликом свог путовања по Леванту маршрутом Венеција – Сплит – Сарајево – Ваљево – Ниш – Цариград...

Лондонске кафецинице полако су постајале неизбежан део друштвеног живота и толико популарне да је пропао покушај краља Чарлса II да их забрани као „центре политичке агитације и конспирације“.

Из кафана су се, касније, развили чувени клубови за ђентлмене, који су играли значајну улогу у енглеској политици 17. века. Међутим, за разлику од каснијих клубова који су често били стециште ђутљивих намћора, у кафециницама се подстицао разговор. Ту су „банку држали“ књижевни „лавови“ попут Драјдена, Едисона или Сфифта, ту се гажила знаменита енглеска слобода говора, ту је негована култура „августовског доба“ (прве деценије 18. века), а у једној од лондонских кафана извесни Едвард Лојд отворио је 1688. године осигуравајуће друштво називајући га једноставно својим презименом – „Лојд“. „Лојд“ је, као што се зна, осигуравао све и свашта (укључујући и осигурање студената од „падања“ на испитима, уколико редовно похађају наставу) и данас је једна од најбогатијих компанија на свету.

После револуције 1688. године и доласка Вилијема III на енглески престо, прећутно је прихваћена превласт Парламента у политичком животу земље, о самовлади монарха више није могло бити говора, а краљ је постао „отправник послова државе“. Оживела је и слобода штампе ограничавана током владавине Оливера Кромвела и Чарлса II. Делић заслуга за свеопшту демократизацију – како би се то данас рекло – свакако припада и слободарској атмосфери лондонских кафециница.

Популарност кафе у Енглеској, међутим, није дуго трајала. Одлучујући ударац нанео јој је чај који се у Лондону појавио у исто време (око 1650. године), али је у почетку био прескуп и доступан само најбогатијима, па је читав век прошао пре него што је заменио кафу у друштвеном ритуалу Енглезе. „Чај у пет“ прерастао је у симбол енглеске традиције, али Енглези нису заборавили Пашка, његову кафу, његов лош енглески и свађу са Боуманом. Правда је победила: на згради данашње „Јамајканске винарије“ у Лондону стоји табла са обавештењем да је на том месту 1652. године отворена прва кафана у овом граду и да је њен власник био „наше горе лист“, Дубровчанин Пашко Розе.

У. К.

(Већина података о Пашку Розеу пренета је из књиге „Културне везе између југословенских земаља и Енглеске до 1700. године“ др Веселина Костића, професора Филозофског факултета у Београду.)

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Кад ПИТОМИ подивљају

Најсвежији пример из Улице српских владара у Београду. До кризе је дошло две недеље пошто је породица за 300 DEM купила младу абисинску мачку. Раширених зеница, фркћући као тигар, она се у скоковима бацила на господаре. Скамењена породица, после првог шока, морала је да се брани. Отац породи-

**Зашто домаће
животиње на-
једном почињу
да нападају?
Шта урадити да
вас не угризу?**

це зграбио је метлу и успео нападача да утера у плакар где се „маца“ смирила.

Овакви случајеви, нажалост, нису нимало ретки и не завршавају се увек хепиендом. У Немачкој, где 58 одсто домаћинстава има кућног љубимца, власнике сваког дана уједају њихове мачке, пси, хрчци, а ништа боље не пролазе ни љубитељи животиња у САД, Италији, Швајцарској... Французи су, чак, израчунали колико их боли и кошта та љубав. Цифре су невероватне: Осигурање у Паризу прошле године забележило је 500.000 уједа! А Центру против беснила обратило се 15.000 особа за преглед и савете.

Па ипак, нимало не потцењујући тешке случајеве, не треба све кућне љубимце да прогласимо за бесне фурије. Можда је боље да покушамо да схватимо зашто нас гребу, гризу, боду...

Ко је ту газда?

Већ летимичан поглед на списак најчешћих жртава да је добар део одговора. Први на црној топ-листи нападнутих су деца и чланови породице. У чему је штос? У томе, утврдили су стручњаци, што чак у 80 одсто случајева агресивност животиње изазива баш сам власник и то најчешће зато што је не познаје. Ни њу, ни њене особине, „обичаје“. Рецимо, онај ко у пола једанаест (увече) буди хрчка, ноћну животињу, да би га помазио, сам тражи ђавола и нека се ништа не чуди кад му животињица, уместо „захвалности“, зарије мале али оштре зубиће у руку „која га храни“. Или, рецимо, упорно хоћете да своју мацу, негде у сумрак

Мачка може да нападне да би се ослободила стреса (страха, напетости). Док кроз прозор гледа птицу која чучи на грани, у стању је да, несвесно, преусмери свој напад против особе која пролази у њеној близини.

кад су сва њена чула ловца на опрезу, пошашољите испод браде. Тиме је, у ствари, изазивате и њена се шапа, сама од себе, диже на вас. Ујутру објашњавате у школи или на послу порекло дуге (и болне) огреботине посред светла лица.

А кад се пас држи у кући, ту се или јасно морају успоставити закони хијерархије, односно власник мора да се претвори у вођу чопора, или ће бити фрке. Ево и зашто. У природи пас живи у чопору у коме се тачно зна ко је ко, односно ко је, научно речено, главни мужјак и њега сви слушају. Осети ли и најмању несигурност или попуштање код њега (то јест свога господара), пас покушава да заузме његово место. Зато запамтите (ако ће вам од тога иоле бити лакше): пас не уједа да би

Птице које нападају, као оне у Хичкоковом филму, ретке су, али и то се дешава. Према најновијим истраживањима, оне постају нападачки настројене кад поједу једну отровну алгу прогутавши је заједно с рибом која им је омиљена храна.

Припремила
В. Милићев

вас убио већ да би показао да је главни!

Највеће невоље у том погледу праве – мали пси. Пудлицама које су „усвојене“ као сасвим мале бебе, дозвољава се да спавају у кревету, једу за столом... и после извесног времена власник се чуди што мали четвороножац себе сматра шефом породице. „Вођа“ затим „усваја“ своју „маму“, док ће с уживањем угристи њеног гломазног и непотребног (иначе законитог) мужа.

Власници и сами, несвесно, храбре агресивност свога „чеда“. Пас, наиме, обично лизне оног кога уједе, из чега газда закључује да то животиња тражи извињење. И не пада му на памет да је казни. А у ствари, пас уједеног лизне само да би потврдио да се попео на победничко постоље.

Из истог, људског, незнања сваке године у Италији буде уједено 1.900 јадних поштара и изгуби се око 6.000 радних дана на боловање док се не „закрепе“ листови, бутине и оно место изнад њих. Стручњаци кажу да је случај поштар типичан пример за околности које се одвијају по псећој логици. Лајањем својих сродника пас је обавештен о наиласку писмоноше. У свету, посебно у квартовима где преовлађују приватне куће, поштар обично силази с мотоцикла или бицикла, прилази

капији, спушта пошту у сандуче и одлази праћен бесним лавезом пса који тако зарађује за ручак. С тачке гледишта пса – да се усудимо тако да кажемо – то је увек иста личност која дође и удаљи се док они лају и док је тако – све је у реду. Међутим, кад овај улез прекрши овај обред и покуша да уђе у двориште да би, рецимо, доставио препоручено писмо, лавез више није довољан и

пас, чији се простор за бекство смањено, прелази на следећи корак: гризе.

Деце + животиња = шибица + слама

Други разлог зашто животиње нападају су лоши услови у којима су расле, „тешко детињство“, како би психолози рекли, и „неприлагођено понашање“.

Са животињом која никад или скоро никад није била у

Коњ је животиња по природи непредвидива. У ствари, он је биљождер и једина мука с њим лежи у његовој снази. Кад се нађе у опасности, његова је природна реакција да побегне. Али, кад нема куд, пропиње се и напада. Савет: никад му не прилазите отпозади: копита су му још опаснија од зуба.

Пас углавном напада кад не може да побегне. То што најчешће гризе децу није без разлога – она га најчешће, у игри, јуре и тако утерају, рецимо под фотељу. Преплашен, он тада уједа свог пријатеља. Из истог разлога опаснији су везани пси него слободни.

додиру са човеком сигурно ће бити невоља. Затворена у мало бетонско двориште, не-навикла на звуке града и сусрете с људима, животиња која доспе у нову околину мораће да осети страх и – угришће првога до себе. Такво нешто може се очекивати од овчарских паса, било оних пиринејских или шарпланинаца купљених на Зеленом венцу у Београду... Исто важи и за патуласту индијску свињу која се све чешће држи по становама као кућно љубимче (одрасли примерци нису тежи од 8 килограма). Или за хрчка који пре усвајања није прошао никакву „школу“ уљуђивања, у смислу прилагођавања и навикавања на људско друштво. А купити деци веверицу у 300 продавница исто је толико опасно – кажу стручњаци – као оставити их саме с кутијом шибица и камаром сламе усред дневне собе.

Најбоље је, наравно, кад животиња одмалена расте с породицом. Али, пазите, ни ту не треба претерати – није добро прерано је одвојити од својих. Јер, ако буде познавала само човека, она ће се поистоветити са њим, то јест мислиће да је и сама људско биће, а кад сазри, тражиће – упорно наскакајући на руке и ноге власника да се „ожени“ („уда“) за господара (господарицу). Ген задужен за нагон продужења врсте диктира понашање „дај шта даш“ – које је први на гускама доказао нобеловац Конрад Лоренц, стручњак за понашање животиња и човека.

Свиње су некад сматрали правим разбојницима јер је ова животиња (и биљојед и месождер) лутала слободно улицама градова, нападала и сакатила децу. Данас је сасвим припитомљена и у – обору.

КАКО ДА СЕ ПОНАШАТЕ

ОЧИ У ОЧИ С ОПАСНОМ

ЖИВОТИЊОМ

Пред псом који вас не познаје

Тело укочено, глава нешто уздигнута или спуштена, реп усправан, наострошена длака, нарочито дуж врата и хрбата, уши начуљене унапред, поглед фиксиран – његов изглед не обећава ништа добро... Ако уз то режи, кезећи зубе, само што није кренуо у напад. Имате неколико решења, али за сва важи једно – сачувајте хладнокрвност! У сваком случају, не гледајте га у очи јер ће он то схватити као супротстављање и, друго, НЕ БЕЖИТЕ јер ће вас врло брзо стићи. Уместо тога, саветују стручњаци, спустите се на земљу и из тог става четвороношке почните да испуштате било какве неуобичајене звуке. Пас ће се толико збунити да ће заборавити да нападне. Тај ћете моменат искористити да се достојанствено повучете. Уосталом, зашто ветеринари у Швајцарској, Италији, Француској носе у џепу обавезно усну хармонику? Да би „оригиналним“ звуком изненадили и средили опасног пса.

У првим данима живота врло је важно да младунче буде уз мајку јер је њена улога одлучујућа за будуће понашање животиње. За мачке је

Пред чопором

Теоретски, у таквој ситуацији, кажу, треба надладати вођу, главног пса. У пракси: то је немогуће. Једини ваш спас – зовите УПОМООООО!

Пред вашим псом

Ако нисте изгубили баш сваки ауторитет, хитро покушајте да га поново стекнете и преузмете улогу вође: повисите опасно тон гледајући га право у очи. Кад постигнете покораванье, животињу увек треба умирити, то јест променити тон и, можда, помиловати. Али, у случају учесталих напада и безуспешног „покораванья“ потражите савет ветеринара.

Пред мачком

Позната лекарка Моника Бурден саветује „ципелотерапију“, то јест баците јој папучу. Могући исход: или ће побећи, или ће почети да се игра с њом. Изванредно ефикасна показала се и прскалица којом се иначе фајта веш...

Са свима осталим

Кад вас нападну птице (можда сте се искувише приближили њиховом гнезду?), почните да машете неким делом одеће да бисте се заштитили и што пре напустите опасну зону! Пред „сумњивом“ кравом или коњем – одступите! Ако никако не можете да се домогнете било каквог заклона, подигните руке увис, не да коњ помисли да се предајете већ да бисте изгледали што већи и урлајте из свег гласа да бисте зауставили јуриш.

одрасте: куја, рецимо, не пропусти да удари шапом штене кад год је уједе дајући му тиме незаборавне лекције о законима хијерархије... Практично упутство: не узимајте мачиће док не напуне два, нити штенад док немају три месеца!

Те опасне шишке

Трећи узрок нападачког понашања здравствене је природе. Слаб рад бубрега остарелу мачку може толико да раздражи да угризе првог ко јој дође под руку. И пад ше-

критичан период од 2. до 8. недеље, а код пса од 3. до 12. Тада не одређује како ће се животиња понашати кад

Поштари у Италији изгубе око 6000 радних дана лечећи се од угриза. И нема никаквих знакова побољшања ситуације на терену.

И животиње имају своје психијатре: двадесетак њих у Паризу лече претежно мачке и псе који пате од поремећаја у понашању. Цена једне сесансе (сат и по) креће се између 100 и 200 DEM.

ћера у крви (хипогликемија) такође може изазвати нападно расположење. Тако, најчешће, страда онај власник који своју мачку храни као да је пас дајући јој један оброк дневно. А мачке, као и ми, једу више пута...

Стари пси, чији су слух и вид ослабили, имају нападе агресије. Неке расе почну да пате раније од ових недостатака него друге, пудлица и коли на пример. И одабирање које врше одгајивачи подстиче насилничко понашање. Тако је сада у моди код многих

паса (шнауцера, комондора, пулија, кери блу теријера, брадатог колија, бријера или фландријског пса, да не помињемо „играчке“ као што су тулеарски или болонски псић) да имају што дужу длаку, поготову шишке... Бедник кроз њих не види скоро ништа и из страха – уједа.

А животиње које оболе од дегенерације мрежњаче имају у сумрак, кад светло бива све слабије, праве халуцинационе кризе с привиђењима при чему можете настрадати ни

криви ни дужни ако им се нађете у близини.

Најзад и тумори хипоталамуса или хипофизе, као и обољења надбубрежне жлезде изазивају хормоналне поремећаје који могу да се изразе кроз нагле промене расположења: напади су у таквим случајевима силовити и изненадни, животиња при том потпуно губи „разум“. Ови поремећаји могу бити генетски,

урођени, нарочито код коке-ра и бултеријера. Код мачака, најчешће од њих пате абисинске, сијамске и бурманске расе.

Људски лекови за псећи страх

Али, шта да се ради.

Решења постоје, а лечење се разликује, зависно од узрока. Јер, ујед због страха, око отимања за место вође с господарем или очног обољења не догађају се по истом сценарију, па се и не лече на исти начин. Постоје различите терапије: од средстава за умирење болова код камена у бубрегу до психотерапије која треба да подешава поремећаје 300 неуротичара. За лечење страхова код паса ветеринари користе исте оне лекове који се дају и људима, „транекс“ рецимо...

Успех лечења често и буквално значи живот или смрт. Нажалост, понекад је једино решење успавати нападачки расположену животињу која се не може излечити (отприлике два одсто животиња). Ма колико то тешко падало њиховим власницима, оне се тада безболно успавају, управо због сигурности тих истих власника. ■

МА ШТА

КАЖЕШ

ШТА ВИДЕ ВИДОВИТИ?

У хотелу „Шератон“ у Паризу априла 1978. године одржан је тродневни скуп видовитих. Био је то „крем“ друштва са видовњачким способ-

ностима: читачи судбине са дланова и из шољица кафе, тарот карата, кристалне кугле...

Последњег дана један новинар упитао је да ли ће се скуп одржати и следеће године. Познати видовњак је одговорио: „То још не знамо“. ■

БИП, БИП, ВАНЗЕМАЉАЦ НА ВЕЗИ

Има свакаких изума, али онај Норвежанина Дака Гјерстада сигурно спада у најнеобичније. Наиме, Дак тврди да је направио справицу уз чију ће помоћ свако ко је носи моћи да открије присуство ванземаљаца. Тај уређај у облику џепне батерије „препознавање“ вибрације које емитују дошљаци из свемира. На питање каква је разлика између таласа које емитујемо ми, Земљани, и ванземаљци, Дак Гјерстад одговара шта би друго, да не жели да открије тајну. ■

СКРИВЕНА КАМЕРА

Настојећи да ухвати упорног лопова, полиција из енглеског града Донкастера поставила је скривену камеру у гардероби једног тениског клуба.

Шта су полицајци видели када су пустили филм. Једног од својих колега, иначе члана поменутог клуба који је истуширао се после игре, унезверено трчкарао го голцат тражећи своју одећу коју му је неко украо. ■

УЗ МАЛО СТАТИСТИКЕ, НЕМА МИСТИКЕ

ПРОСЕЧАН ДАН ЈЕДНОГ „АМЕРА“

- 16 минута потроши за куповину
- 34 минута кува
- 49 минута се дотерује
- 66 минута посвећује „чишћењу“ (купање, прање веша)
- отприлике по 15 минута посвети души (у молитви) и телу (вежбајући)
- 18 минута одваја за неки хоби
- 25 минута бави се децом и кућним љубимцима
- 7 сати и 25 минута спава, 7,5 сати ради
- 4 сата и 23 минута припада часовима одмора и забаве
- 2 сата и 49 минута одвојено је за љубав или рад у башти, можда једноставно „буљење у једну тачку“
- оних неколико преосталих сати неко потроши на додатно кување, куповину, забаву...

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПОТРАГА ЗА МИЛОШЕМ

Једина поуздана чињеница која се зна о смрти султана Мурата је да је умро на Косову. Да ли је убијен, ко је то учинио, па чак и да ли је Мурат уопште убијен или је умро некако другачије, не зна се. Народна епика тврди да га је убио Милош Обилић. Турски историчари су прихватили овај податак из легенде, српски нису. Зашто?

После Косовског боја Срби су били пођени поразом и Лазаревом смрћу, а Турци – Муратовом. Витезови лакше подносе частан пораз него неславну смрт вође, па су Турци били у тежем положају од Срба. Морали су да око Мурата створе култ борца за веру кога је убио неверник и то на превару. Народ, и Срби и Турци, прихватио је такву легенду, а и турским историчарима је одговарало да поверују у веродостојност приче. Тако се у њиховим хроникама 15. века описује да се, после турске победе, међу лешеве сакрио један неверник (назив којим су Турци означавали хришћане) и пришао Мурату. „Чауши му бранише, али победнички господар, помисливши да тај има неку потребу и какву молбу, одврати чауше. Тада тај

проклету неверника пође напред и удари ханџаром.“ У једној другој хроници помиње се и име убице – Билиш Кобила. Њен аутор направио је од Милошевог имена каламбур да би оно добило значење „онај који зна задати ударац“.

За разлику од турских, ниједан од првих српских историјских докумената не зна за Милоша. Тек ће Константин Филозоф, више од 40 година после Косовског боја, поменути витеза који је убио Мурата, али не наводећи му име. До 18. века Константин Филозоф ће бити једини летописац који говори о подвигу српског витеза. Зато је могуће да је Константинов приказ Муратова убиства у ствари само одговор турској верзији битке.

Историчари ни до данас нису успели да међу српским феудалцима 14. века нађу неког ко се зове Милош Обилић. Преостаје једино да се утврди да први српски документи не помињу Муратова убицу, да се не зна време ни место јунаковог рођења, да се не зна како тачно гласи његово име, односно да се и даље питамо да ли је Милош уопште постојао или је он производ турске маште. ■

„Забавник“ би за Вука Караџића био календар. А календар је тада била књига која је најчешће излазила једном годишње и чији је први део био календар са подацима о празницима, месечевим менама, прегледом значајних догађаја из светске историје, а други део био је забавне садржине.

Вук је написао: „Календар је књига која народу највише ползе може учинити: једно за то што се сваке године издаје; друго, што га готово сви људи купују, који читати знаду; а треће, што се цијелу годину по рукама непрестано премеће.“

НЕЉУБАЗНА ЖЕНА

Једном је нека жена у околини Крагујевца прала веш на потоку баш 12. јула, на Петровдан. Док је то радила, наишао је из шуме старац. Упитао ју је да ли зна да је празник, да се на Петровдан не ради. Жена га није ни погледала, само је наста-

вила да пере. На то јој старац рече: „Остаћеш нема до следећег Петровдана“ и оде.

Жена није знала да је тај старац био свети Петар. Његове речи су се оствариле. Наредних годину дана нељубазна жена није могла да изговори ни једну реч. Кад је освануо следећи Петровдан, жена је опет проговорила. Од тада је почела да иде по свету и препричава шта јој се догодило. ■

ВУК И ЦЕНЗОРИ

Тек што је Вук Караџић у Бечу објавио „Српски рјечник“, грофу Георгу Мајлату, државном саветнику из Будима, стигла је пријава из Славоније која га обавештава да обрати пажњу на ту књигу. По аутору те пријаве, „Рјечник“ није подобан. И, због тога је гроф Мајлат 22. фебруара 1819. године написао писмо грофу Јозефу Седланицом, председнику Врховног полицијског звања у Бечу.

„Писац књиге је турски поданик, Вук Стефановић, човек без васпитања, који, сем свог матерњег језика, нема никакво знања“ објашњавао је Мајлат Седланичком. „Као сарадник на овој књизи помиње се неки Копитар, намештен код бечке цензуре књига и састављач је латинских и немачких објашњења која се налазе у „Рјечнику“. Напомиње да је књига намењена „подучавању деце оба пола“ иако садржи „псовке, бестидне изразе и стихове“ које не би требало да читају ни од-

расли. Упозорава да би ширење ове књиге могло да доведе до „распуштености српског народа, који је у моралном одгоју много заостао“. Такође, упозоравао је Седланичком, не би никако ваљало да странци виде ову књигу зато што би помислили да бечки цензори ништа не раде. ■

КОРЊАЧА

Једном је један човек испекао погачу и кокош, па сео да једе. Међутим, у том тренутку наиђе његов кум и човек, да не би поделио

ручак са кумом, брже-боље стави кокош на погачу па их сакрије под чанак. Кад је кум отишао, имао је шта да види: кокошка, погача и чанак претворили се у корњачу.

Овако је, према легенди, настала корњача. ■

Најхладније такмичење на свету

ЈУРИШ ЦРВЕНИХ ЦИПЕЛИЦА

У снежним просторствима Аљаске одржава се једно од најнапорнијих и најопаснијих надметања – трка саоница са псећом запрегом

Природа има безброј начина да човеку покаже многе начине умирања. Ипак, најгора смрт је претећи мир беле тишине. Овако је 1898. године писао велики путописац и књижевник Џек Лондон док је у градићу Даусону, у срцу Аљаске, покушавао да нађе своју златну жицу.

После четири месеца неуспешног тумарања по снежним просторствима Аљаске Лондон је морао да призна пораз. Са свега два и по долара у џепу писац је напустио Даусон. У овом градићу остала је брвнара у којој је боравао и у коју данас свраћају, на неку врсту поклоњења,

учесници најхладнијег такмичења на свету – трке кроз ледена пространства Аљаске.

Ципелице за хаскија

Већ дванаест година у фебруару се одржава трка саоница са псећом запрегом – Јукон квест. Траса којом се такмичари крећу пролази кроз две државе и повезује два насеља – Вајтхорс у Канади и Фербенкс у Сједињеним Америчким Државама. Између ова два градића је снежно пространство и пут дуг 1600 километара.

Да би неко учествовао у

овој снежној трци, потребно је да поседује саонице и добру псећу запрегу. Једне саонице вуче, најчешће, 12 или 14 паса, и то хаскија који најбоље подносе хладноћу.

Возач саоница и његови четвороножни пријатељи морају, затим, на припреме које трају три до шест месеци током којих се пређе неколико хиљада километара. Тек после тога човек може да рачуна да ће и он и пси успети да окончају Јукон квест.

Старт такмичења наизменично се мења: једне године је у Фербенксу, друге у Вајтхорсу, а ту се обављају и оне најважније припреме за почетак трке. Сви пси најпре пролазе строгу лекарску контро-

Последње припреме: провера санки и навлачење нарочитих „ципелица“ хаскија

лу. Лекари испитују њихову ухрањеност, стање мишића, а с нарочитом пажњом прегледају шапе. Уколико је лекарски извештај повољан, запрега добија зелено светло за старт.

Док су пси на лекарском прегледу, возач обавља велику куповину: храну за псе, суву храну за себе, нарочите ципелице од филца за четвороношце. Ово је изузетно важан део припрема. Количину хране неопходне за двонедељно такмичење треба паж-

Има дрвене елисе пречника 6 метара, највећу досад изграђену пилотску кабину од композитних материјала и постиже највеће висине – то је, укратко, „Страто 2С“, авион који је управо завршио немачки конструктор Гроб. Задатак ће му бити да врши научна испитивања високих слојева атмосфере што је досад био посао резервисан искључиво за стратосферске балоне и млазне авионе.

Остале „личне особине“.

Његове елисе, највеће на свету, обрћу се као на успореном филму, свега 4 обртаја у секунди. „Страто 2С“ тежак је 13 тона, дугачак 24 метра, има распон крила од 56 метара и аутономију лета од 48 часова!

„Страто 2С“ носиће најсавршеније уређаје који ће му омогућити да проучава стратосферу.

ИЗУМИ

ОТКРИЋА

ДОСТИГНУЋА

**1 АВИОН
– 3 РЕКОРДА**

Кроз ледену пустињу – 1600 километара до циља

љиво одредити – да је буде довољно, али и да се саонице не оптерете претерано.

Једнако је важан и број нарочитих штитника за шапе. Просечна рачуница каже да четири „ципелице“ издрже око 80 километара. За запрегу од 14 паса потребно је понети 1120 ових „папучица“ јаркоцрвене боје.

Онога дана када трка почиње такмичари и њихови пси окупљају се на полазишту у 10 сати пре подне. Обавља се последња провера пртљага,

псима се навлаче „ципелице“, што је изузетно тежак задатак јер на температури од минус 30 или 40 степени прсти веома брзо промрзну. Једини лек је: завући руке у крзно хаскија који ово схватају и као последње охрабрење пред полазак.

На граници преживљавања

Старт трке је у 12 часова а такмичари крећу у размаку од два минута. Већ после неколико минута такмичар са санкама и његови пси улазе у непрегледну ледену пустињу која ће наредне две недеље показивати своје непријатно лице. Неки ветерани ове поларне трке искрено признају да у тим тренуцима имају три жеље: да санке издрже, да се неки пас не разболи и да лед, на неком делу стазе, не пукне.

У дивљини свака грешка може скупо да кошта. Правило број један зато гласи: штедите снагу и нипошто не журите. Уз трасу трке постоји око 400 брвнара чији власници желе да помогну учесницима па заложу ватру и припреме храну за исцрпљене такмичаре. Они који дођу прерано мораће сами да се снађу.

На путу дугом 1600 километара постоји пет званичних пролазних циљева где су сви такмичари обавезни да се зауставе по 36 часова. У међувремену, спава се у дивљини, тек по неколико сати. Кад возач одлучи да заустави санке и одмори псе, чека га велики посао: да заложу ватру, истопи снег и тако добијену воду добро загреје како би се пси окрепили, а затим мо-

ра да припреми храну за своју четвороножну екипу. Тек када пси буду намирени, може и за себе да припреми скроман оброк.

Дуго путовање кроз залеђене пределе, непријатна белина и несносна хладноћа често изазивају халуцинације

оком, па возач санки тек уз помоћ снажне батерије успева да, колико-толико осветли стазу којом треба да пројуре пси и његове санке. Искуснији такмичари препоручују да се у таквим приликама запрега заустави. Псима ће то чак добро доћи јер хаски може

После жвстоне трке псима је потребан одмор и сви

такмичара, па постоји опасност да возач падне са санки које великом брзином настављају пут. Тада је све у Божјим рукама, кажу учесници трке: хоће ли пас предводник чути глас свог газде и зауставити запрегу?

Опасност, и то велика, свакако су и изненадне снежне олује. У тим тренуцима готово да се не види прст пред

да спава и по невремену, потпуно завејан.

После две недеље огромних напора најбоље припремљени такмичари и пси стижу на циљ. И последњи возач који заврши трку може да буде задовољан. На Аљасци сматрају да је свако ко заврши Јукон квест победник.

Ж. Р.

ЗАПОВЕСТ У НАСЛЕД- СТВУ

Лепота цветања надахњује песнике и филозофе. Научници су настанак органа за размножавање до сада сматрали међусобном игром различитих наследних својстава са утицајем околине.

Међутим, две групе научника успеле су радећи независно једна од друге, да увођењем једног гена биљке убрзају време цветања.

Тако ген означен као „leafy“

(лиснат), подстиче развој цвета код разних биљних организама, на пример, код јасике и

неких биљака. На основу тога истраживачи су закључили да су открили заједнички ген за

све биљке, што може да олакша узгој и сетву житарица, поврћа и дрвећа.

„Да ли имате шесто чуло?” — писало је у огласу објављеном 1987. године крупним словима преко читаве стране америчког дневног листа „Бостон Глоб”. „То би могло да вам буде од велике користи. На следећој страни налази се један број између 1 и 5. Немојте одмах да погледате који је то број. Концентришите се. Јесте ли га погодили? А сада пређимо на лакши део: окрените лист!”

Они који су се повиновали овом захтеву нашли су на следећој страни број 3, велик 28 центиметара, као и обавештење ко се иза тога крије: Државна лутрија савезне америчке државе Масачусетс, која је на овај начин рекламирала своје лозове. „Јесте ли тачно погодили?” стајало је даље у тексту. „А можда то и није било најобичније нагађање. Већина људи способна је за ову или ону врсту натприродног опажања, односно екстра-сензорне перцепције (ЕСП). Тиме би се могло објаснити зашто више од 7.000 људи из кола у коло добија на лотоу.”

Пророчански снови и видовити покојници

Критичари натприродног огорчено су реаговали. „У просеку, сваки пети ће типовати на број 3 ако буде стављен пред избор да се определи за неки број између 1 и 5”, устврдио је магазин „Skeptical Inquirer”, који издаје амерички Комитет за проверавање тврдњи о паранор-

ДОБИТАК СТИЖЕ У СНУ

Да ли ћете остати равнодушни ако усните бројеве? Често се, наиме, дешавало да премију на лотоу добију особе које располажу шестим чулом. Наравно, под једним важним условом...

малном (CSICOP). „У стварности, број добитника, гледано на дуге стазе, никада не превазилази закон случајности”.

Ипак, да ли је увек посредни случај кад учесницима игара на срећу пође за руком да освоје неки крупан згодитак? Током ноћи 1. септембра 1987. болничарка Перл Андерсон, стара 57 година, тргнула се из сна: веома узбуђена, продрмала је свог мужа Ралфа и саопштила му како је видела силну гомилу

новца који је покупљен из једног аутомата за игру. „Тако живописно, тако стварно, још никада ништа нисам уснила”, рекла је. „Онда поступи онако како ти је твој сан рекао!” охрабрио ју је муж.

Перл је смогла снаге за то — први пут у своме животу. Увече следећег дана кренула је колима из свог калифорнијског родног града Оукленда према коцкарском рају Риноу, у Невади. Око два сата изјутра ушла је у казино „Клуб Кал Нева”. Одмах се упутила према аутоматима за игру. Улог: три долара. Већ код другог повлачења ручице на „једноруком цеку” пет пута се појавио број 7 и Перл Андерсон добила је премију у износу око милион и двеста хиљада долара.

Сличан случај истражио је холандски парапсихолог професор Вилхелм Тенхев (1894—1981) — и нашао очевце који су могли да га потврде. У новембру 1947. године Јан Ријсберг из града Венлоа пришао је, сав узбуђен, једном киоску холандске државне лутрије. „Можете ли да ми обезбедите лоз број 3684?” упитао је власницу киоска. „Сањао сам да је лоз са тим бројевима добио премију!” Жена је успела да нађе тај лоз и уручила му га. И заиста: у марту 1948. Ријсберг је добио премију од 25.000 гулдена — позамашну суму у то време! *Позамашна сума у то време!*

Понекад добитничко надахнуће може, наводно, да дође од стране духова преминулих особа које својим живим рођацима покушавају на тај начин да докажу да су надживели свој физички крај. На пример, Глорији Дорси је у августу 1991. њен две недеље пре тога преминули муж скренуо пажњу на једну цедуљу у његовом новчанику. Са тамо забележеним бројевима она је три дана касније добила на лотоу 500.000 долара.

Чудни добитници

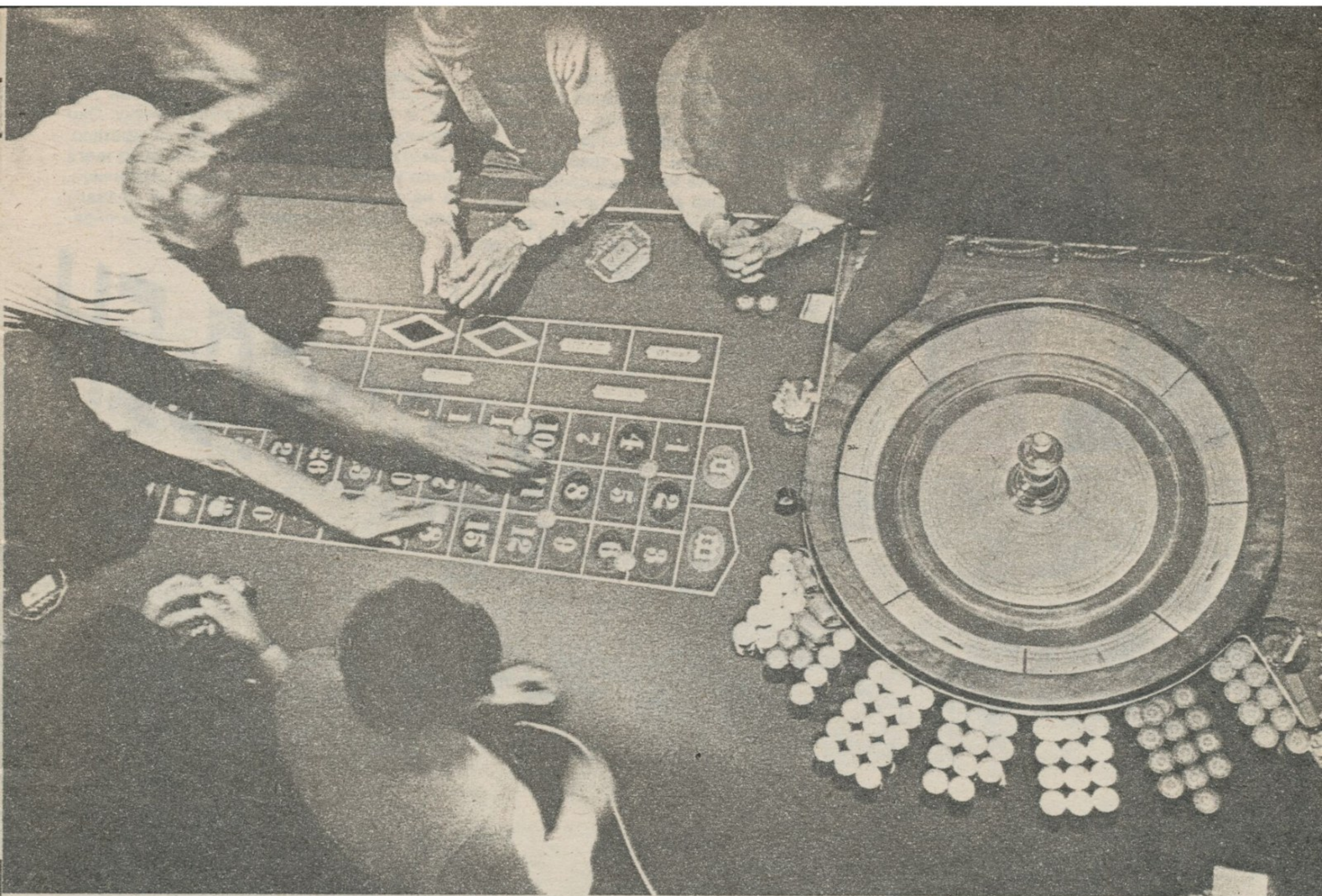
Надахнути „с оне стране гроба” или не, тек — чињеница је да су особито упечатљиви снови о крупном новцу без-

број пута подстакли коцкарску страст људи. То да ту и тамо понеки срећковић добије премију, након што је о томе сањао, може се већ и на основу голих статистичких разлога очекивати — али не значи никакав доказ да је добитак био предвиђен у сну. Пун погодак добија велики значај у штампи и на телевизији — али само зато што штрчи из гомиле безбројних „јалових” тикета о којима нико не говори.

Загонетка су, међутим, снови који као да у серији предвиђају крупне добитке. Тачно три пута Канађанин Алберт Џејмс видео је у 1984. у сну победнике коњских трка. Три пута се кладио на њих — и сва три пута добио. Да ли срећковићи као што је Алберт Џејмс напросто желе накнадно да се праве важни? У многим случајевима то је немогуће објаснити. Међутим, забележено је неколико очигледно „добитничких” снова који су се у серији обистинили. На пример, између марта и јула 1946. године британски студент Џон Годли „видео” је у сну који ће коњи бити победници на наредним тркама. Будући да је био члан енглеског „Друштва за паранормална истраживања” Годли је, експеримента ради, сваки пут начинио детаљан писмени извештај о своме сну и тај извештај унапред достављао управи Друштва — што његов случај чини особито занимљивим.

Амерички публициста Џек Луис верује да се „ванчулни добици” у играма на срећу дешавају много чешће него што се то обично мисли. Он је годинама проучавао казину у коцкарској престоници Лас Вегасу и при томе у више махова наишао на људе натприродне обдарености. Један од њих могао је „под контролисаним условима” да предвиди исход бацања коцкице са тачношћу која је за 41 одсто превазилазила закон случајности. Други је у игри „блек џек” открио да може наслутити вредност неке карте пре него што би она била откривена: а чак и кад би промашио, обично је био веома близу стварне вредности. Гоњен знатижељом, Луис је одлучио да за коцкарским столом провери своје сопствене натчулне способности. Нажалост, како он сам каже, то је

био „потпуни промашај”. Очигледно, закључује Луис, „само веома мали број људи поседује дар шестог чула”.

Међутим, овде се Луис можда вара – бар према мишљењу познатог америчког парапсихолога Расела Тарга. Он сматра да свако поседује предсазнајну моћ и да је кадар да ту способност увежбавањем побољша. Пажње вредан доказ за то показали су Тарг лично и његов колега Кит Хирери 1984. године. Увежбали су се да унапред предвиде кретање цена сребра на њујоршкој берзи: девет недеља узастопце њихова предвиђања показала су се као тачна.

Вишезначни симболи

Али, ако је већ тако, зашто, онда, свет не врви од психомиллионера? Зар не би морали сви „цек-потови” да буду испражњени, све лутрије и кладионице опељешене, све коцкарнице уништене? Чак су и Таргове серије успешних предвиђања биле пропраћене серијама потпуних промашаја. Кад је 1985. поновио свој опит на берзи, свих његових девет појединачних предвиђања показали су се као „ћорци”. Године 1987. упрегао је у прогностерски тест читаоце магазина „Сајкик

гајд” („Медијумски водич”) – овога пута успешно: осам од девет групних предвиђања показала су се као исправна. Међутим, сличан тест са читаоцима магазина „Омни” поново се показао као потпуни промашај.

Да ли је разлог био у различитим условима и начинима испитивања? Или у томе што су „штих пробе” биле различито уприличене – рецимо према припадности мушком односно женском полу? Тако је, на пример, утврђено да у немачком лотоу жене много чешће од мушкараца успевају да погоде „шестицу” од укупно 49 бројева. Јирген Кетелхаке, директор „Доњесаксонског лотоа”, претпоставља: кад жене испуњавају тикет, оне се, по правилу, „јаче поводе са својим надахнућем” и дозвољавају себи више времена да ослушну свој „унутрашњи глас”. Па ипак, зашто до сада никоме, укључујући и жене, није пошло за руком да по вољи понови пун погодак на лотоу? Зар не би требало да то буде могуће – уколико појединац своју коцкарску срећу заиста дугује стабилним психоспособностима?

Главни разлог лежи у томе што не постоји потпуна надареност предвиђања – то јест

способност да се будући догађаји увек и сасвим тачно, до у најситније детаље, предвиде. Јер:

- Чак и код оних малобројних људи код којих су парапсихолози могли да установе изразит таленат, предвиђања се ретко дешавају, а уз то значајно разликују у погледу квалитета.

- И кад до њега уопште дође, предвиђање предстојећих догађаја углавном се дешава спонтано – и нипошто не у тачно одређеним временским размацима, како то захтевају лото, спортска прогноза или посета казину.

- Многа предвиђања су симболично „саопштена”, пуна вишезначних слика. Због тога долази до „преводиљачких недаћа”. Какав се догађај предсказује? У већини случајева истинско значење разоткрива се тек накнадно, кад се дотични догађај већ десио. Узмимо, на пример, да сте унели галопирајућег коња са дванаест ногу. Значи ли то да ће коњ са бројем 12 бити победник на следећим тркама? (Али, у којој трци? И када?) Или да ћете присуствовати коњској трци у којој ће учествовати дванаест коња? Или вам се, можда, у сну испунила давна жеља да будете по-

носни власник ергеле од дванаест коња? Како можете све то унапред да знате?

Други разлог због кога ванчулно опажање једва да је некога начинило трулим богатством можда лежи у следећем: добитак, баш као и срећа уопште, не може се присилити да дође „по наруџбини”. У готово свим познатим случајевима коцкарских добитака који су, како изгледа, били засновани на учешћу психофактора, добитници су били потпуно изненађени, у правом смислу речи затечени: срећа их је погодила као гром из ведрог неба. Међутим, чим би покушали да свесно управљају својом натчулном способношћу, она их је напуштала.

Такав случај догодио се пре петнаестак година познатом немачком езотеричару Курту Тепервајну из Фрајбурга: у самохипнози „одвео” је себе „напред”, до следећег понедељка, да би у дневној штампи „прочитао” бројеве лотоа извучене преко викенда. „Испало је сјајно”, извештава он. „Имао сам свих шест тачних погодака.” Поновио је покушај, али је овога пута испунио 30 тикета са унапред предвиђеним бројевима: нажалост, вајка се он, „сада је неким чудом само један једини број био тачан”.

Г. В.

Данас је прогностерски
главни дан

ПОЛИТИКИН
ПОЛИТИКИН

15

ЗАБАВНИК

ЗАБАВНИК

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Док се труцкао својом „бубом“, Френк Бојлен није осетио ону тајанствену снагу пустиње да сваког возача нагони на спавање. Пријатељи су га често упозоравали на то, тако да је добро знао да је она као нека зверка која само вреба и чека да јој неопрезан плен допадне шака. Али, тај дан, 20. август 1992, био је за Френка сувише срећан да би се препустио само суморним мислима. Његова мала Лиза напунила је тог дана шест месеци и он је мислио само на то како да са супругом Кери прослави Лизин „мали рођендан“.

А онда, одједном, као да су снажне руке пустиње шчепале точкове његове „бубе“ и она остаде заробљена у песку. Око Френка се ништа није чуло ни кретало. Само су на инструмент табли испред њега биле упаљене две-три црвене сијаличице, а на задњем седишту чврсто је савала мала Лиза. Неколико пута Френк је окре-

ЗАРОБЉЕН

У ПЕСКУ

Када је
Френк
прекршио
први
закон
пустиње,
два
живота
висила
су
о
концу

нуо кључ да би покренуо мотор. Возити кола у пустињи Саудијске Арабије није исто као и на асфалтним путевима у мом Тексасу, помисли Френк у првом тренутку.

Чим је изашао из кола, ноге су до чланака пропале у песак. Узалуд се напрезао да уочи трагове пута поред нафтовода, којим је, у ствари, и кренуо. Тог јутра рано је пошао од куће и да Кери, која је претходног дана имала тежак посао, не би рано будио, он је малу Лизу најпре нахранио, а онда повео са собом да обиђу и провере стање нафтовода. Пустињски песак заробио га је на неких седамдесет километара од куће.

Паника

Френк је у стомаку осетио лак бол. Нису ли то већ први знаци панике, помислио је. У близини није било телефона, нигде се нису видела ни једна кола, није било никог ко би му помогао да извуче кола из песка. Срећом, Лиза је попила пуну бочицу млека, па је била сита и чврсто је спавала. Спустио се, затим, на колена и почео рукама да разгрће песак испод задњих точкова. Његов „фолксваген“ свом тежином је лежао на земљи.

Разгрћући песак, почео је да размишља да се пешице врати кући. Пешице је преваљивао и више од педесет километара. Одмах се, међутим, присетио првог правила које су искусни познаваоци пустиње стално понављали када се неко колима заглави у пустињи: „Никад не напуштај кола јер ће ти помоћ брзо стићи“. Да, али нико није знао да је кренуо у пустињу и нико није знао где да га тражи.

Присетио се, затим, да је један возач из његове нафтне компаније, неколико дана раније, напустио камион који се покварио у пустињи и кренуо пешице према најближем нафтном извору. Нашли су га мртвог на песку с помодрелим уснама и надувеним језиком.

Наставио је да разгрће песак, а када је нешто касније зачуо Лизу да плаче извадио ју је и ставио у сенку поред кола. Поново је заспала, али је после краћег времена гласно вриснула – рој мува накупио се на њеном лицу. Унео ју је у кола и поново почео да okreће кључ не би ли покренуо мотор. Није могао да га упали. Паника је почела озбиљно да га хвата.

Када је видео да „бубу“ не може да покрене, Френк је одлучио да крене пешице кроз пустињу до најближе бушотине за нафту. Од тренутка када су му се кола покварила и заглавила у песку протекла су пуна два сата. Из кола је извадио металну канту са двадесетак литара воде, али је одмах закључио да поред Лизе у рукама, не може да је понесе са собом. Напојио је Лизу, обмотао јој главицу мокрим пешкиром, а онда и сам попио приличну количину воде.

Црвеном писаљком написао је на предњем стаклу поруку: „Крећем са Лизом у 11.50 према нафтној бушотини у правцу Рас Танура. Обоје смо добро, Френк Бојлен“. Узео је девојчицу у наручје и пошао. Био је задовољан што је Лиза ћутала. Када ју је понео, одмах је заспала.

Ту има живота

Протекло је шест сати од када је тог јутра кренуо од куће. Сада је журним корацима ишао кроз пустињу размишљајући да се Кери одавно пробудила, да је сигурно закључила да се нешто чудно догодило чим њих двоје није затекла у кући и да су пријатељи и људи из његове компаније већ кренули да их траже.

Ветар је оштро дувао носећи песак, Сунце је жестоко пекло. Држећи Лизу уз тело да што више буде у хладу, Френк је осећао како јој срце равномерно куца. Непрестано је понављао у себи: „Морам те извући одавде, морам“, а онда је то једном и гласно изговорио изненадивши се што у пустињи чује сопствени глас.

Ходао је журно, низ тело му се сливао зној, али ветар га је брзо сушио. Лизу је и даље чврсто привијао питајући се шта ће бити када обоје ожедне.

Када се успео уз једну узвишицу, у даљини је угледао торањ на нафтној бушотини. Учинио му се да није сувише далеко. Спустивши се на другу страну узвишице, Френк је почео нешто лакше да хода. Ноге му више нису упадале у песак – газио је преко чврсте слане коре – ту је, дакле, било плитко језеро које је пресушило. Наишао је на спржено жбуње из кога је излетео гуштер исте боје као песак. Нешто касније угледао је отиске камилиних ногу, а поред њих балегара који је котрљао куглицу суве камиље балеге. Све је то указивало да живот у пустињи ипак постоји и да се Френк приближавао местима где су пролазили људи.

Оаза на видику

Кроз пустињски песак и стврднуту кору некадашњег језера Френк је ходао већ више од два сата. За дивно чудо, Лиза је све време чврсто спавала. На махове му се чинило да није жива. У оваквим условима, мислио је он, било би нормално да плаче.

Илустровао Бобан Савић

Френкове ципеле одзвањале су преко стврднуге коре, поред сасушеног жбуња и удаљених пешчаних дина. Врели ваздух је треперио, пред очима су му играли неки чудни предмети. Тада се уверио у истинитост прича људи исцрпљених и избежумљених од жеђи да су им се у тим тренуцима привиђале неке сребрне завесе како се спуштају с неба и подсећају на локве воде. Френк, истина, још није био исцрпљен и избежумљен, али су му уста и усне биле суве и већ је осећао јаку жеђ.

Када се попео на неку узвишицу, угледао је обресе једне оазе. Изнад стабала палми видео је и високи торањ бушилице. Учинило му се да ће до њих брзо стићи. Али, у врату и рукама, у којима је носио дете, почео је да осећа јаке болове, табани су га пекли а прсти одебљали. На ногама су му се, у ствари, отвориле ране тако да му је сваки корак причињавао ужасан бол.

По знојавом лицу почеле су да му се скупљају муве чекајући да отвори уста. Рукама није могао да их отера, јер је држао Лизу. Само је махао главом, али то му није много помагало. Због болова у стопалима и прстима почео је лаганије и пажљивије да хода.

Лиза није заплакала

Сав престрављен, Френк је за тренутак зачуо жуборење и пљускање воде, и то толико природно и гласно да је почео да се окреће не би ли видео где је та вода. Ње, разумљиво, нигде није било. То је шуштало суво жбуње кроз које је дувао ветар.

После мучног и болног ходања заиста је угледао локву воде прекривену зеленим алгама. И поред велике жеђи, Френк је знао да не сме ни гутљај да попије јер би убрзо могао горко да зажали. Наставио је с муком да хода даље, полако се приближавајући палмама у оази. Тада се и Лиза пробудила. Али, уместо да заплаче, она је и даље мирно лежала у његовим рукама. Френк се престравио.

Попевши се на једну пешчану дину, на око две стотине метара удаљености Френк је угледао торањ за вађење нафте поред мање оазе и два бедуинска шатора. С великом муком и уз јаке болове у ногама догегао се до једног шатора и упитао има ли кога унутра. Из шатора је изашла млада жена и, показујући руком на завежљај који је држао у рукама, изговорила неколико речи.

Френк јој је показао Лизу која је ручицама почела да трља сува уста и да плаче. Жена је прискочила, прихватила девојчицу и ставила је на груди да је подоји. Истог тренутка када је жена преузела Лизу, Френк се онесвестио. Двојица бедуина и једна друга жена одмах су прискочили и унели га у шатор.

Два сата касније Френк се освестио и схватио да се налази у теренским колима. Један бедуин возио га је кући, док је малу Лизу у наручју држала она иста млада жена која ју је подојила.

М. Ђ.

Тајна заповедника подморнице „U-30”

КО ЈЕ ПОТОПИО АТЕНИЈУ...

Други светски рат дошао је нагло. Иако је Европа већ годинама била у ратној грозници а напетост често достигала врхунац, почетак напада ипак је изненадио све.

Хитлер је 1939. године био далеко од макао у остварењу програма наоружања. Снага Немачке била је велика и освајање Европе могло је да почне.

Немачка морнарица је неколико месеци пре избијања рата 10. маја 1939. добила детаљна упутства да изврши припреме за рат против Енглеске и Француске. Последњих десетак дана августа јединице су почеле да испловљавају у оперативна подручја. Пре тога, 19. 20. и 21. августа, напустила је базе 21 подморница на разне позиције око Велике Британије. На дан 1. септембра 1939. сви су немачки бродови и подморнице били на одређеним положајима, спремни да ударе. Најмање је било подморница, само 57, јер Хитлер дуго није веровао у њихову убојну моћ!

Једни су газили друге

Да би доказао да Немачка није држава која безобзирно напада, Хитлер је издао наређење капетанима ратних бродова и подморница да се понашају у складу са међународном конвенцијом. Не нападати путничке бродове макар Немачка била у рату са матичном земљом.

О постојећем крстарењу немачких подморница готово све се знало у британском адмиралитету, али никоме није био познат распоред тих челичних ајкула. Узгред, нико се око тога није ни трудио јер се мало веровало у скори напад Немачке. Путнички и теретни бродови понашали су се као да су на туристичком путовању!

Али, Енглеска је заратила са Немачком. У немачким подморницама је живнуло. И баш тих дана на пучини Атлантика нашао се путнички брод „Атенија”. Пловио је из Ливерпула за Канаду. Поред терета, на броду је било 1.300 путника.

Брод се налазио око 200 миља западно од Хебридских острва. Пратњу ратних бродова није имао. Није му требала – поморски путнички саобраћај штитила је Хашка конвенција.

Путници су се припремали да крену на починак.

Иако је већ почео Други светски рат, капетан енглеског путничког брода који је пловио за Канаду није био забринут јер је Хитлер издао наређење да се поштује Хашка конвенција. Изненада, проломила се страховита експлозија...

Изненада, страховита експлозија потресла је брод. Вода је покуљала у утробу „Атеније“. Путници су почели да беже са нижих на више нивое. Циљ је био докопати се палубе одакле је могло да се скочи у море. Снажнији су безобзирно газили слабије пењући се уз степенице. Паника, врисак, вода која надире... Брод је почео да тоне.

Да ниси писнуо!

Радио-станица „Атеније“ очајнички је слала S.O.S позиве. Ухватили су их бродови „Електра“ и „Ескорд“, затим норвешки брод „Кнуте Нелсон“ и јахта „Саутерн Крос“. Највећом брзином заплвили су према месту несреће. Нису били много удаљени и после неколико часова почели су да пристижу.

Ноћ је отежавала спасавање, а и „Атенија“ је почела све више да се нагиње. Ипак, брод се одржавао захваљујући савременој изградњи, потпалубљу подељеном на коморе. Тако се добило на времену, па су готово сви путници који раније нису скочили у Атлантис били спасени.

Најгоре су прошли прегажени и они који су се нашли у мору, па је крајњи исход био више него тужан: утопило се 112 особа, од тога 25 америчких држављана.

Наравно, „Атенија“ је потонула. Енглеска штампа и радио објавили су да је брод торпедовала немачка подмор-

ница. О трагедији су писали и листови из других европских земаља. Узбуђење је нарастало. Узнемирила се и америчка јавност.

Хитлер је тражио да се спроведе истрага. На састанку главног штаба урлао је на адмирала Редера.

– Нађите пропалицу која је заповедала подморницом и одмах стрељајте! Дајем вам два дана, само два!

Гебелс је добио наређење да покрене пропагандну машинерију и обавести Европу да су „Атенију“ потопили Енглези како би несрећу приказали као немачко варварство.

Трудио се Гебелс, нарочито да убеди Американце. Јер, у том часу Немачкој је најмање требало да уђе у рат са Сједињеним Америчким Државама.

Узбуђење је било велико а онда су се Американци смирили. Ратни догађаји у Европи бацили су у заборав случај „Атеније“. Смирио се и Хитлер, поготову када му је речено да ниједна немачка подморница није потопила путнички брод.

Тек после три недеље заповедник немачке подморнице „U-30“ поручник Лемп затражио је рапорт код адмирала Деница који је одговарао за подморничку флоту. Притиска га, објаснио је, гуши и дави јер је он потопио „Атенију“. Тврдио је да се радило о забуни.

– Само неколико часова раније добио сам шифровано обавештење да је почео рат са Енглеском. Била је мркла ноћ и

НЕВЕРОВАТНА ПОДУДАРНОСТ

Веровали или не, потапање „Атеније“ и околности у вези тог догађаја готово у длаку поклапају се са потапањем „Лузитаније“! Наиме, „Лузитанија“ је била енглески путнички брод баш као и „Атенија“. Оба брода потопила је немачка подморница, и оба грешком! Оба су и страдала у необично време: „Лузитанија“ у првој години Првог, а „Атенија“ у првој години Другог светског рата. На оба су се, међу путницима, нашли и амерички грађани: на „Лузитанији“ 124 а на „Атенији“ 25! Најзад, у оба случаја америчка јавност прилично се ускомешала. Разлика је била у томе што су Сједињене Америчке Државе ушле у рат на страни савезника после потапања „Лузитаније“, док трагедија „Атеније“ није ни приближно узбудила амерички Конгрес јер је велики број политичара био присталица такозваног изолационизма земље. Председник Рузвелт био је супротног мишљења, али је уз себе имао мањину која одлучује. И још једна разлика: на „Лузитанији“ је изгубило живот око 1.200, а на „Атенији“ 112 путника и чланова посаде. Ипак, 112 душа није мало!

мени се у тами учинило да је „Атенија“ енглеска помоћна крстарица. Заронио сам и ... даље знате!

– Да ниси писнуо о томе! – запретио је адмирал Дениц. – Мораћу да обавестим фирера и само нас неколико знаће како је завршила „Атенија“. О судбини тога брода ти никада ниси чуо! Да ли је јасно?!

Поручник Лемп климнуо је главом. За сваки случај, прекомандован је на подморницу „U-110“ која је потопљена 9. маја 1941.

На подморници нико није преживео.

М. Тодоровић

Илустровао Брана Јовановић

Ко су били кумови?

ИМЕНА НА НЕБУ

Имена небеских тела сврставају се у две групе. У првој су традиционална имена с тим што имена оних који су им их дали нису позната. У овој групи су називи већине сазвежђа, планета које се виде голим оком и неких од најупадљивијих звезда. Другу групу чине небеска тела која су много касније, од по-

јаве телескопа 1608. године, открили људи који су се професионално или аматерски, бавили астрономијом. То су имена Месечевог рељефа, неких планета, свих планетоида и познатих сателита свих планета. И у првој и у другој групи повремено је долазило до великих збрка

ПРВА СТРАНА

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

КОМЕТЕ

Што се имена тиче, најједноставнији случај су комете јер већина комета уопште и нема име. „Комета из 1577.“ води се у астрономској литератури под тим називом и не би се могло рећи да је то баш неко име. Оне комете које имају име добиле су га према именима људи који су их открили. Енкеову комету открио је Јохан Франц Енке. Комета Илкеја-Секи добила је двоструко име по двојци јапанских астронома аматера који су је први видели и пријавили.

У случају комете Била ради се о имену човека који ју је поново открио, аустријском капетану Фон Били. Ову комету први је на небу изнад Француске видео Шарл Месије, али она се у међувремену „изгубила“ и Фон Била ју је први поново нашао.

Постоји само једна комета, најславнија од свих, која није названа по ономе који ју је први открио. То је чувена Халејева комета. Доктор Едмонд Халеј, британски краљевски астроном и директор Гриничке опсерваторије, никада није ни помислио да тврди да је он пронашао ту комету. Он је само редовно и брижљиво осматрао све мо-

гуће комете покушавајући да им израчуна орбите.

Било их је, све у свему, око два туцета и др Халеј је запазио да се више њих креће готово истоветном путањом. Запазио је и да је забележени временски размак њиховог појављивања увек око 75 година. Из овога је закључио да је, у ствари, и 1456, и 1531, и 1607, и 1682. једна иста комета прешла преко нашег неба с тим што ју је он својим очима видео 1682.

Доктор Халеј је умро 1742. предвидевши да ће се комета поново појавити 1758. Први човек који је комету 1758. видео био је имућни самоуки сељак Јохан Георг Палич. Ни коме није падало на памет да тој комети да Халејево име, али се оно наметнуло само јер се увек говорило: „Комета коју је предвидео др Халеј“. Астрономи сматрају да јој име Халејева комета с пуним правом и у потпуности одговара.

Док су велике комете видљиве са Земље голим оком прилично ретке, малих, обично откривених помоћу фотографских снимака, има на претек и сваке године појави их се бар неколико. За њих је смишљен посебан начин обележавања.

Прво се означавају према години и редоследу открића:

1962a, 1962b, 1962c... Почетком наредне године листа се преуређује и те исте комете бележе се као: 1962 I, 1962 II, 1962 III... и то према редоследу њихових паралелних положаја (када су најближе Сунцу). Додају се, такође, и имена „проналазача“. А пошто један астроном може да открије и више комета, догађа се да се комета назоће Випл IV, на пример, што значи да је то четврта комета коју је открио Фред Випл.

ПЛАНЕТОИДИ

Постоји и систем обележавања астероида или планетоида, малих планета или чак делова планета, који се углавном окрећу око Сунца у великом појасу између путање Марса и Јупитера. Први астероид открио је у новогодишњој ноћи између 1800. и 1801. године италијански фратар Ђузепе Пјаци. Он је помислио да је у питању комета, али се испоставило да је реч о сићушној планети која се окреће у појасу између Марса и Јупитера који је дотад сматран „празним“. Први откривени планетоид назван је **Церес** према римском божанству плодности.

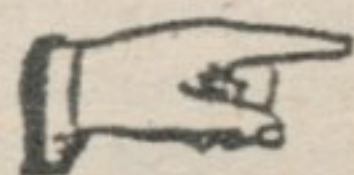
Прича се наставља тако што се Церес на извесно вре-

ме „изгубио“, али су његови већ забележени положаји омогућили Карлу Фридриху Гаусу да методом коју је сам измислио израчуна положај, такозвану ефемериду, мале планете. Захваљујући Гаусовој ефемериди, Цересу је поново ушао у траг Хајнрих Вилхелм Олберс из Бремена.

Олберс је у истој „празнини“ открио још једну малу планету и дао јој име **Палас** у част грчке богиње Паладе Атине. Две године касније Карл Хардинг је пронашао трећу и крстио је **Јуно** према врховној римској богињи Јунони, а 1807. поново се појавио Олберс са четвртом планетом названом **Веста** по римској богињи домаћег огњишта.

Тако се усталило да сви будући планетоиди или астероиди носе класична женска имена што је и лепо и поетично да је планетоида било само сто или двеста. У почетку је са старогрчким и староримским женским именима ишло лако. Планетоид број 7 (по редоследу откривања) назван је **Ирис**, број 27 лепо је носио име **Еутерпа**, број 57 **Мнемосина**...

Али, убрзо су, што се женских имена тиче, исцрпљене и Хомерове „Илијада“ и „Оди-

ДРУГА СТРАНА

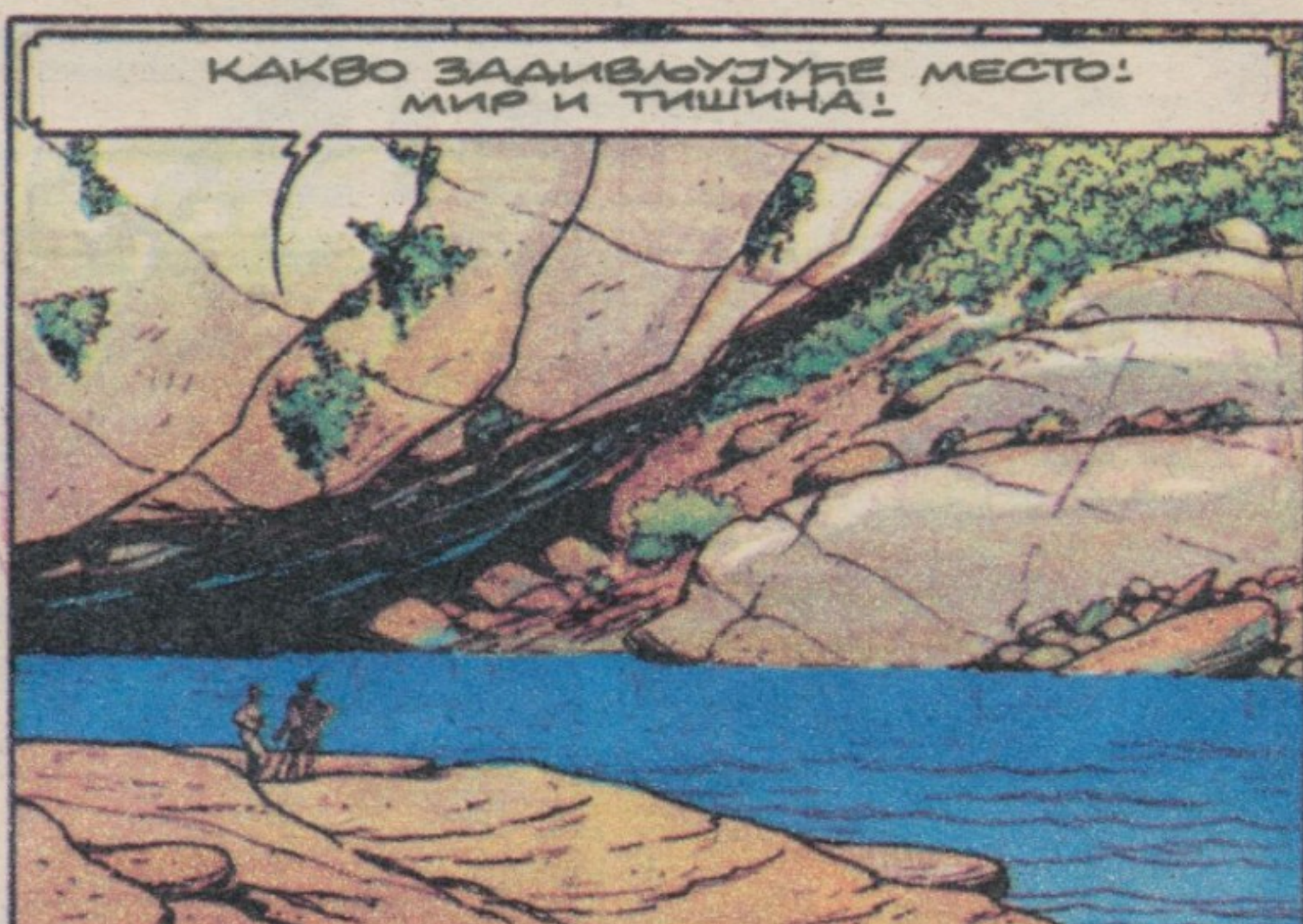
ПОЛИТИКИ

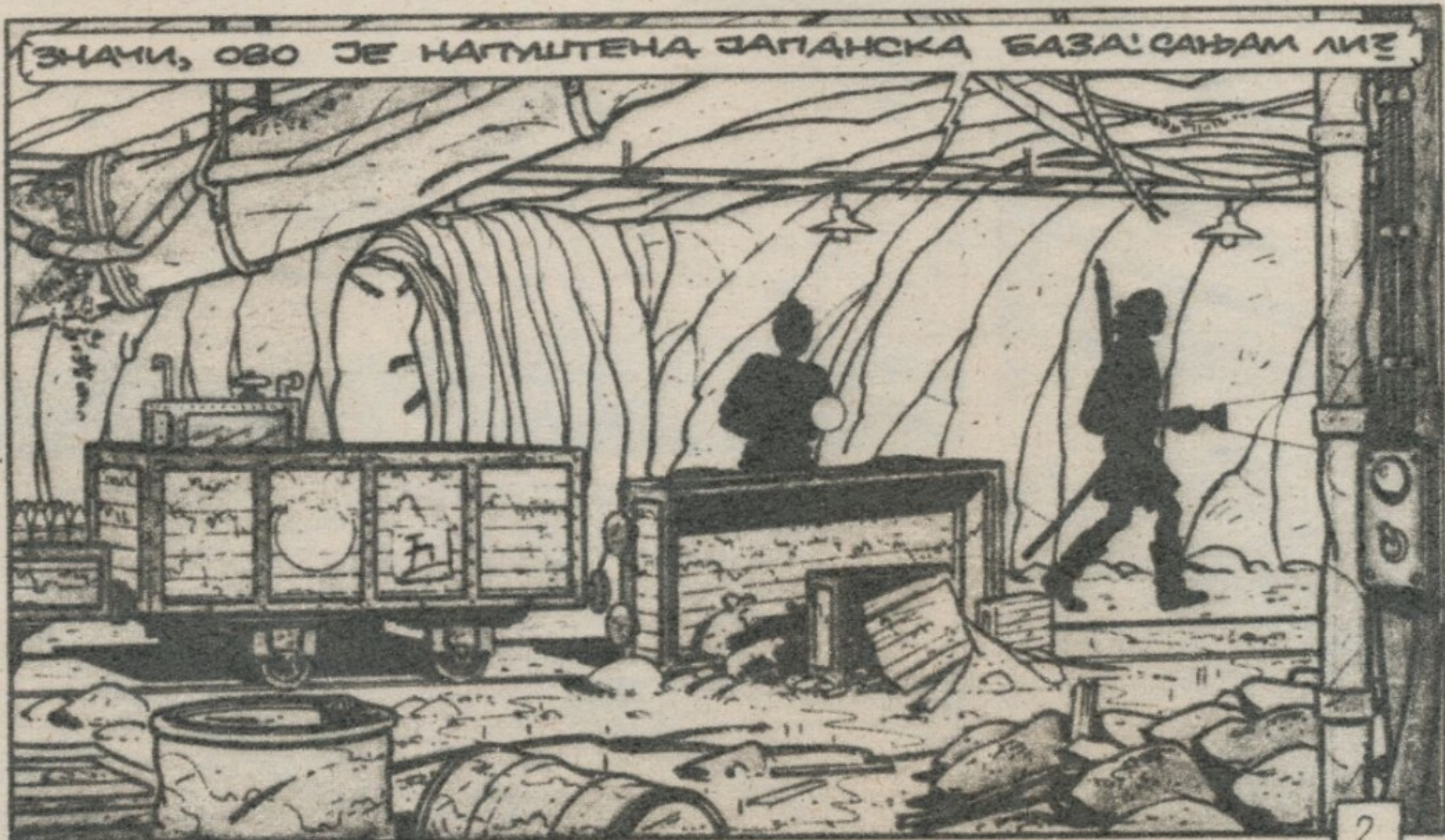
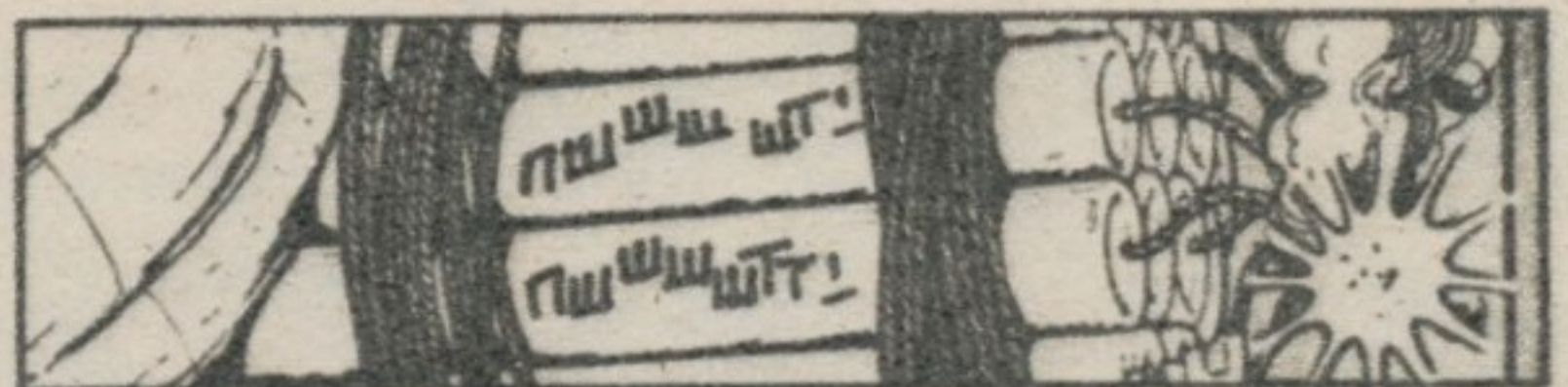
ЗАБАВНИК

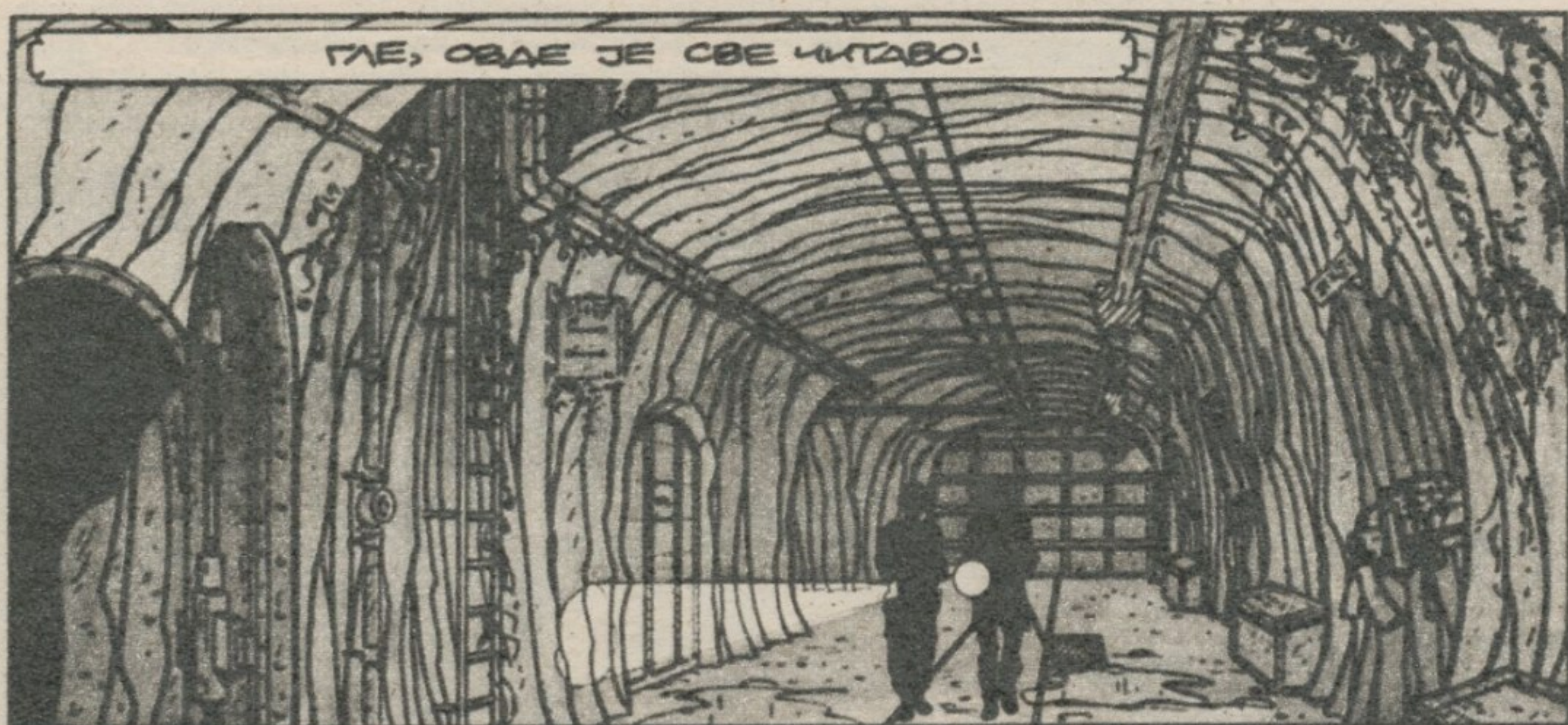
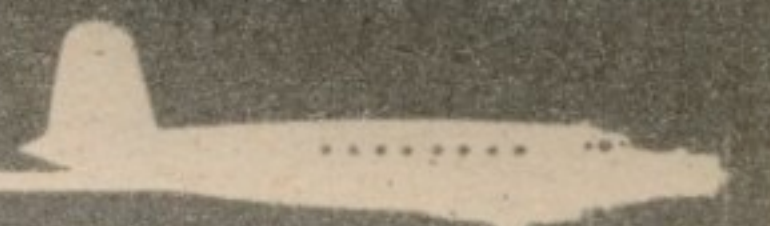
АДЛЕР КАПАНИНА БИТКА

НАТИСАО И НАЦРТАО РЕНЕ СТЕРН

III ДЕО

ГЛЕ, ОВАКЕ ЈЕ СВЕ ЧИСТАВО!

ТОПУ, ШТА СЕ ОВАКЕ ДОГЛАМО? КАКО ТО ДА СТЕ ОСТАЛИ САМИ?

ПЕТНАЕСТОГ АВГУСТА ЧЕТРДЕСЕТ ПЕТЕ ГУ СЕ СЕБАТИ ЦЕЛОГ ЖИВОТА! НАПУСТИО СМ БАЗУ ДА БИХ УЛОВИО НЕШТО ЗА ЈЕЛО! ИЗ ПРЕДОСТРОЖНОСТИ, УВЕК ЈЕ САМО ЈЕДАН ОД НАС ИЗЛАЗИО ИЗ БАЗЕ! КАД СМ СЕ КАСНИЈЕ ВРАТИО, ЧУО СМ ТУТЊАВУ ИЗ ДУБИНЕ ПЛАНИНЕ, А ДИМ ЈЕ ИЗБИЈАО ИЗ ОТВОРА КОЈИ СУ ВОДИЛИ ДО БАЗЕ!

ПОШАО СМ УМУТРА!

ЛУПАО СМ ДА МИ ОТВОРЕ ДИ СЕ НИКО НИЈЕ ОДАЗВАО!

ТЕК ЈУМЕ СМ СХВАТИО ШТА СЕ ОВАКЕ ДОГЛАМО! САЗНАВШИ ДА ЈЕ ЈАПАН ИЗГУБИО РАТ, СВИ СУ СЕ УБИЛИ УЖИВИШИЛИ ПРЕТХОДНО СИСТЕМ ЗА УНИШТЕЊЕ БАЗЕ!

ВЕРОВАТНО НИЈЕ СВЕ ЕКСПЛОДИРАЛО, ИНАЧЕ БИ ОВО ОСТРВО НЕСТАЛО СЛИЦА ЗЕМЉЕ! ЗАШТО МЕ НИСУ ЧЕКАЛИ ДА УМРЕМ С ЊИМА? ЕВО, СТИГЛИ СМО!

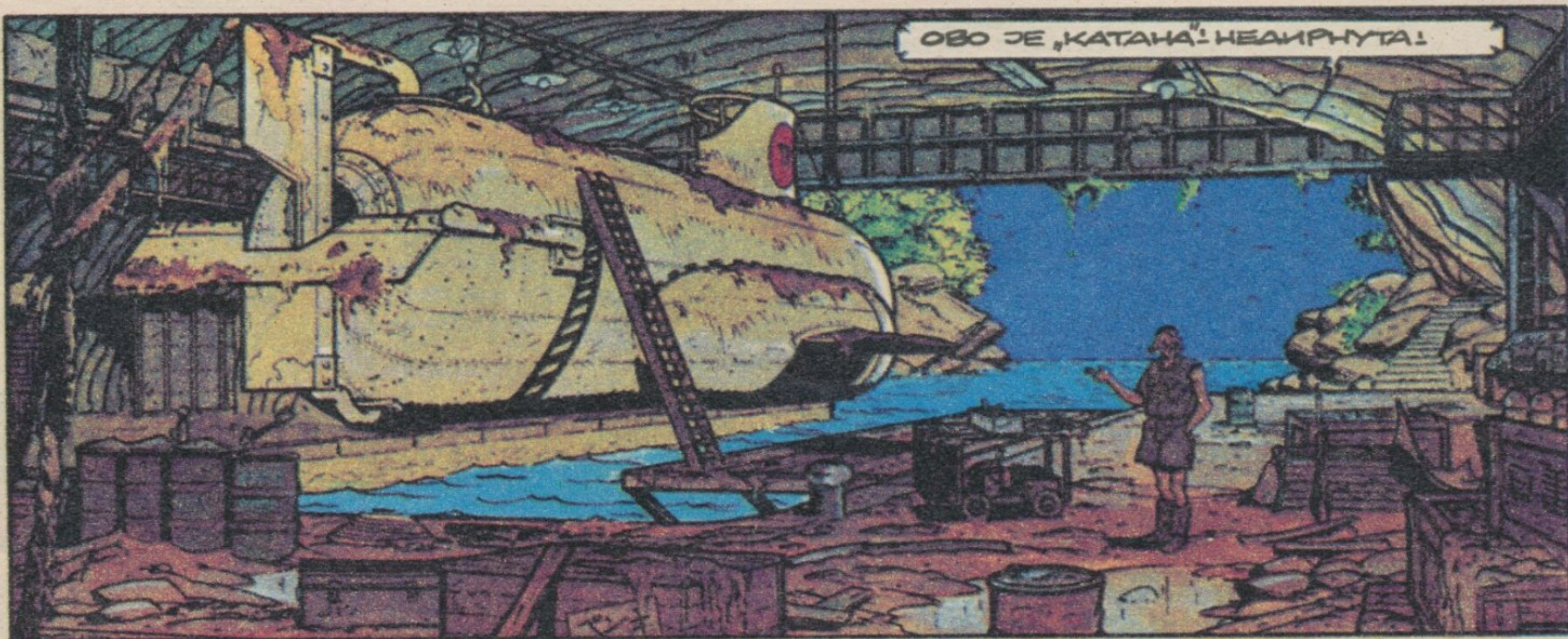

ИЗА ОВИХ ВРАТА ЈЕ ЦЕНТАР БАЗЕ! ОТВОРИ ГУ СПОДАШЊА ВРАТА ДА БИСТЕ БОЈЕ ВИДЕЛИ!

КАСНИЈЕ...

ГОСПОДЕ!

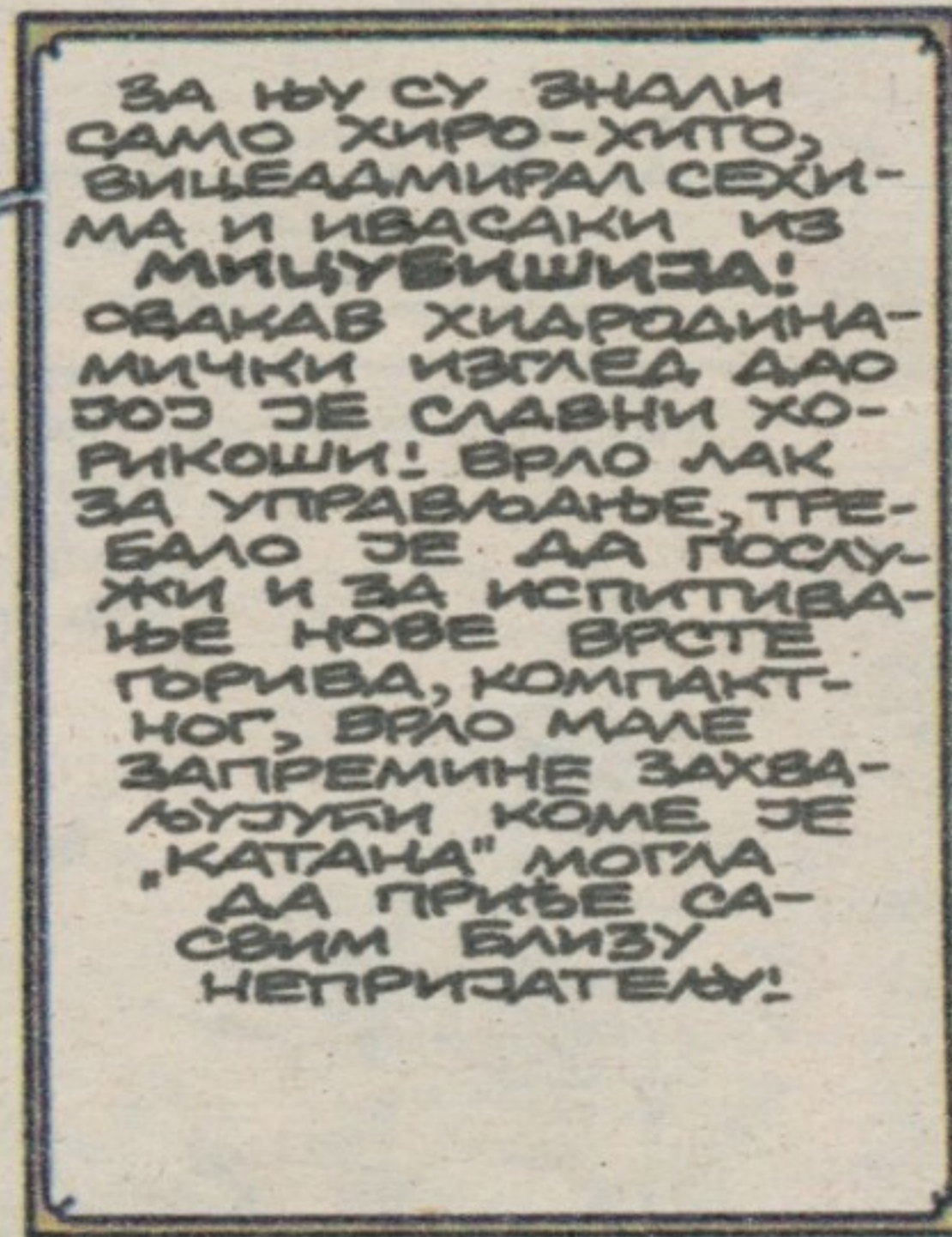
ОВО ЈЕ „КАТАНА“ НЕДИРПУТА!

ЧЕМУ ТОЛИКО УСИЊЕЊЕ! ПА ТО ЈЕ САМО ПОДМОРНИЦА!

ПРИЧАТЕ БЕЗ БЕ-
ЗЕ! „КАТАНА“ ЈЕ НА-
ПРАВЉЕНА У МИЏУ-
БИШИЈУ, У НАЈВЕ-
ЋОЈ ТАЈНОСТИ! НАЈ-
БОЉИ СТРУЧНАЦИ
СУ РАДИЛИ НА ЊОЈ!

ЗА ЊУ СУ ЗНАЛИ
САМО ХИРО-ХИТО,
ВИЦЕАДМИРАЛ СЕХИ-
МА И ИВАСАКИ ИЗ
МИЏУБИШИЈА!
ОБАКАВ ХИРОДИНА-
МИЧКИ ИЗГЛЕД ДАО
ДОЈ ЈЕ СЛАВНИ ХО-
РИКОШИ! ВРЛО ЛАК
ЗА УПРАВЉАЊЕ, ТРЕ-
БАЛО ЈЕ ДА ПОСЛУ-
ЖИ И ЗА ИСПИТИВА-
ЊЕ НОВЕ ВРСТЕ
ГОРИВА, КОМПАКТ-
НОГ, ВРЛО МАЛЕ
ЗАПРЕМИНЕ ЗАХВА-
ЉУЈУЋИ КОМЕ ЈЕ
„КАТАНА“ МОГЛА
ДА ПРИЂЕ СА-
СВИМ БЛИЗУ
НЕПРИЈАТЕЉУ!

ИЗВИНИТЕ,
ТРЧИМ
ПРЕД
РУДУ!

ТО НИЈЕ СВЕ! ЊЕНА МИНИЈАТУРНА ТЕЛЕДИРИГОВАНА ТОРПЕ-
ДА БИЛА СУ НАПУЊЕНА НОВИМ ЕКСПЛОЗИВОМ ОГРОМНЕ РАЗОР-
НЕ МОГЋЕ! ЛЕГУРА ОД КОЈЕ ЈЕ НАПРАВЉЕНА ОБОЈА ПОДМОР-
НИЦЕ МОГЛА ЈЕ ДА ИЗДРЖИ СНАЖНЕ УДАРЕ ГРАНАТА И
ПРИТИСАК У ВЕЛИКИМ ДУБИНАМА! СА ЊОМ БИМО СИГУРНО
ПОВЕДАЛИ... ДИ, ЕТО, НИМО ИМАЛИ ПРИЛИКУ ДА ЈЕ
УПОТРЕБИМО!

КАСНИЈЕ...

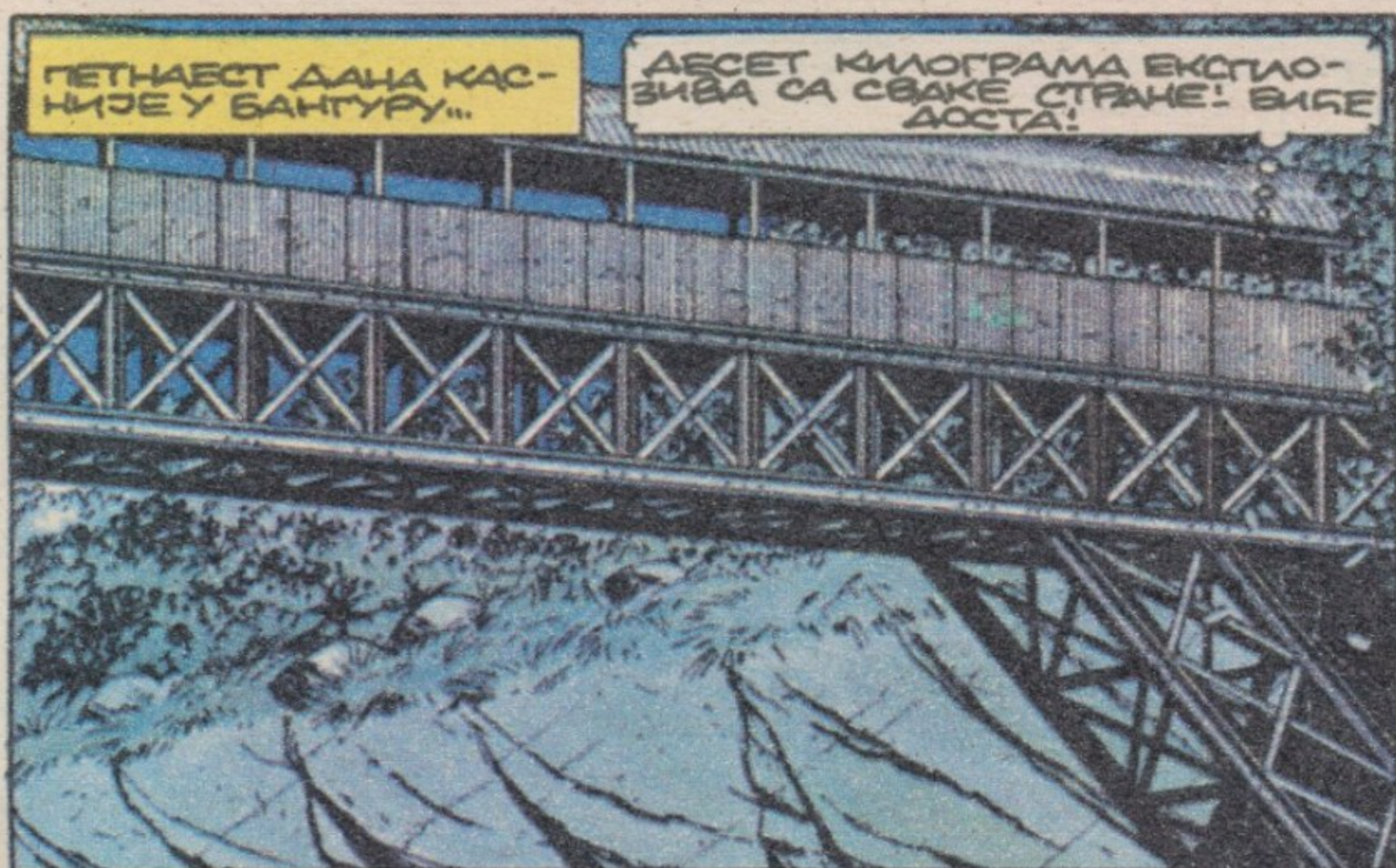
А ВАШИ ДРУ-
ГОВИ? НИМО
НАИШЛИ НА ЊИХОВЕ ЛЕШЕВЕ

ИМАЛИ СМО МАЛИ ХРАМ У
ДУБИНИ БАЗЕ! СИГУРНО
СУ ТАМО!

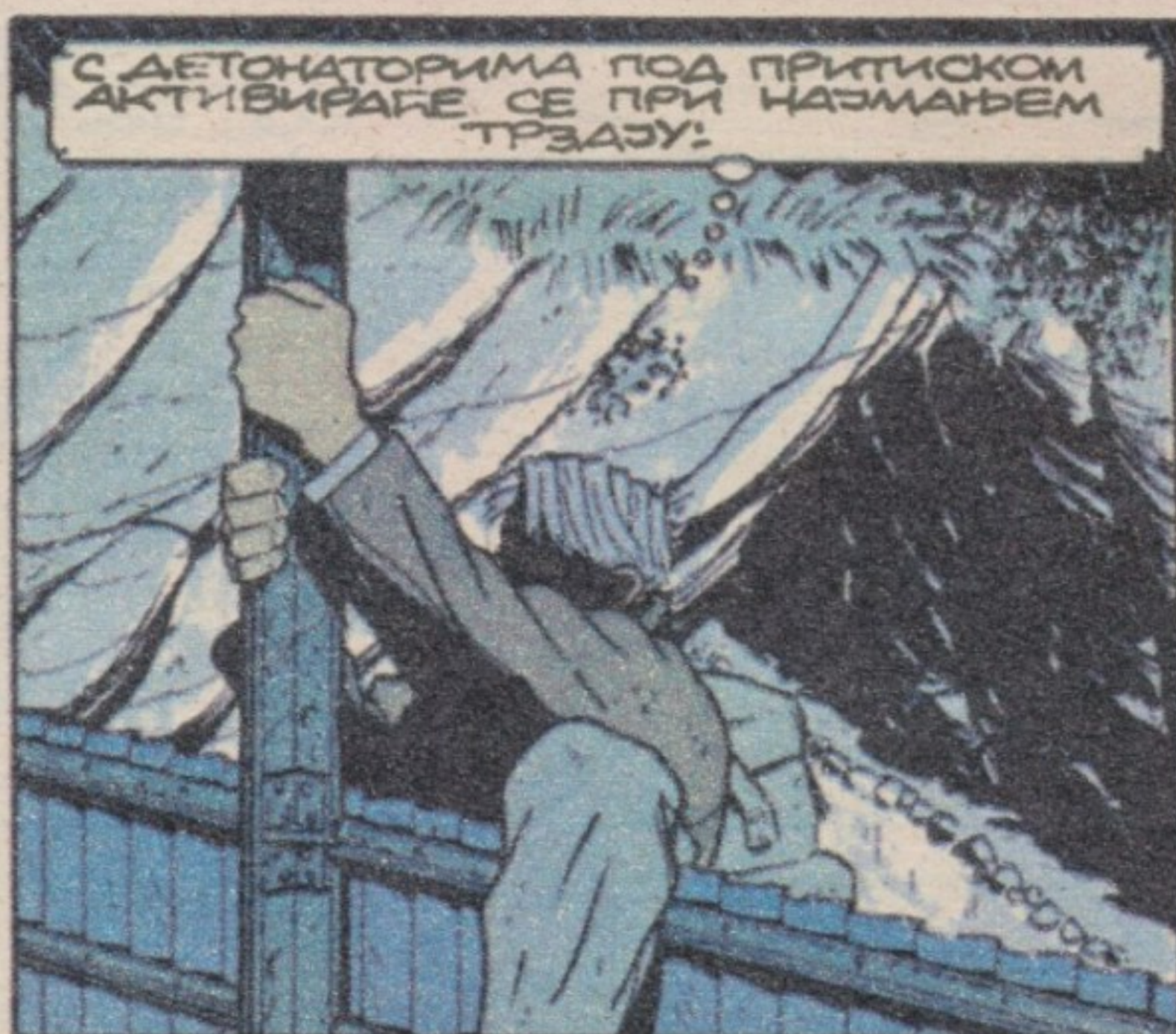
У КАМПУ...

МЕМСАХИБ
ХЕЛЕНА ПОРУ-
КА ОД ОАХИБ
АДЛЕРА! ЛОШЕ ВЕСТИ!

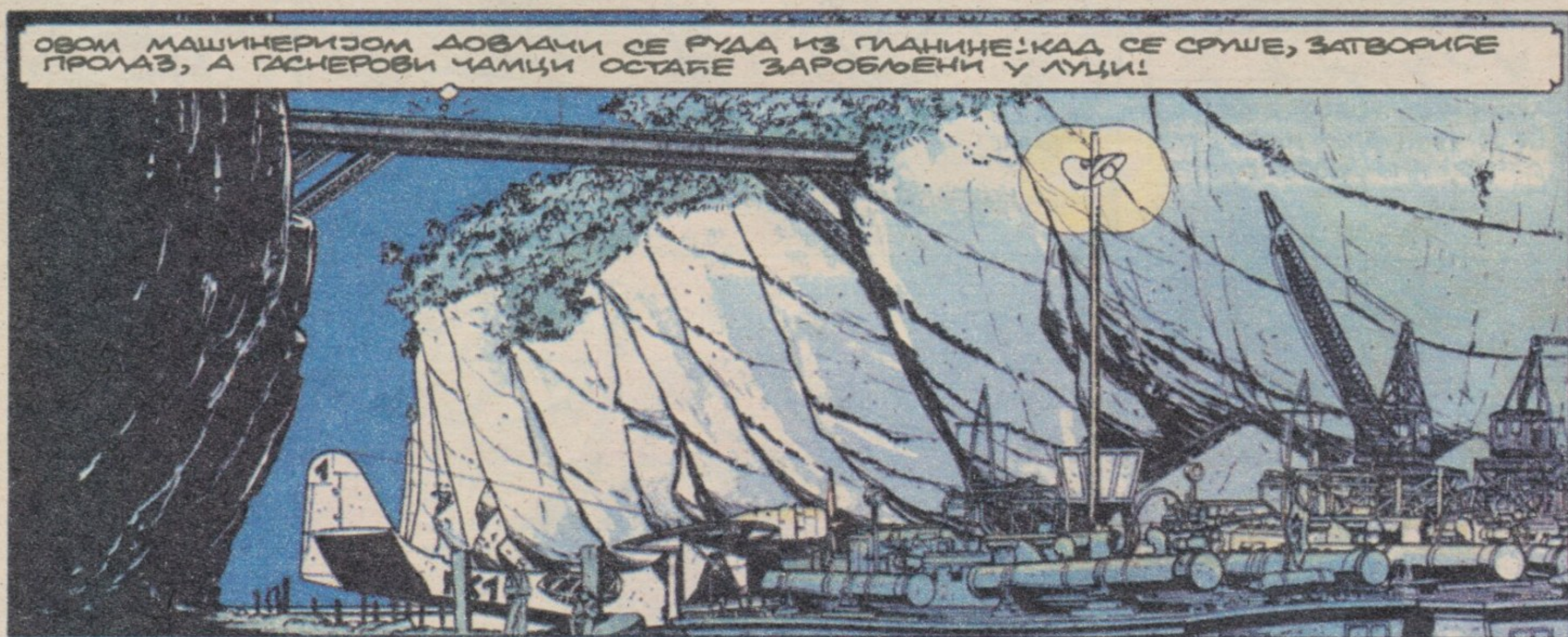

ПЕТНАЕСТ ДАНА КАС-
НИЈЕ У БАНГУРУ...

ДЕСЕТ КИЛОГРАМА ЕКСПЛО-
ЗИВА СА СВАКЕ СТРАНЕ! БИЋЕ
ДОСТА!

С ДЕТОНАТОРИМА ПОД ПРИТИСКОМ
АКТИВИРАЋЕ СЕ ПРИ НАЗМАЊЕМ
ТРЗАЈУ!

ОВОМ МАШИНЕРИЈОМ ДОВЛАЧИ СЕ РУДА ИЗ ГЛАНИНЕ! КАД СЕ СРУШЕ, ЗАТВОРИЋЕ
ПРОЛАЗ, А ГАСЧЕРОВИ ЧАМЦИ ОСТАЋЕ ЗАРОБЉЕНИ У ЛУЦИ!

ТРЕБА САМО СВЕ
НА ВРЕМЕ ДА
АКТИВИРАМ!
МОРАМ ДА
НАЂЕМ ПО-
БУЊЕНИКЕ!

ОТКАКО ЈЕ МАЈА
ПОГИНУЛА, ПРИМИ-
РИЛИ СУ СЕ! БИЋЕ МИ
ТЕШКО ДА ИХ ПОКРЕ-
НЕМ, ЗАТО ШТО МИСЛЕ
ДА РАДИМ ЗА ГАСЧЕ-
РА!

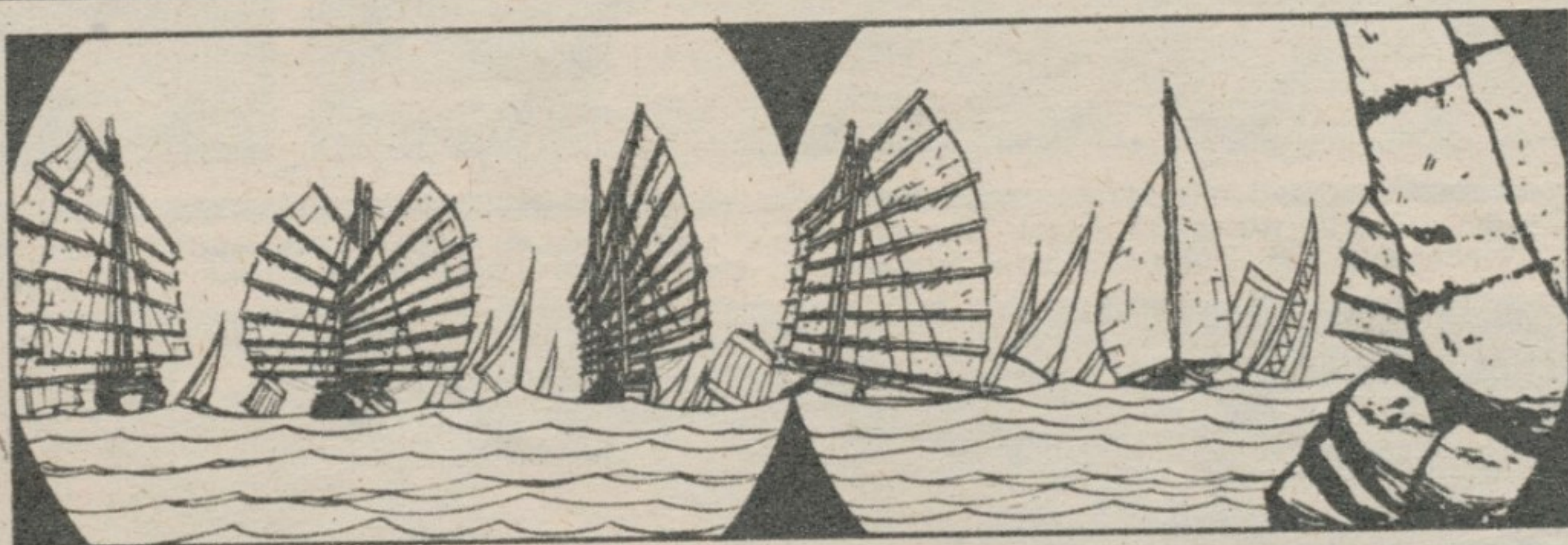
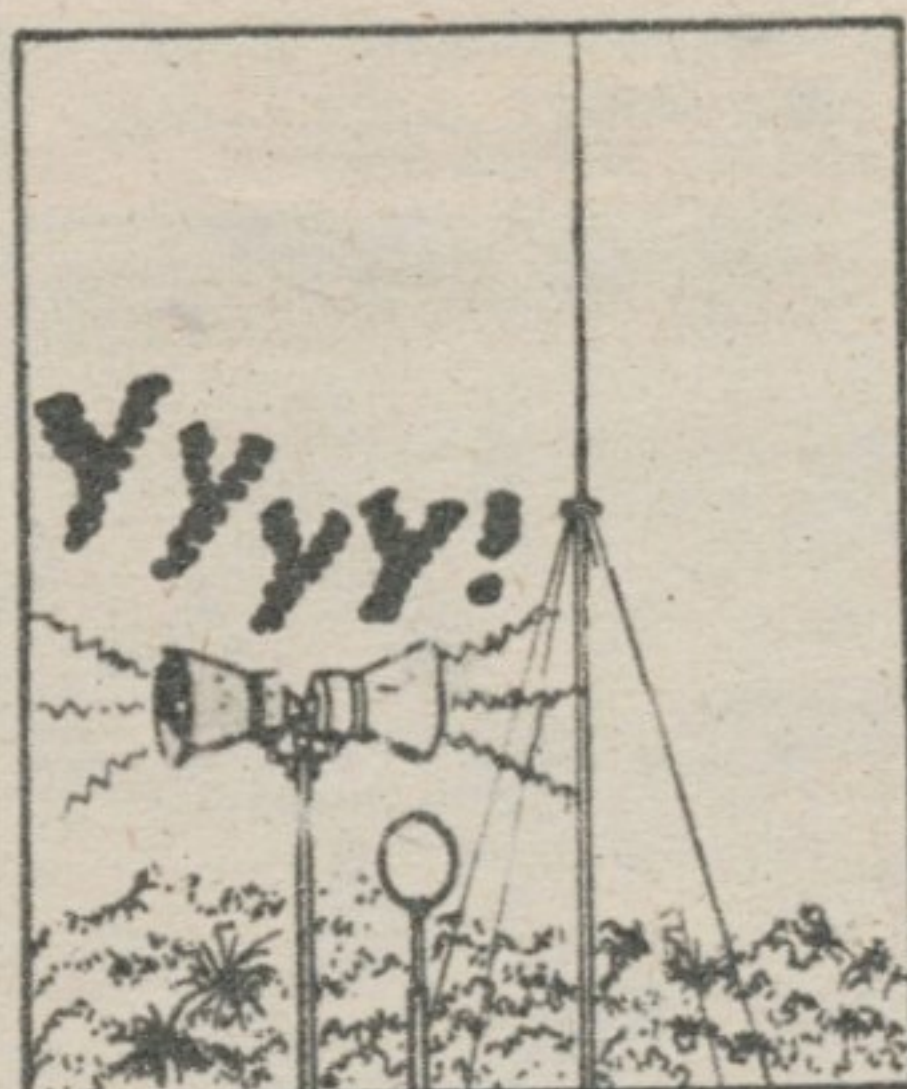
ХОП!

НА БИ МОГЛА ДА МИ ПОМОГНЕ!

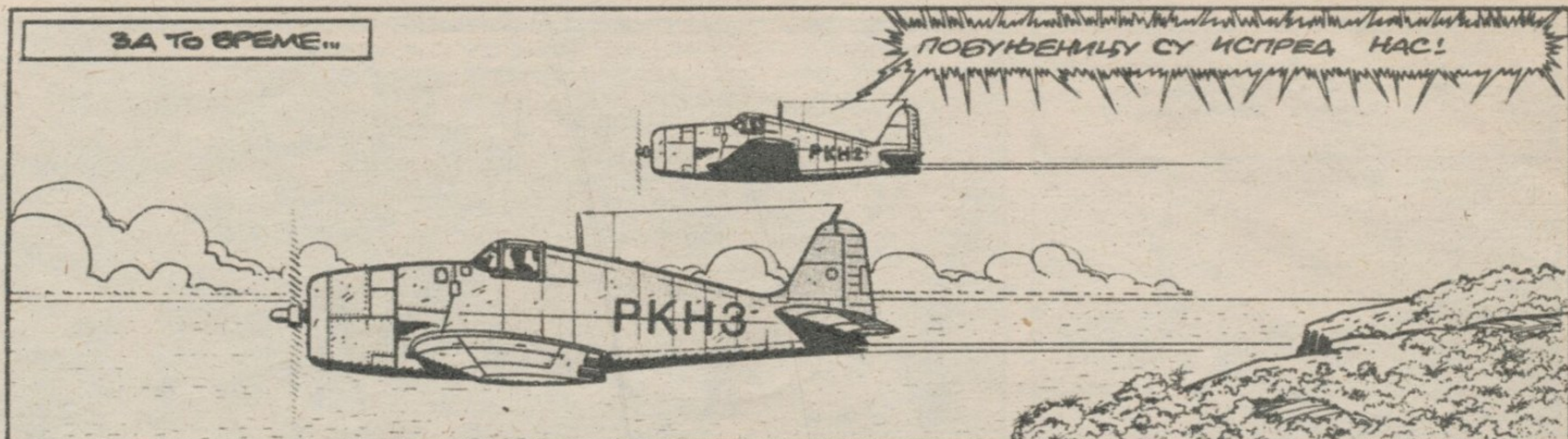

ВИДЕКЕШ, МАЈО, УСКОРО ЋЕ ТВОЈА
ЗЕМЉА БИТИ СЛОБОДНА! НИСИ УЗА-
ЛД УМРЛА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ПОБУЂЕНИЉУ СУ ИСПРЕД НАС!

НА БРОДОВИМА...

АВИОНИ!

ОХ, ГАСЧЕРОВИ БРОДОВИ ЈОШ НИСУ ИСПЛОВИЛИ!
СПРЕЧИЉУ ИХ ЈЕДНИМ ПОТЕЗОМ! ИДЕМ!

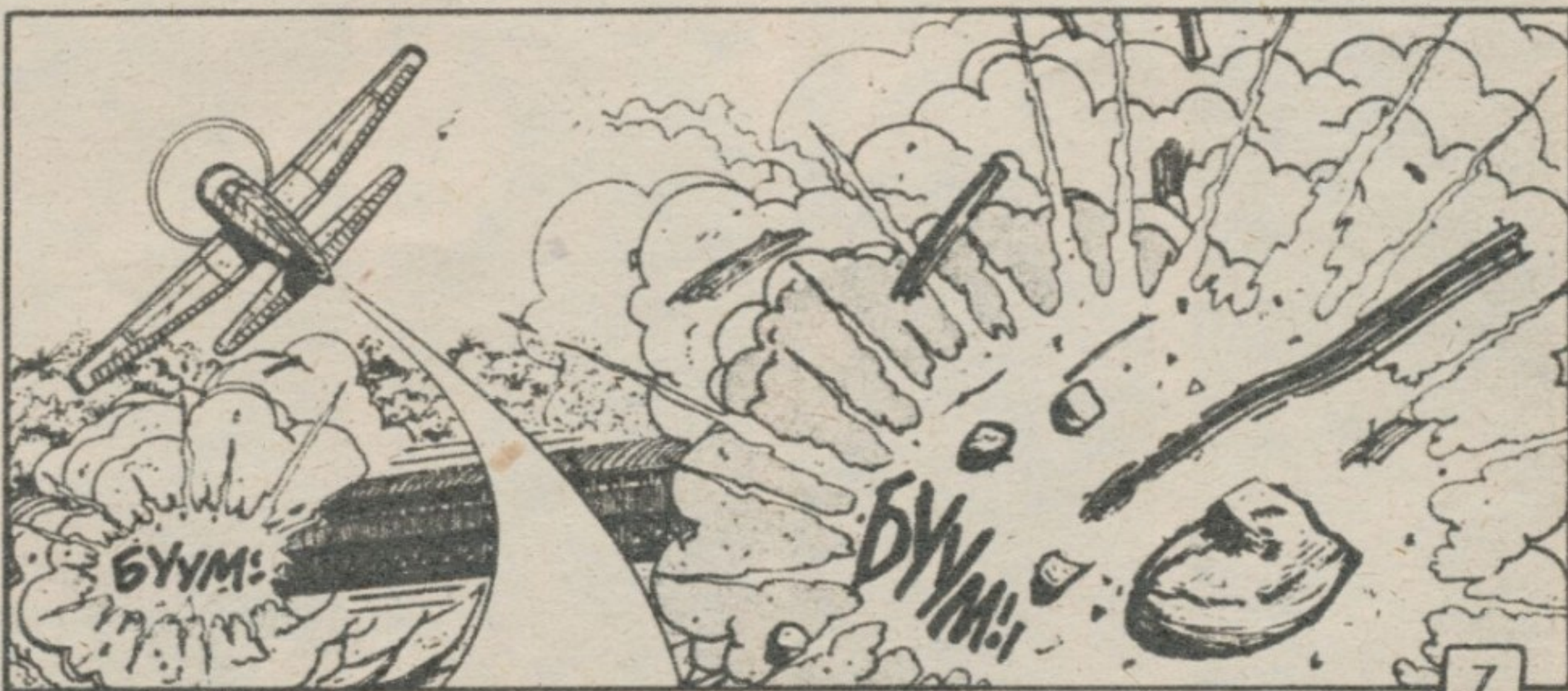
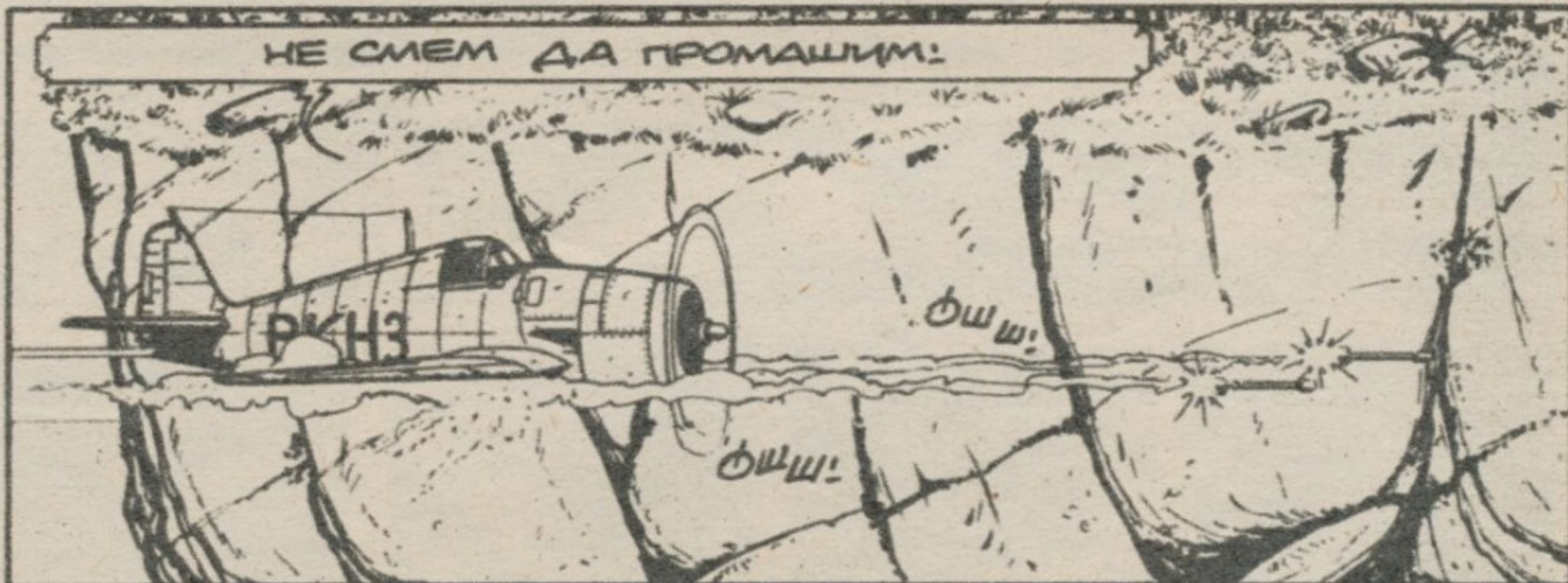
ГДЕ БЕТЕ, ОН БЕРГ? НАРЕЂУЈЕМ ДА СЕ ВРАТИТЕ!

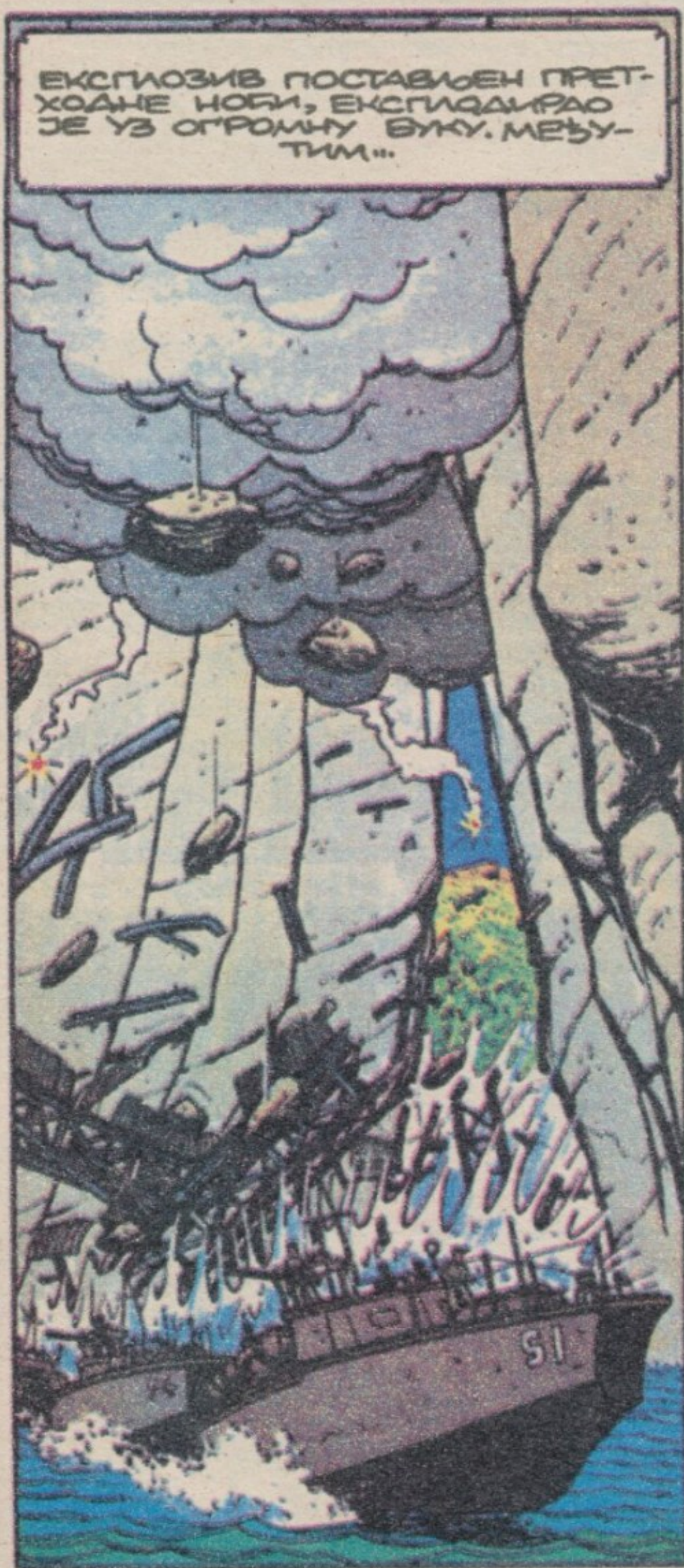

ДО ЗАВОДА! ИЗЛАЗЕ
ИЗ ЛУКЕ!

НЕ СМЕМ ДА ПРОМАШИМ!

ЕКСПЛОЗИВ ПОСТАВЉЕН ПРЕТ-
ХОДНЕ НОГИ, ЕКСПЛОДИРАО
ЈЕ УЗ ОГРОМНУ БУКУ. МЕЂУ-
ТИМ...

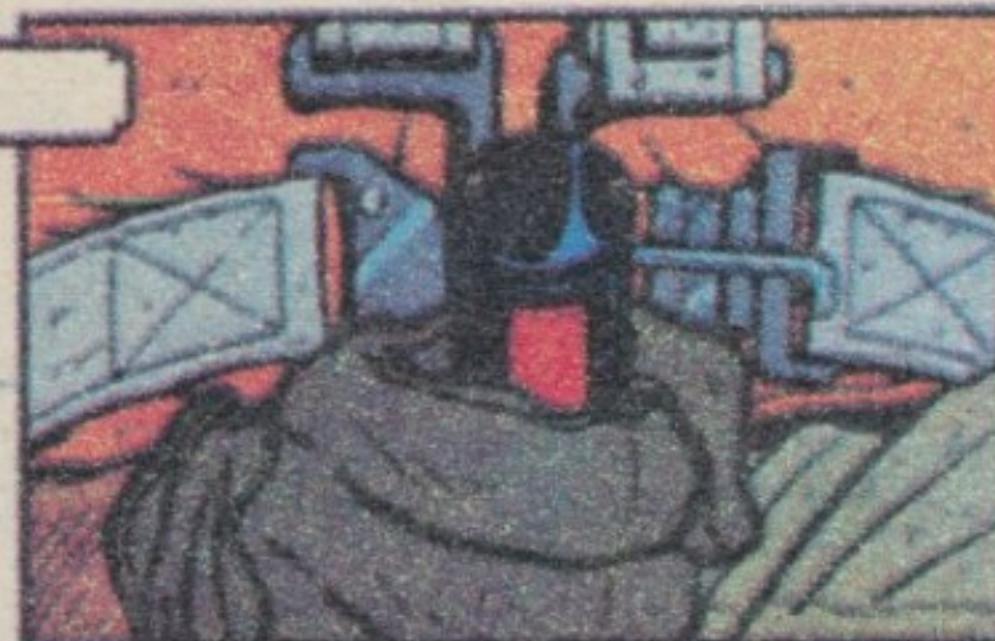
ПРОКЛЕТСТВО! УСПЕЛИ СУ ДА ПРОЂУ!

А САД БУ С ГАСИЕРОМ ДА СЕ ОБРАЧУНАМ!

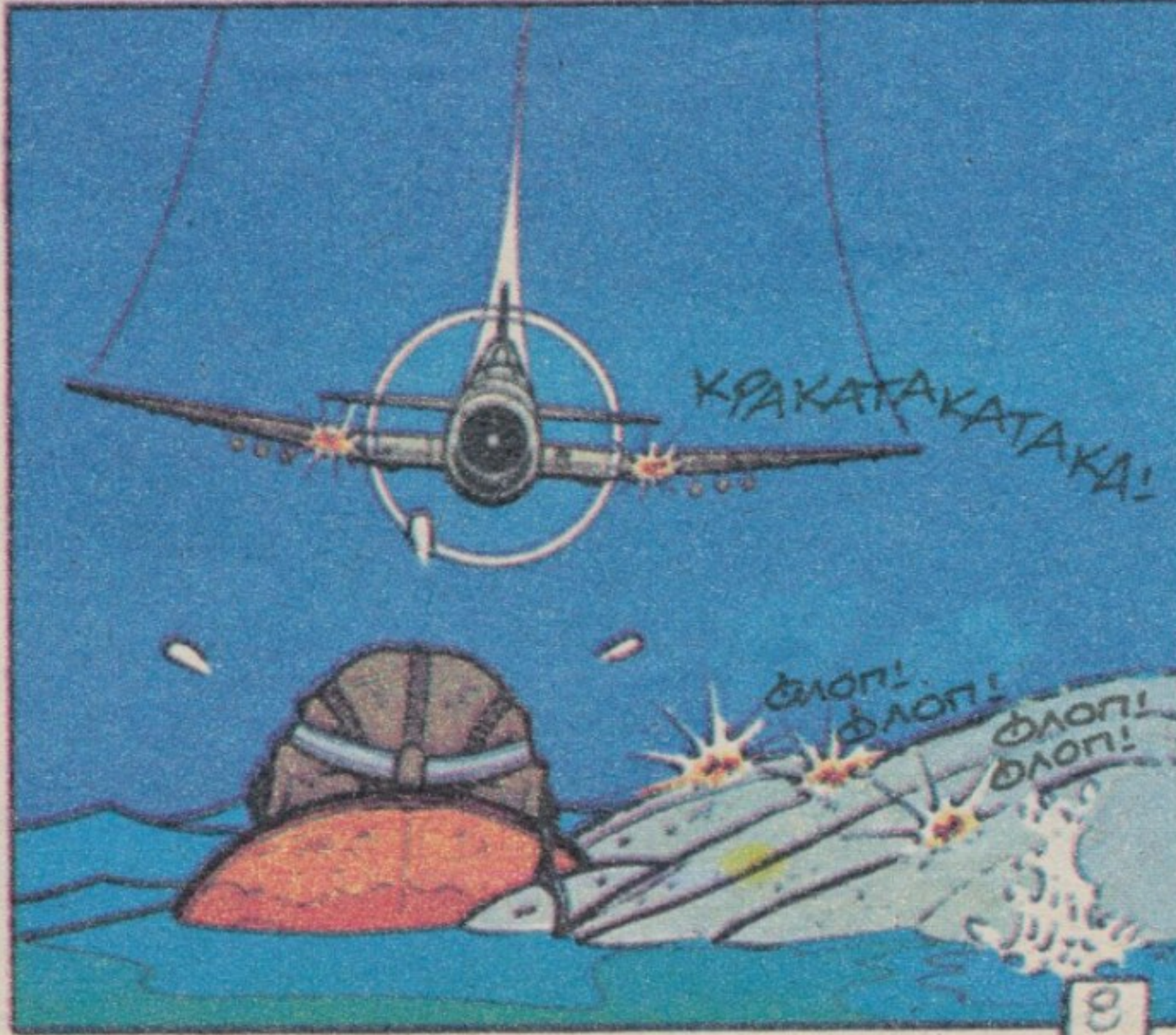
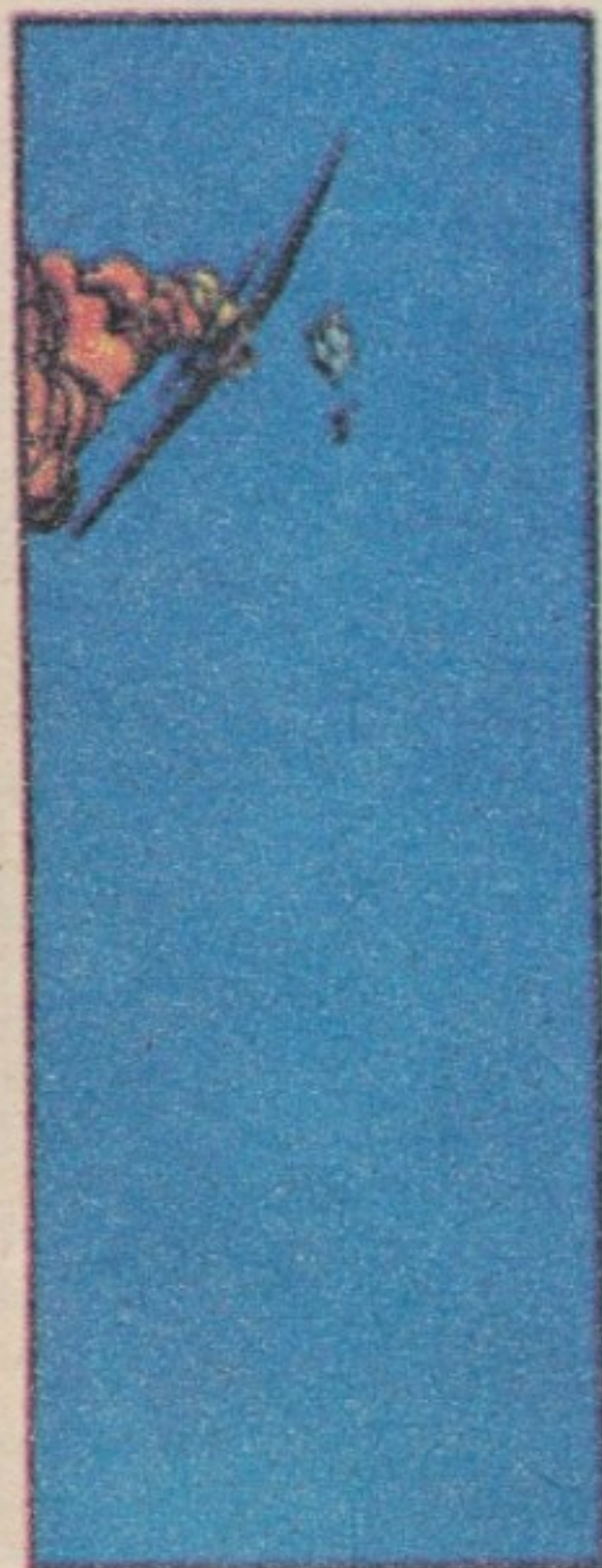
ФОН БЕРГ, ИЗДАЈНИЧЕ! ЕВО ТИ!

КРАКАТАКАТАКА!

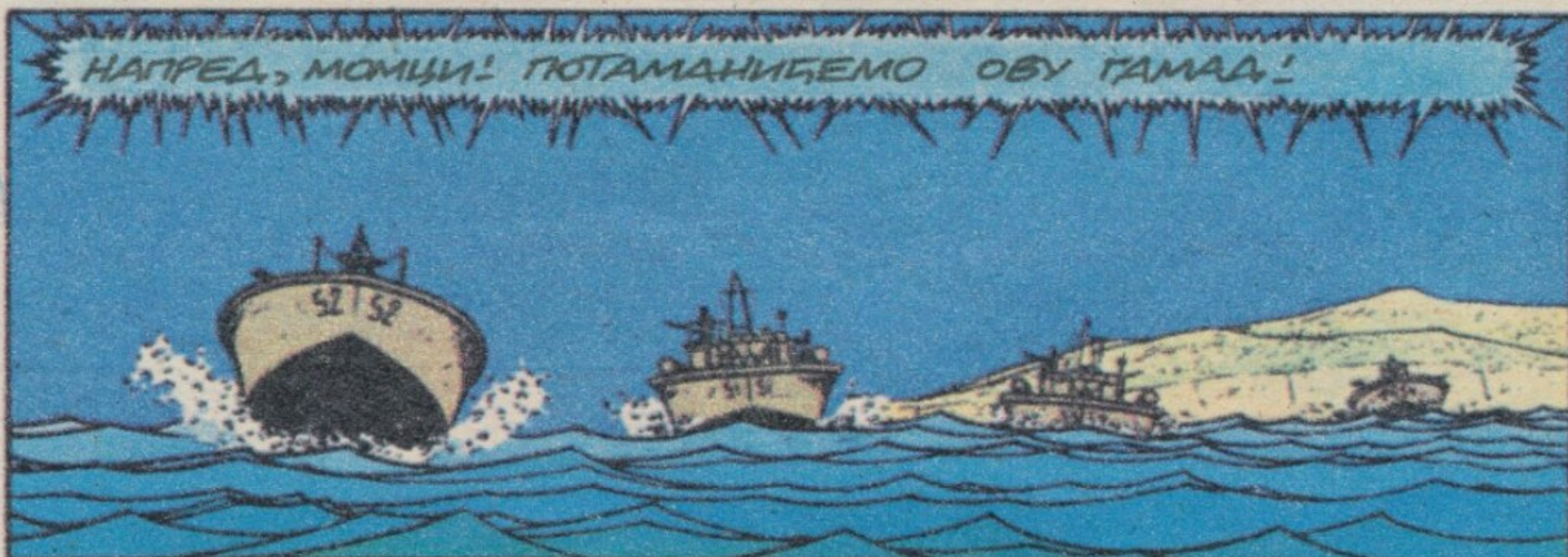
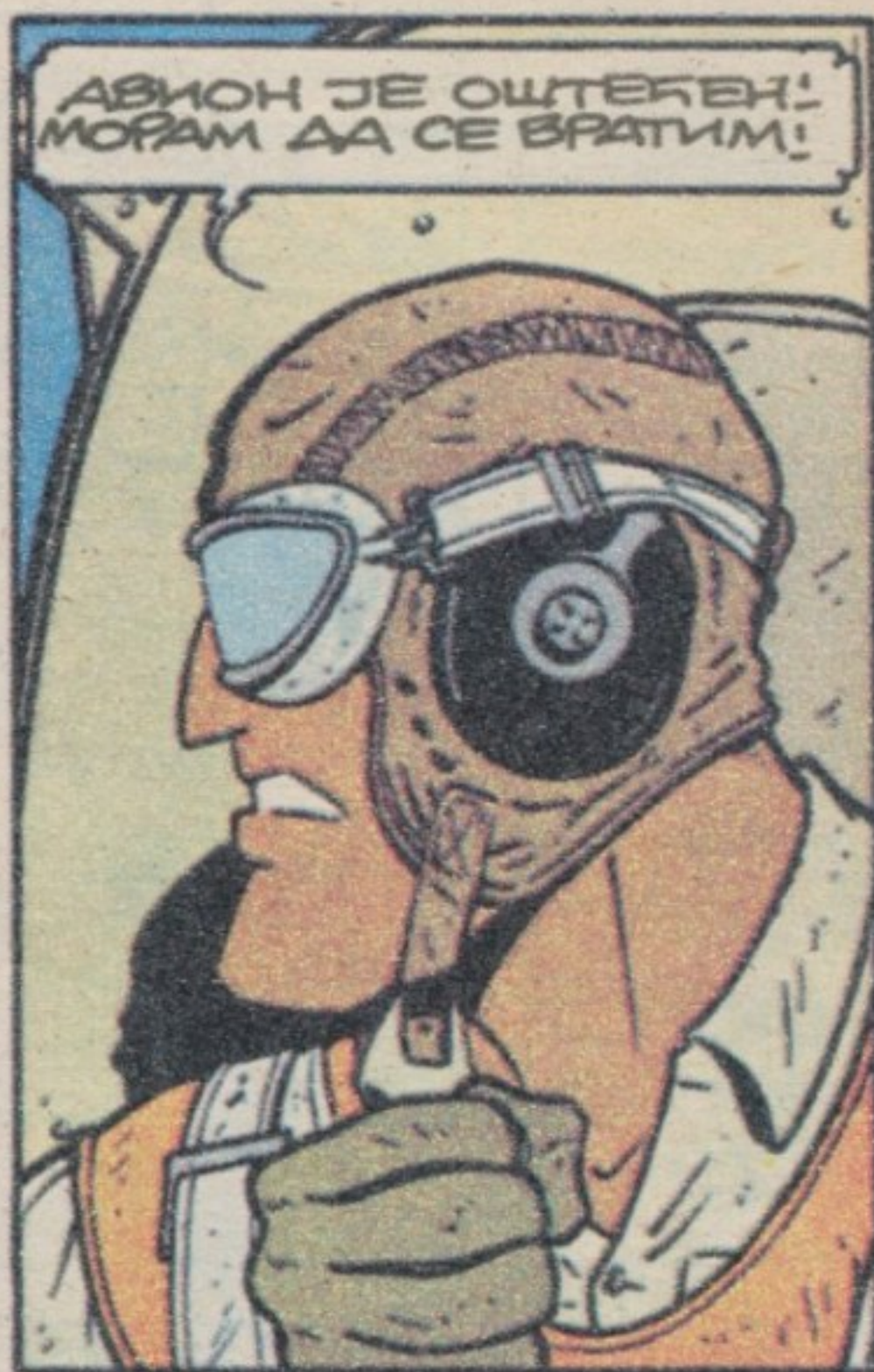

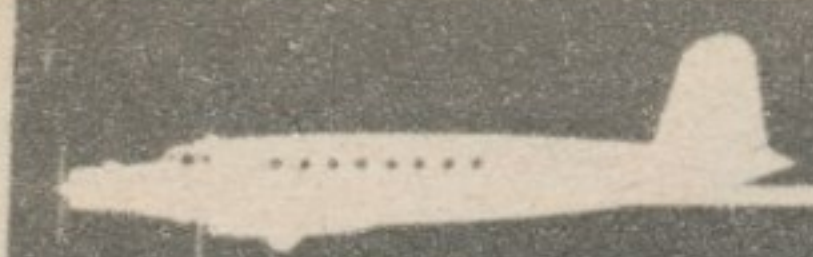
ПОГОЂЕН САМ! МОРАМ ДА ИСКОЧИМ!

КРАКАТАКАТАКА!

ФЛОП!
ФЛОП!
ФЛОП!
ФЛОП!

ТОРПЕДА СУ СПРЕМНА!

НЕИЗБЕЖНО, ЛАГАНИ, ПОВУЊЕНИЧКИ БРОДОВИ, ЈЕДАН ПО ЈЕДАН, ИЗБАЧЕНИ СУ ИЗ БОРБЕ, А ГАСНЕРОВИ ЧАМЦИ СУ СЕ ИПАК ДРЖАЛИ ПОДАЛЕКЕ И ИЗБЕГАВАЛИ РЕТКЕ, СЛАБЕ И НЕПРЕЦИЗНЕ ГРАНАТЕ ПОВУЊЕНИКА...

У ПОЗАДИНИ...

КАКВА ПАПАЗЈАНИЈА! ДО САДА ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ ПРЕТВОРЕ У ПЕПЕО!

ДАЛЕРЕ, МИ ШТИТИМО НАШЕГ ШЕФА!

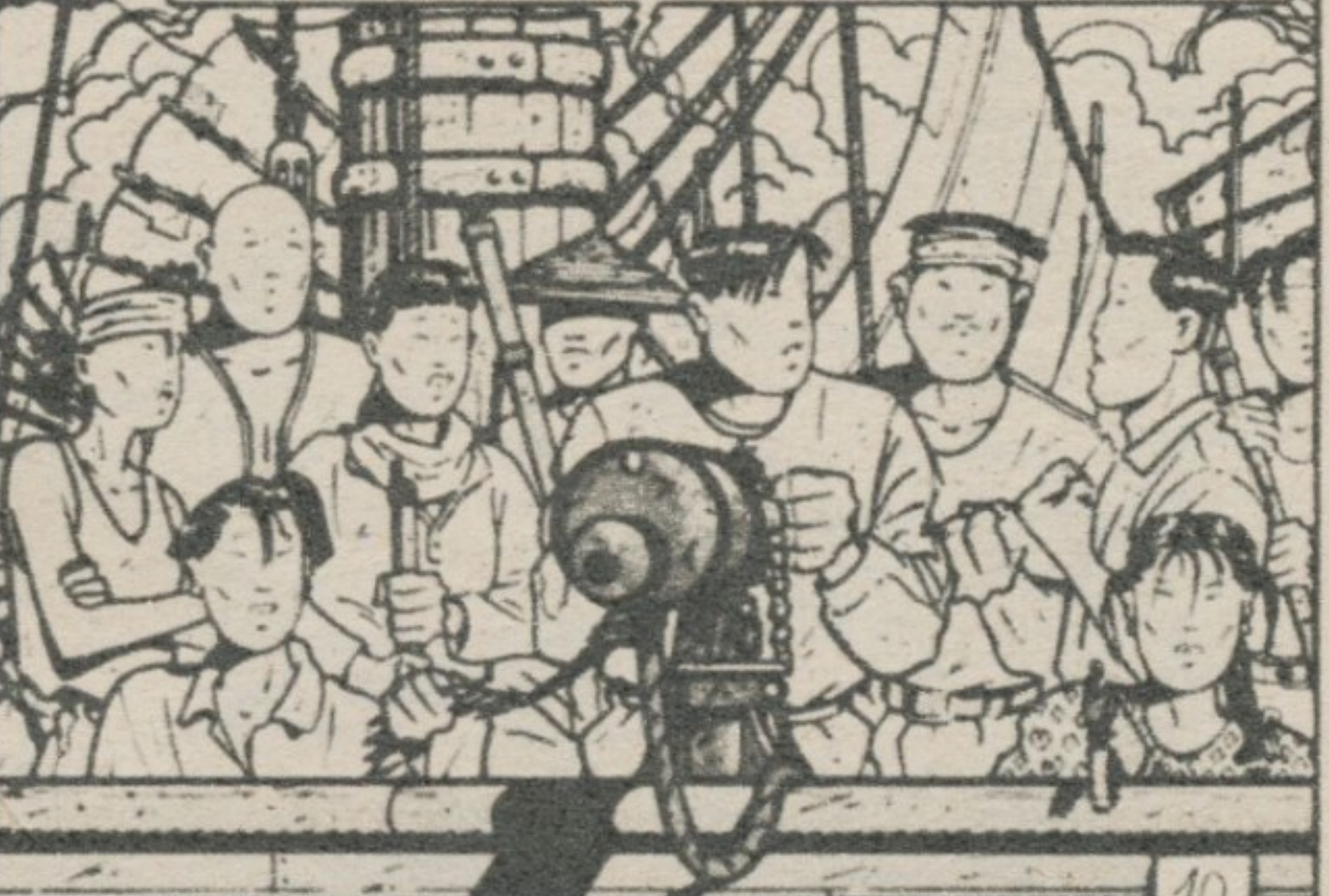

У МЕЂУВРЕМЕ-
НУ, ГАСНЕРОВИ
ЧАМЦИ СУ СЕ
ПОСТРОЈИЛИ И
УЖИВАЛИ У
ХАОСУ КОЈИ
СУ НАПРАВИЛИ...

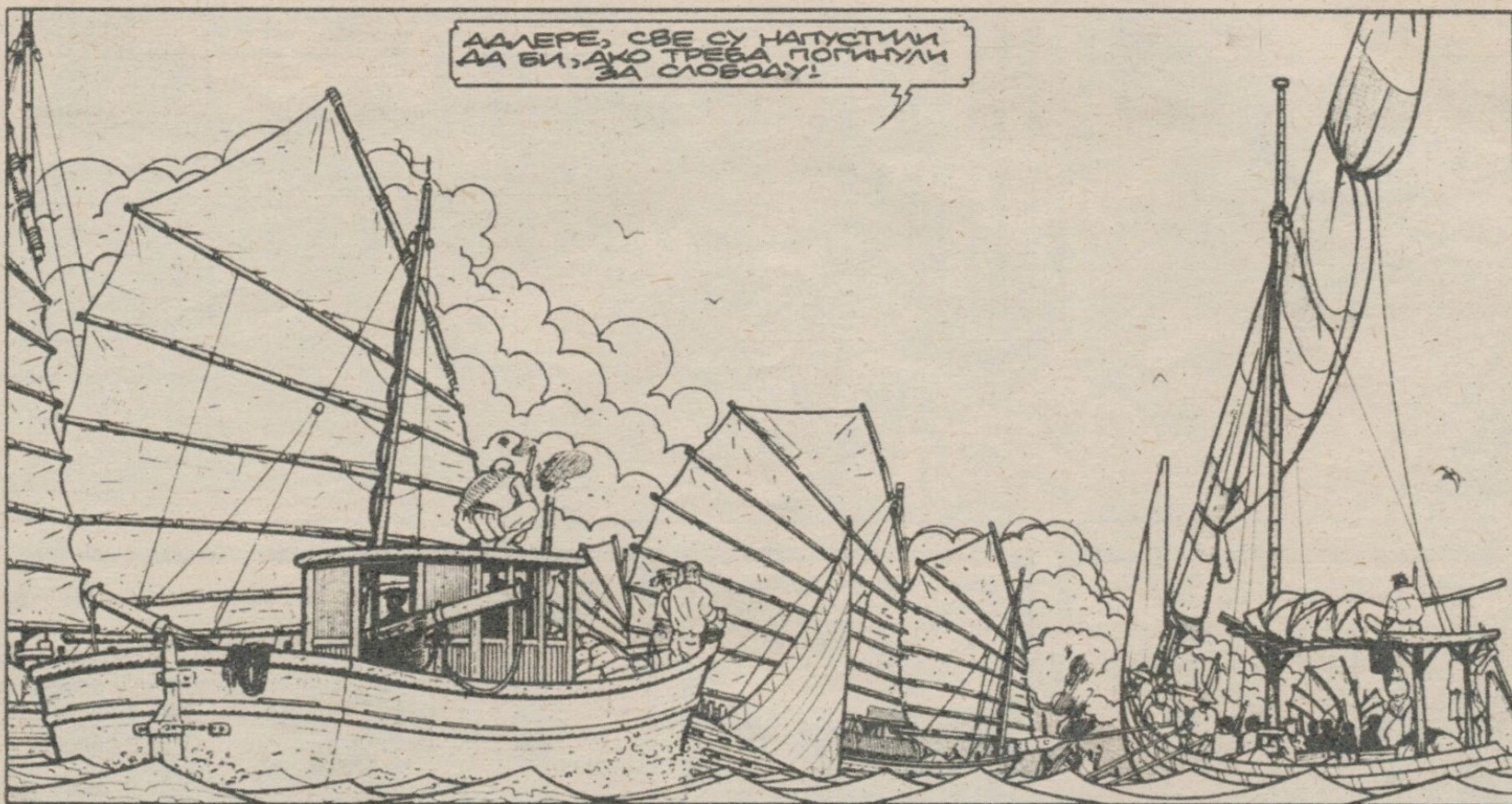

НЕДЕМО НИКАД
СТИГТИ ДО ЛУКЕ!
ИЗГУБИЛИ СМО ПОЛОВИ-
НУ БРОДОВА!

БОРИДЕМО СЕ ДО КРАЈА! НЕ ЗА-
БОРАВИТЕ НАШУ БРАДУ КОЈА
СЕ БОРЕ НА КОПНУ!

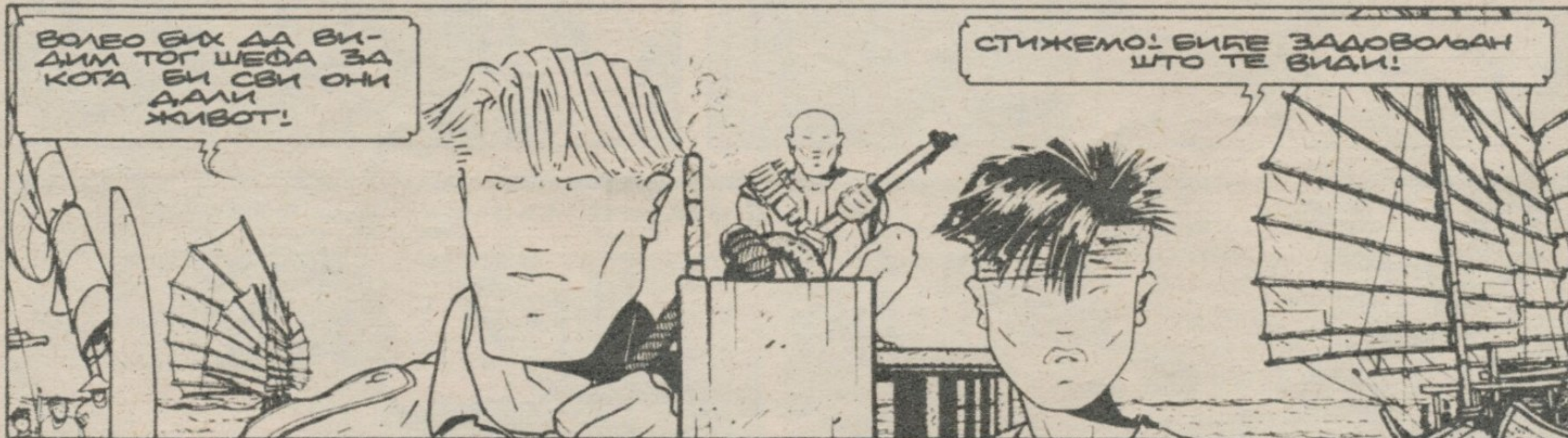

АДМЕРЕ, СВЕ СУ НАПУСТИЛИ
ДА БИ, АКО ТРЕБА ПОГИНУЛИ
ЗА СЛОБОДУ!

ВОЛЕО БИХ ДА ВИ-
ДИМ ТОГ ШЕФА ЗА
КОГА БИ СВИ ОНИ
ДАЛИ ЖИВОТ!

СТИЖЕМО! БИГЕ ЗАДОВОЉАН
ШТО ТЕ ВИДИ!

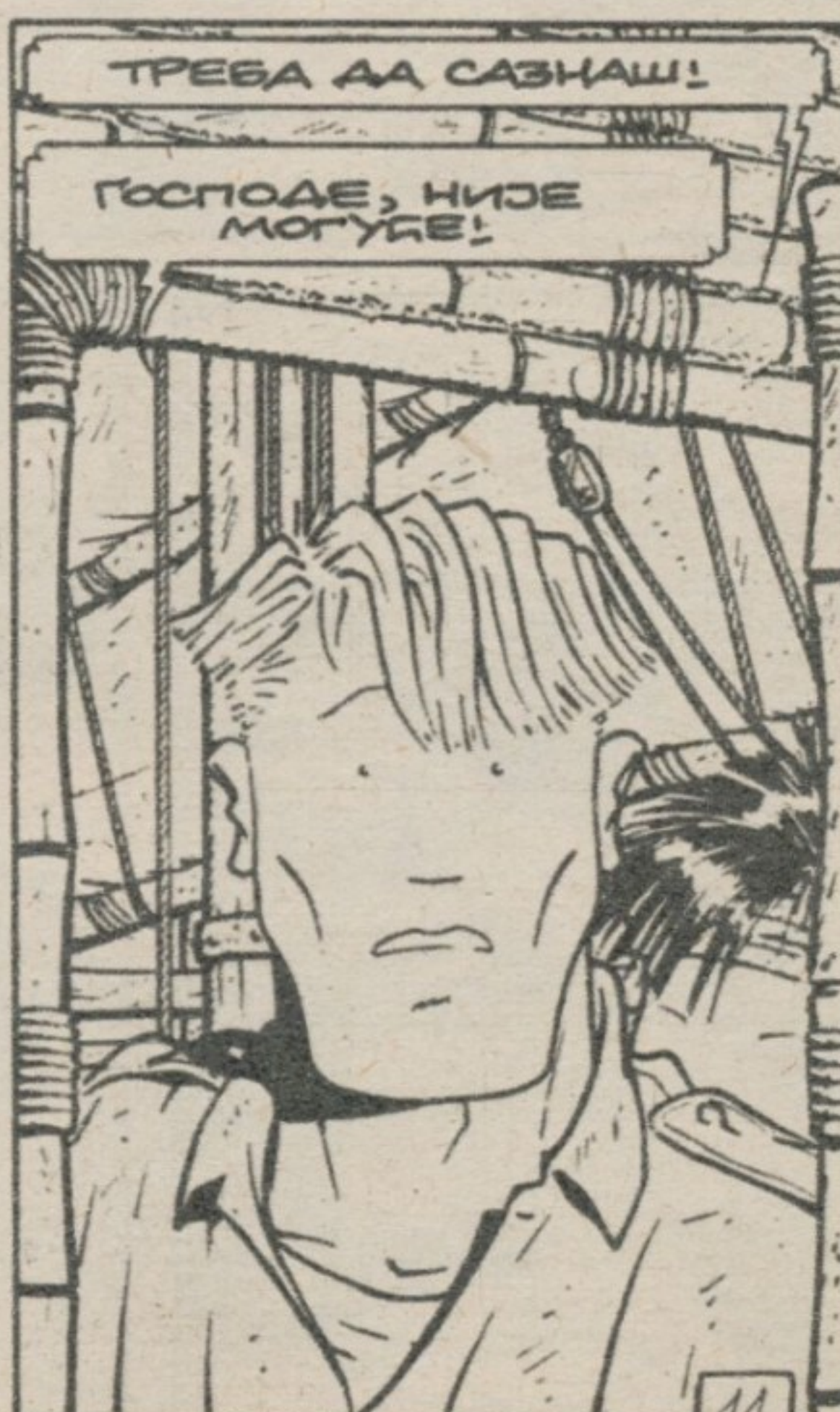
НА, КО ЈЕ ТО СА ТОБОМ?
НЕ БРИНИ, ЛИИ, ПРИЈАТЕЉ!

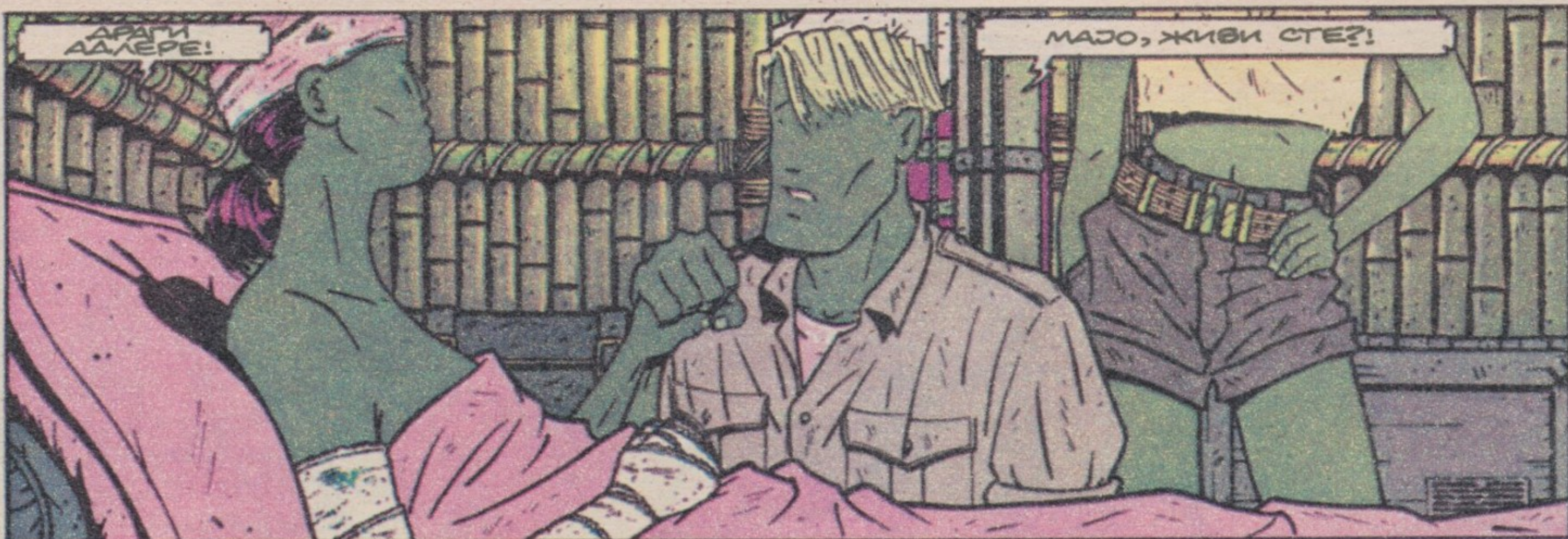
ПОЖУРИМО, ВЕГ СМО СЕ
ДОСТА ЗАДРЖАЛИ!

ТРЕБА ДА САЗНАШ!

ГОСПОДЕ, НИЈЕ
МОГУЋЕ!

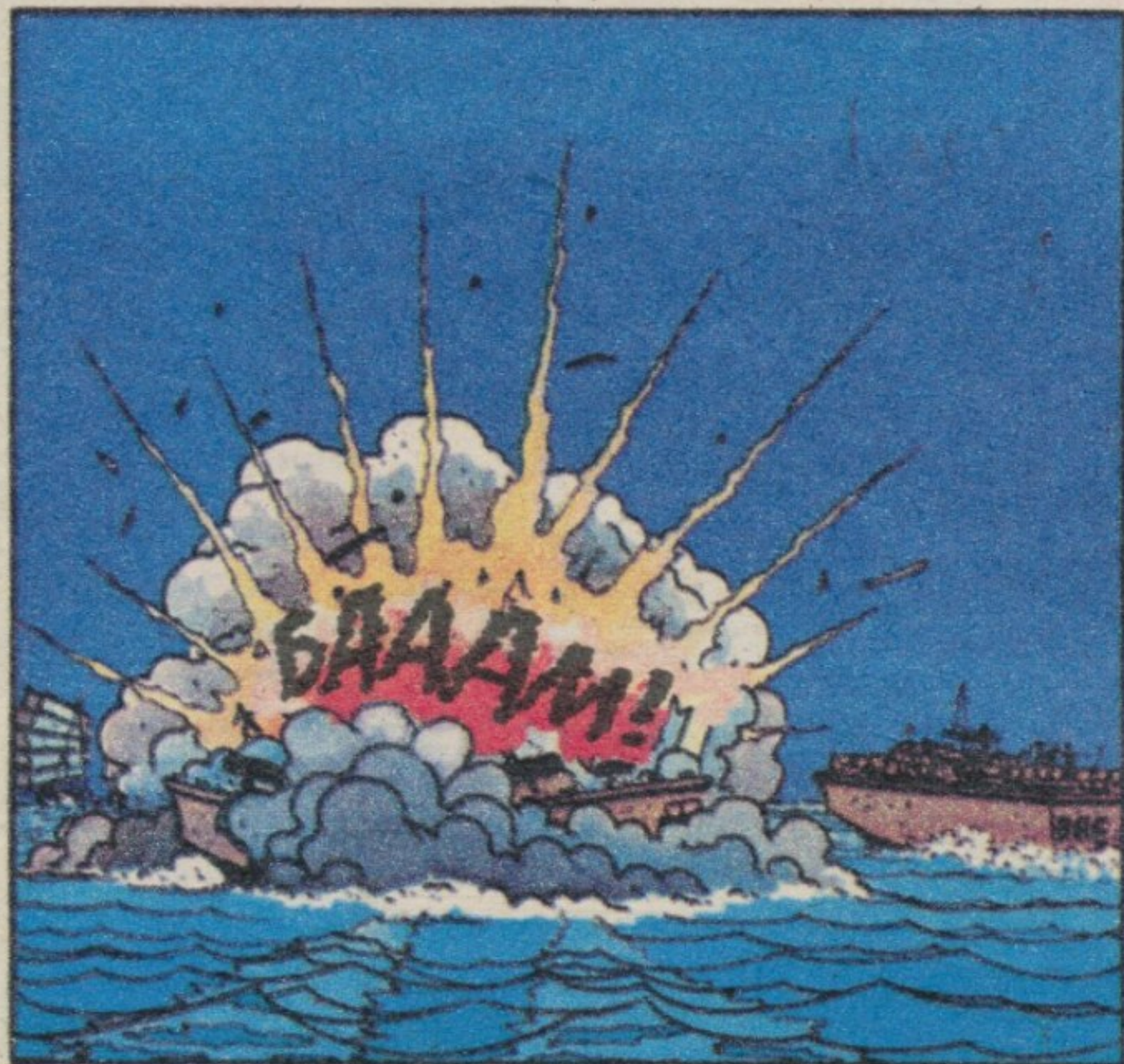
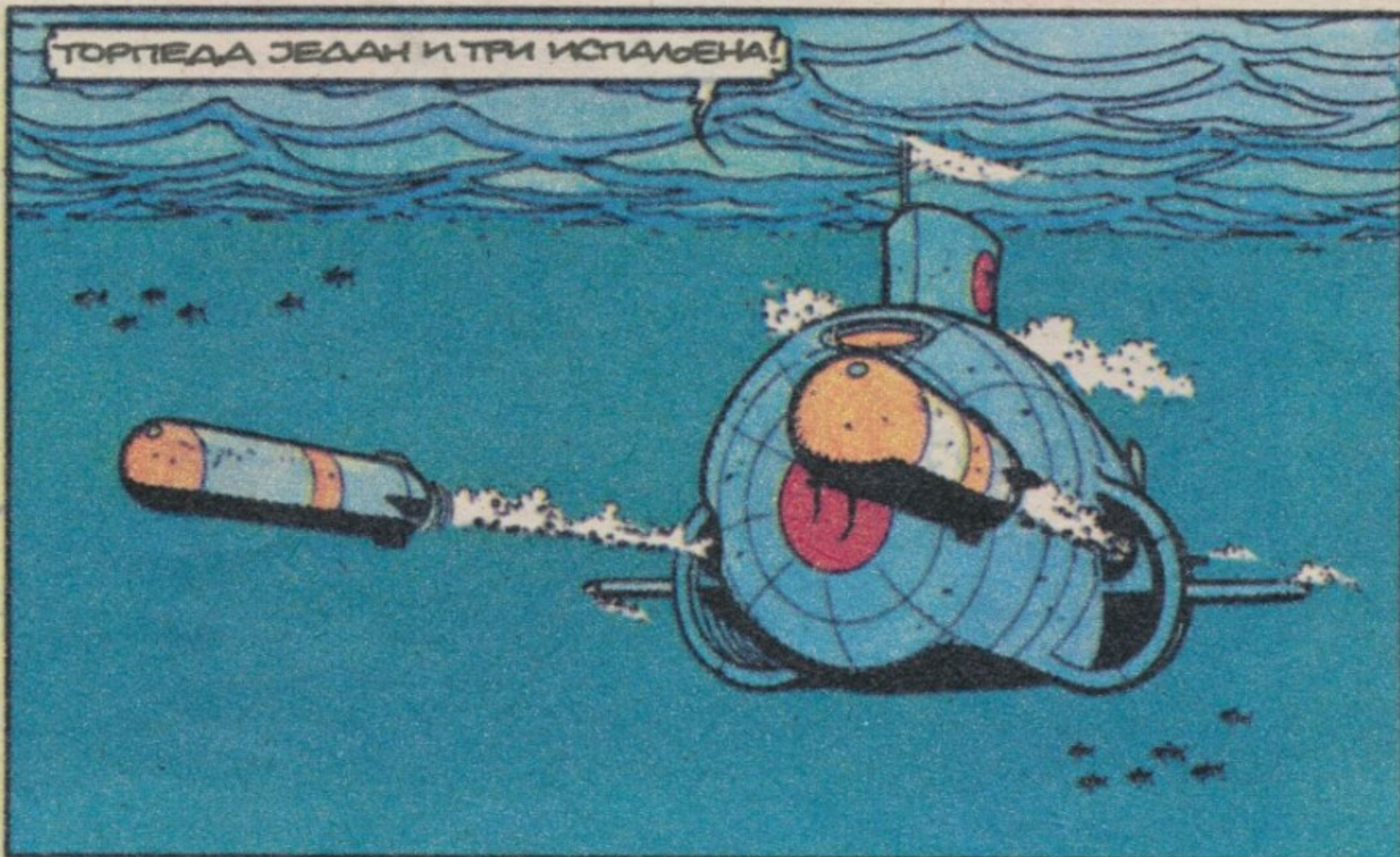
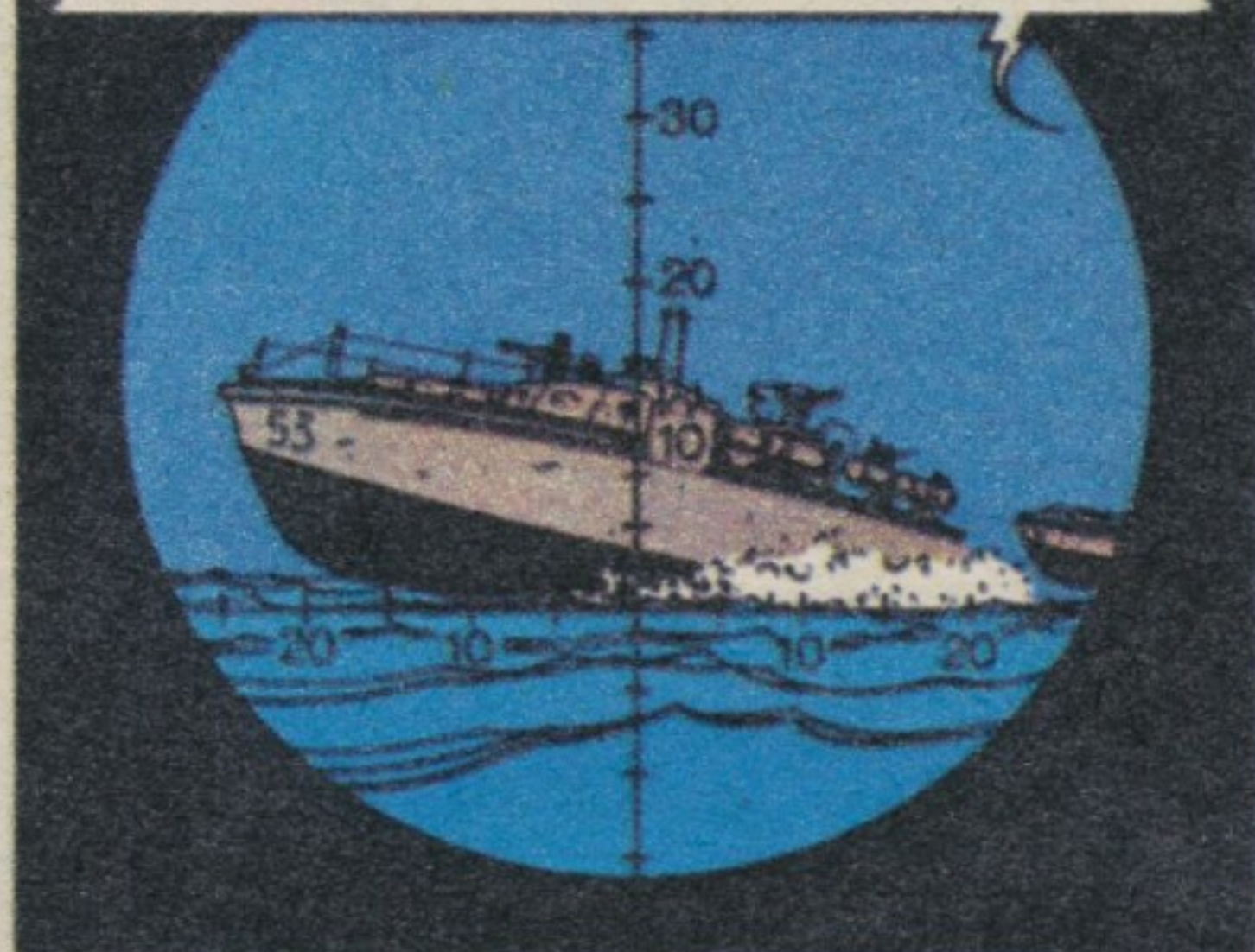

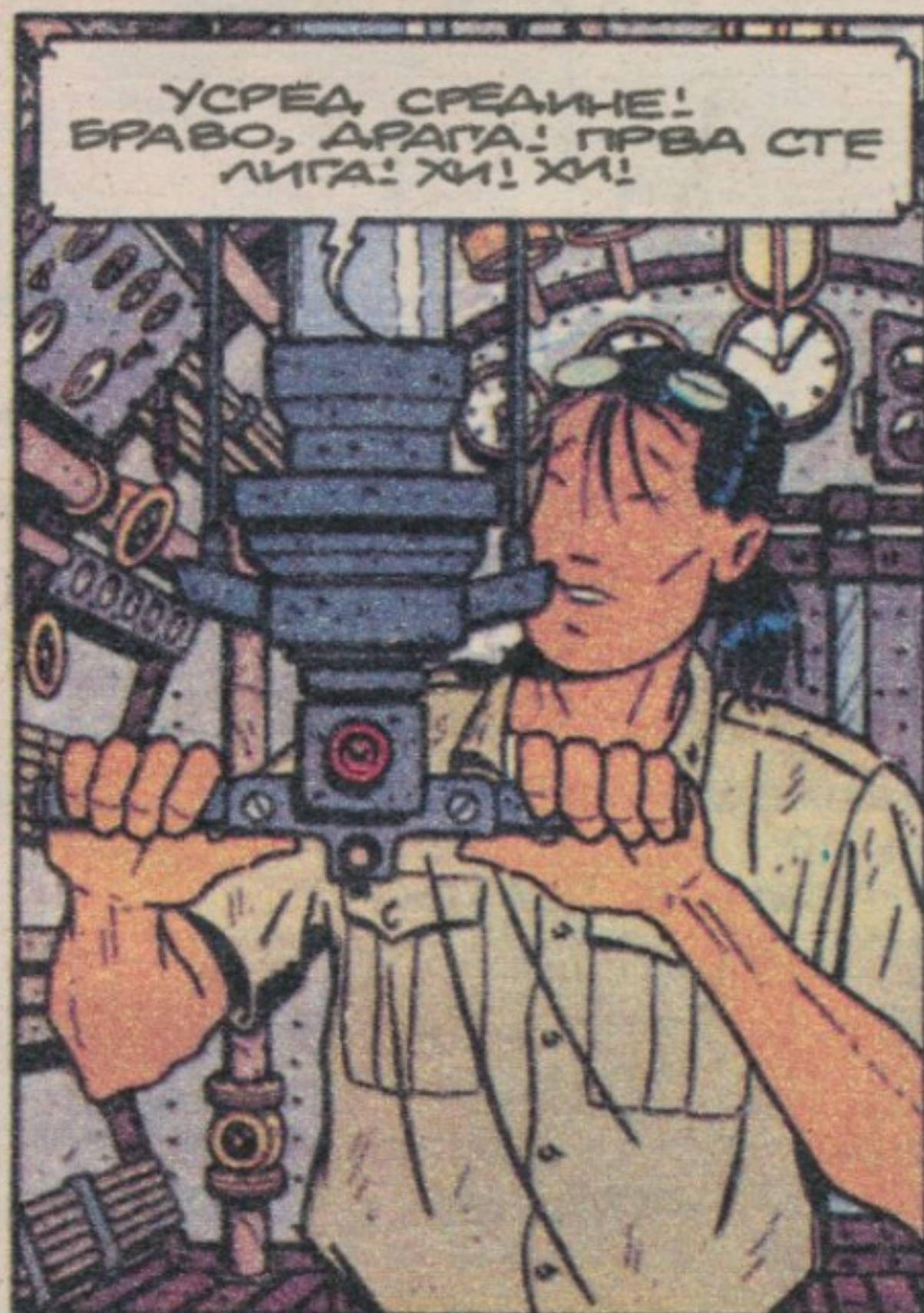
МЕЋУТИМ, ПОД ВОДОМ...

БРЗИНА 35 ЧВОРОВА, СКРЕТАЊЕ
21°: ЈЕДАН И ТРИ, ГАЛИ!

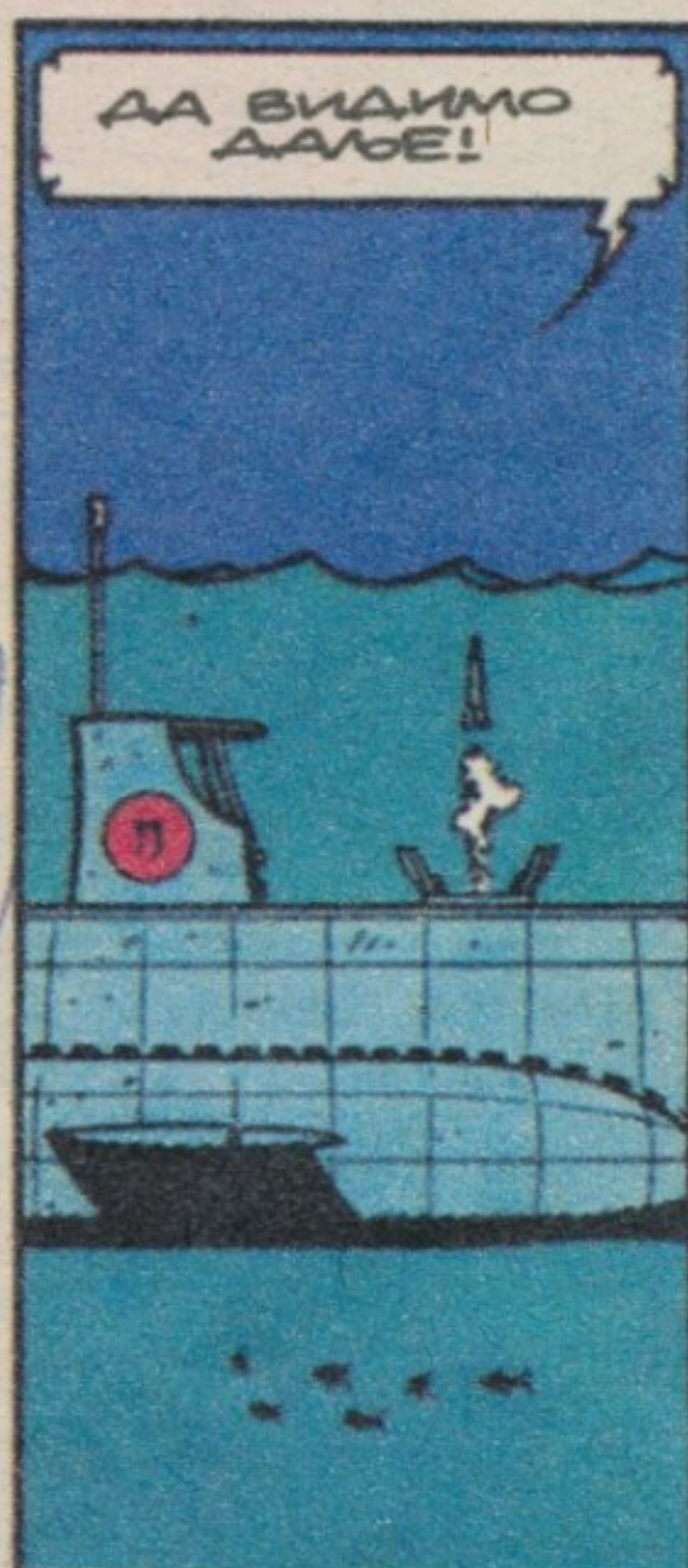
ТОРПЕДА ЈЕДАН И ТРИ ИСПАЉЕНА!

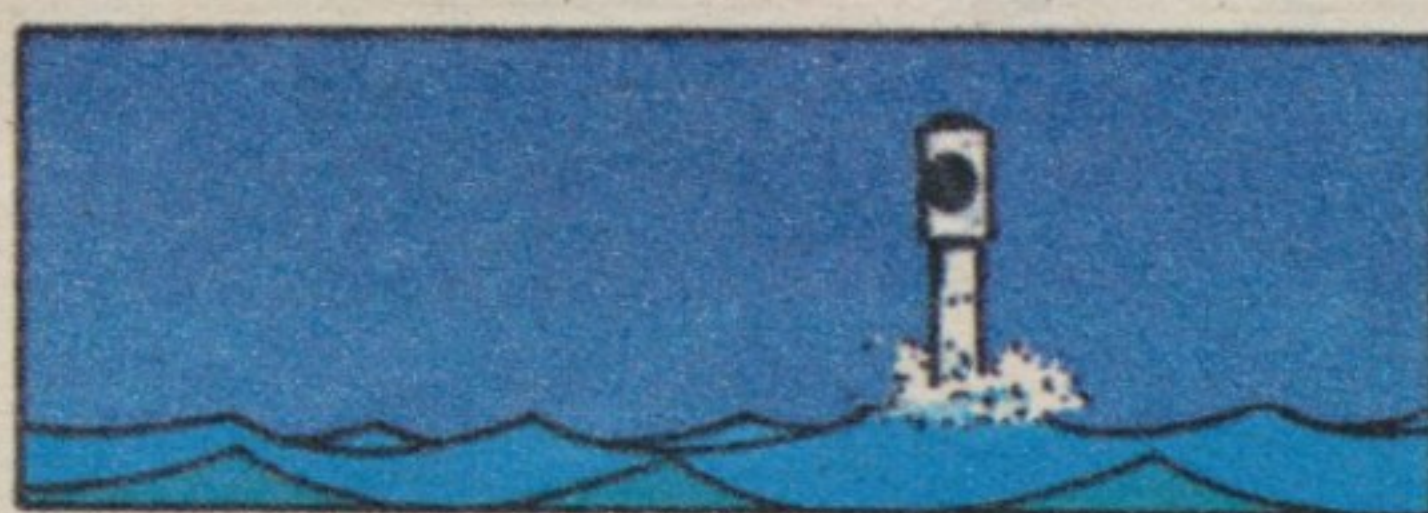
УСРЕД, СРЕДИНЕ!
БРАВО, ДРАГА! ПРВА СТЕ
ЛИГА! ХИ! ХИ!

ДА ВИДИМО
ДАЉЕ!

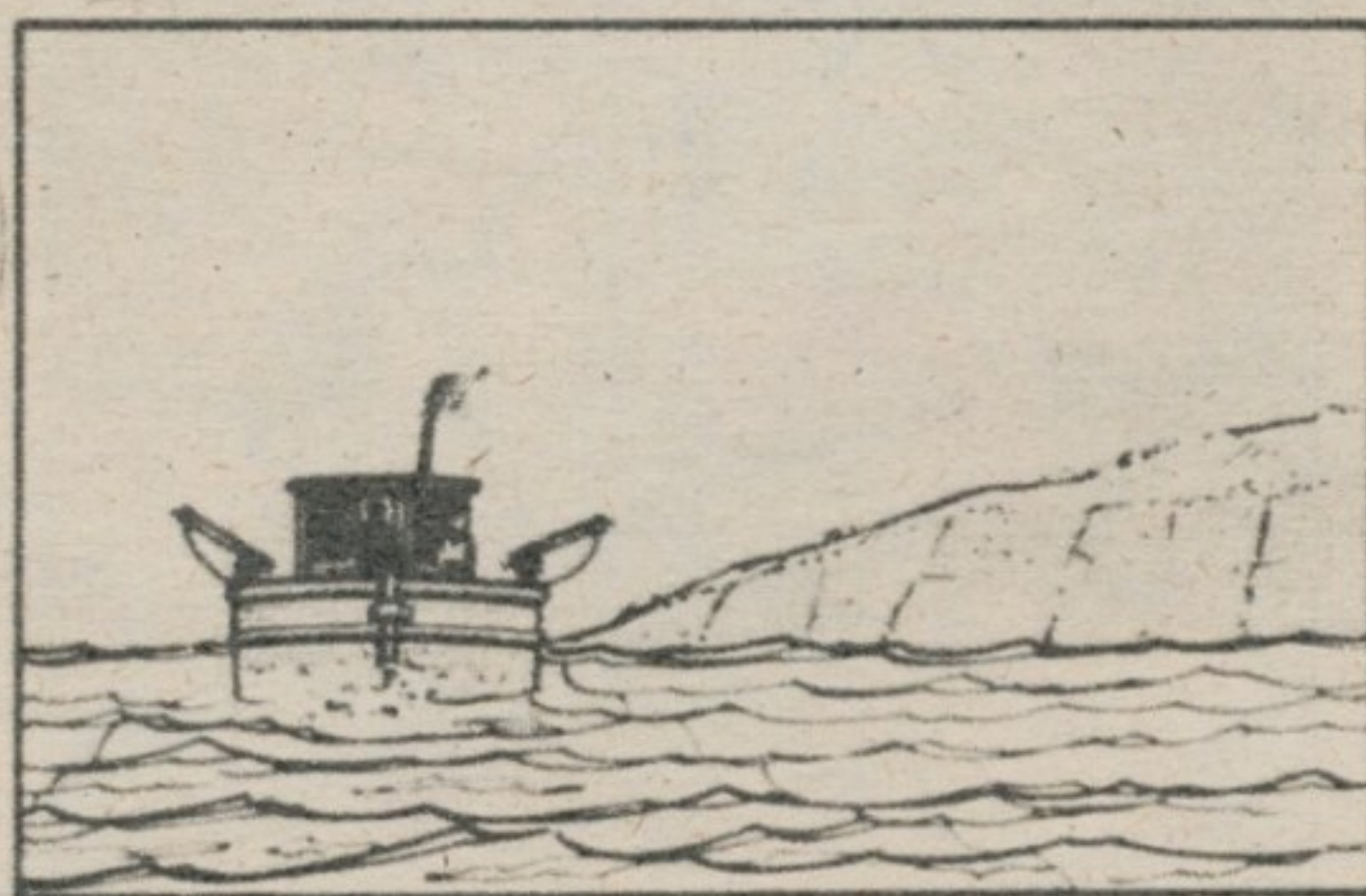
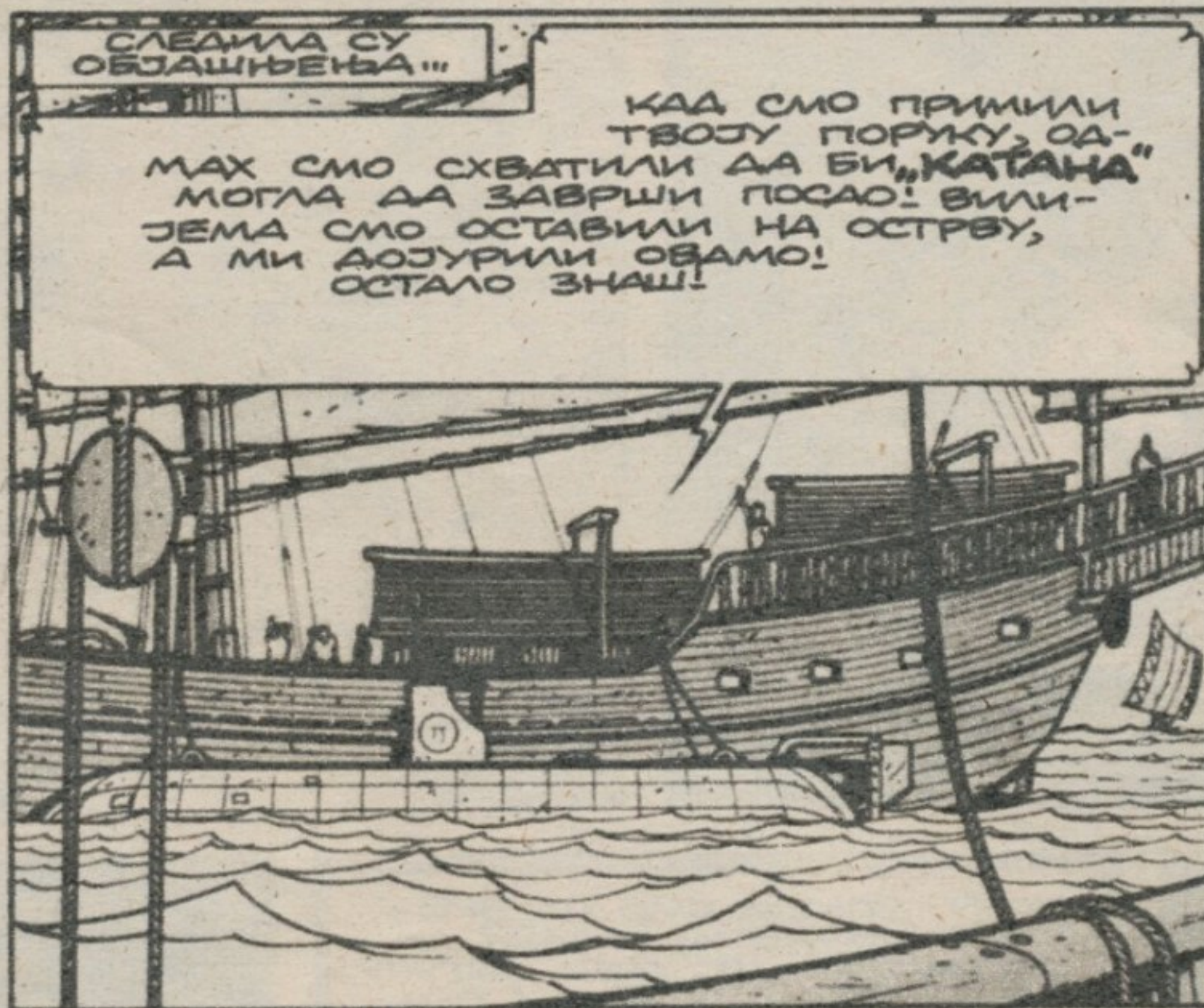
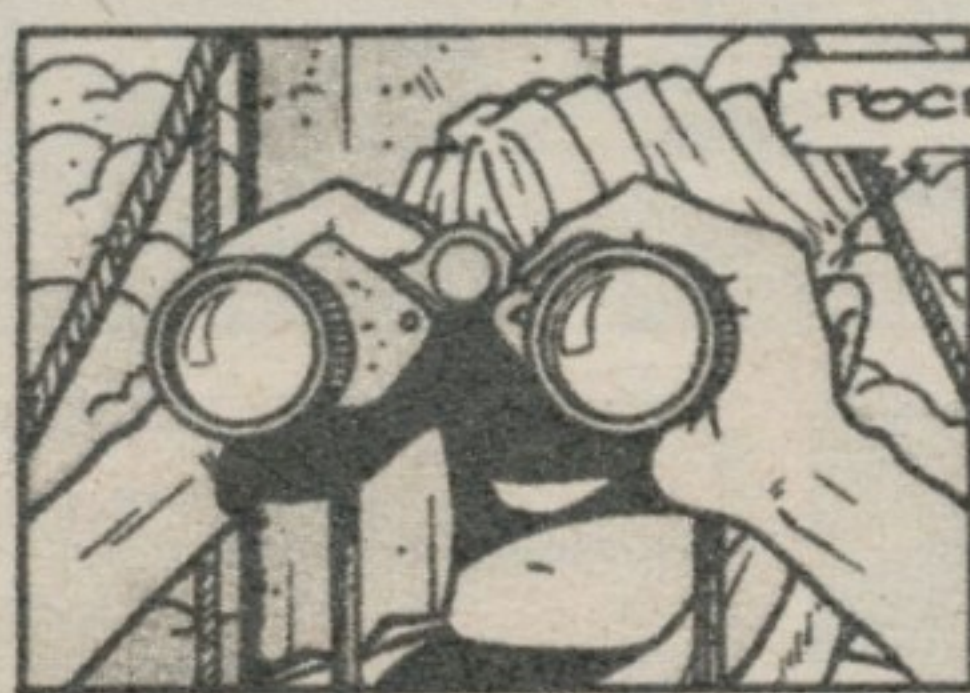
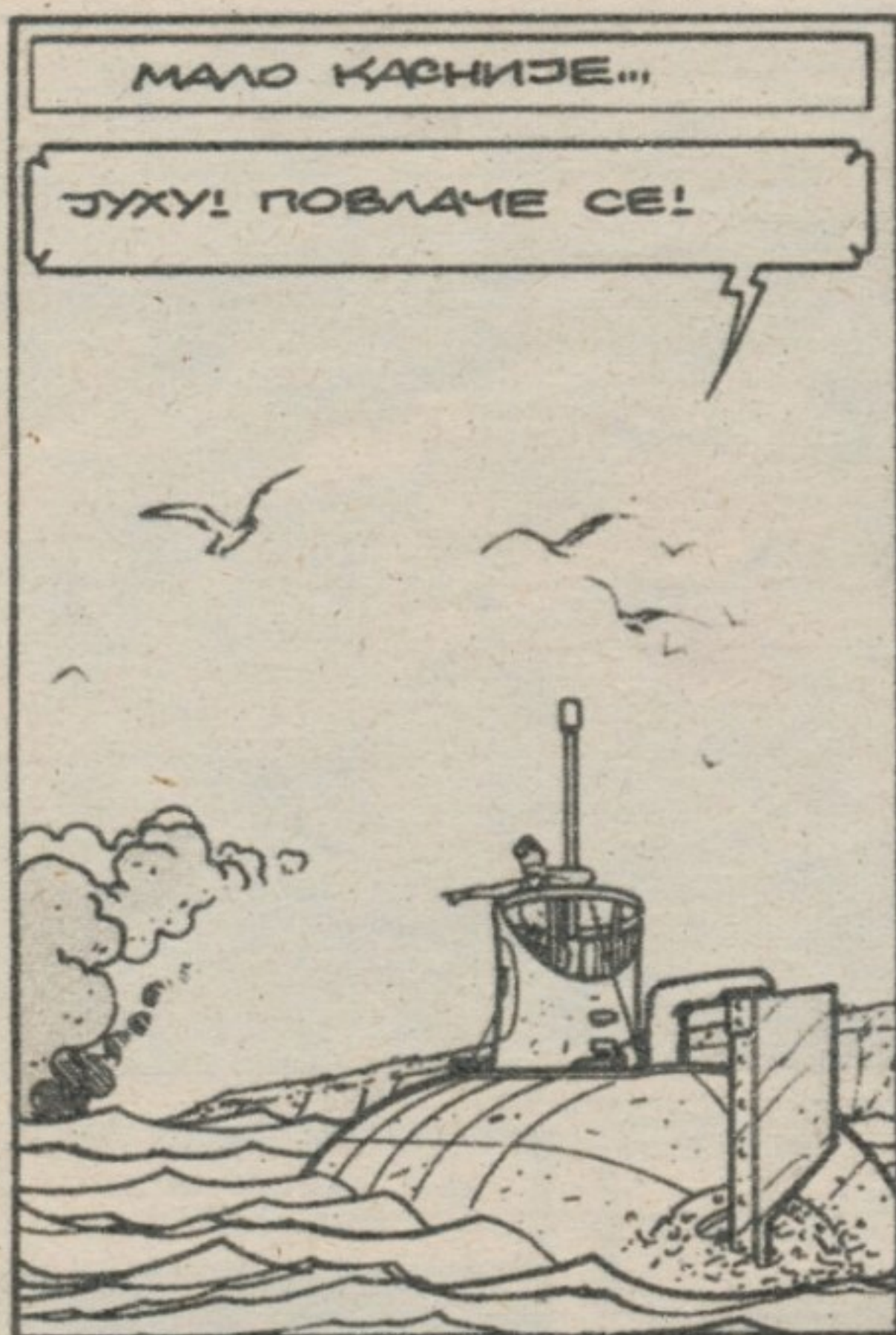
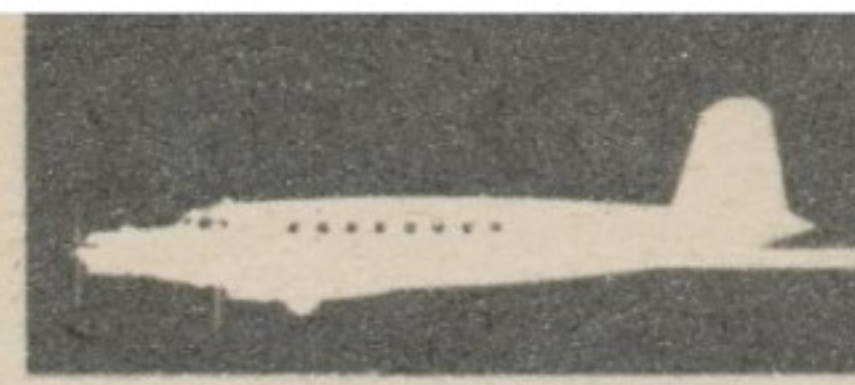

ТОРУ, СТИГЛИ СМО НА ВРЕ-
МЕ! С ОВАКВИМ ЧУДОМ ОД
ПОДМОРНИЦЕ, МЕК АРТУРУ
БИ ЗАПАЊИ БИЛИ ПРА-
ВИ КОШМАР! ЧЕСТИТАМ!

ЈУПИ, СТАЛИ СУ! САА СЕ ПИТА-
ЈУ ШТА ИХ ЈЕ ТО СНАШЛО!

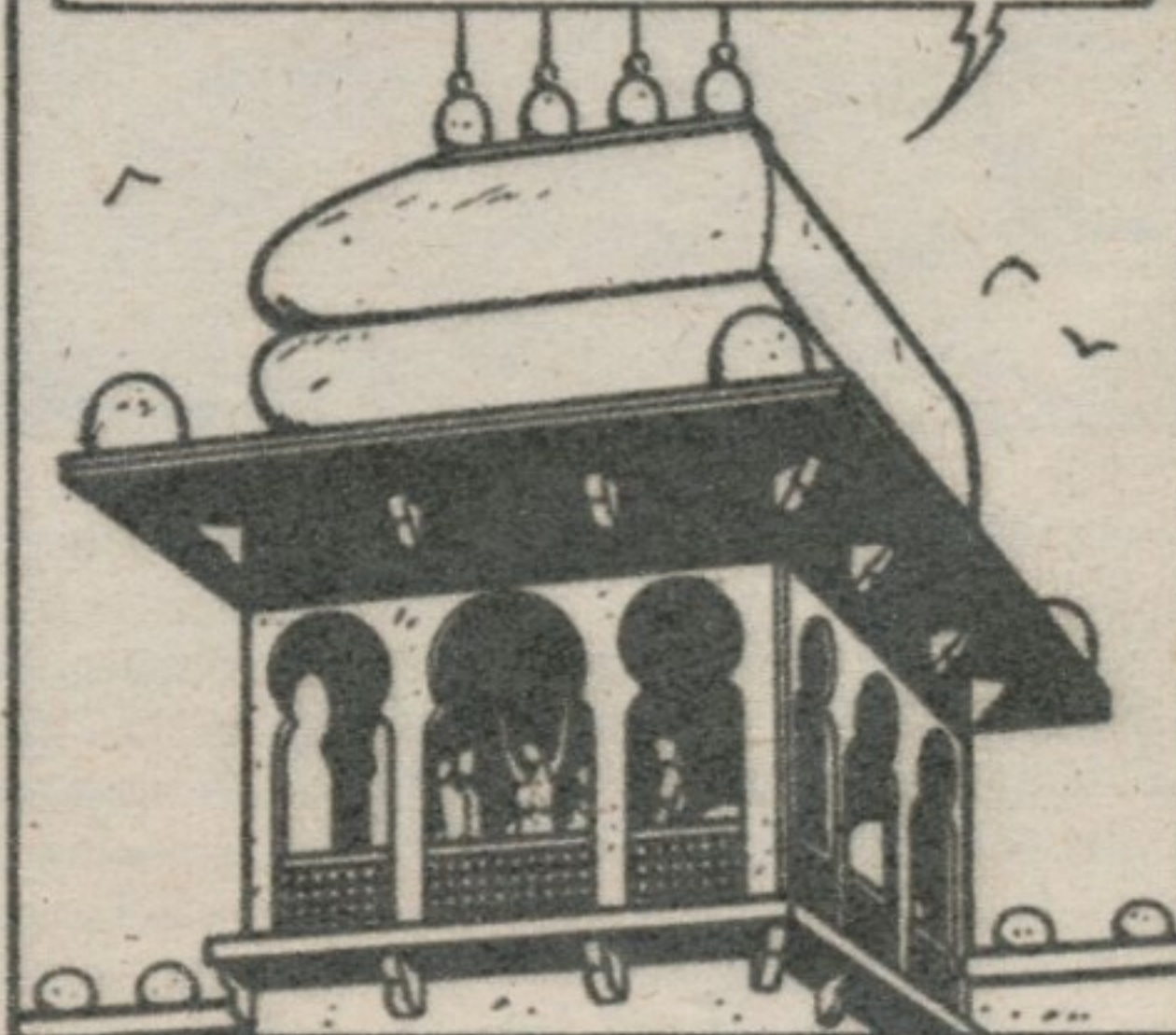
НЕКОЛИКО
ДНА КАСНИЈЕ
У ПАДАКАНУ
СЕ СЛАВИО.
ФИРМА
ДИДОМ
НА ЧЕЛУ
С ФЕМИНОМ
РАЈТОМ
ОБНОВИЛА
ЈЕ СВЕ УТОВОРЕ
С МАЈОМ КОЈА
СЕ ОПОРАВЉАЛА.
ГАСНЕР ЈЕ, С
НЕКОЛИЦИНОМ
ПЛАБЕНИКА,
УСПЕО ДА
ПОБЕГНЕ,
АЛИ СЕ
АВИОН КО-
ЈИМ ЈЕ
ПОЛЕТЕО
ОДМАХ
СРУШИО
ПОД
КИШОМ
МЕТАКА...

ОХ, КАКВА СРЕБА, ПРИЈАТЕЉИ! НАЈЗЛА СМО СЛОБОДНИ!
ОБ ОВАЈ НАРОД ЋЕ ВАМ, ДОК ПОСТОЈИ, БИТИ ЗАХВАЉАН
НА ПОМОЋ!

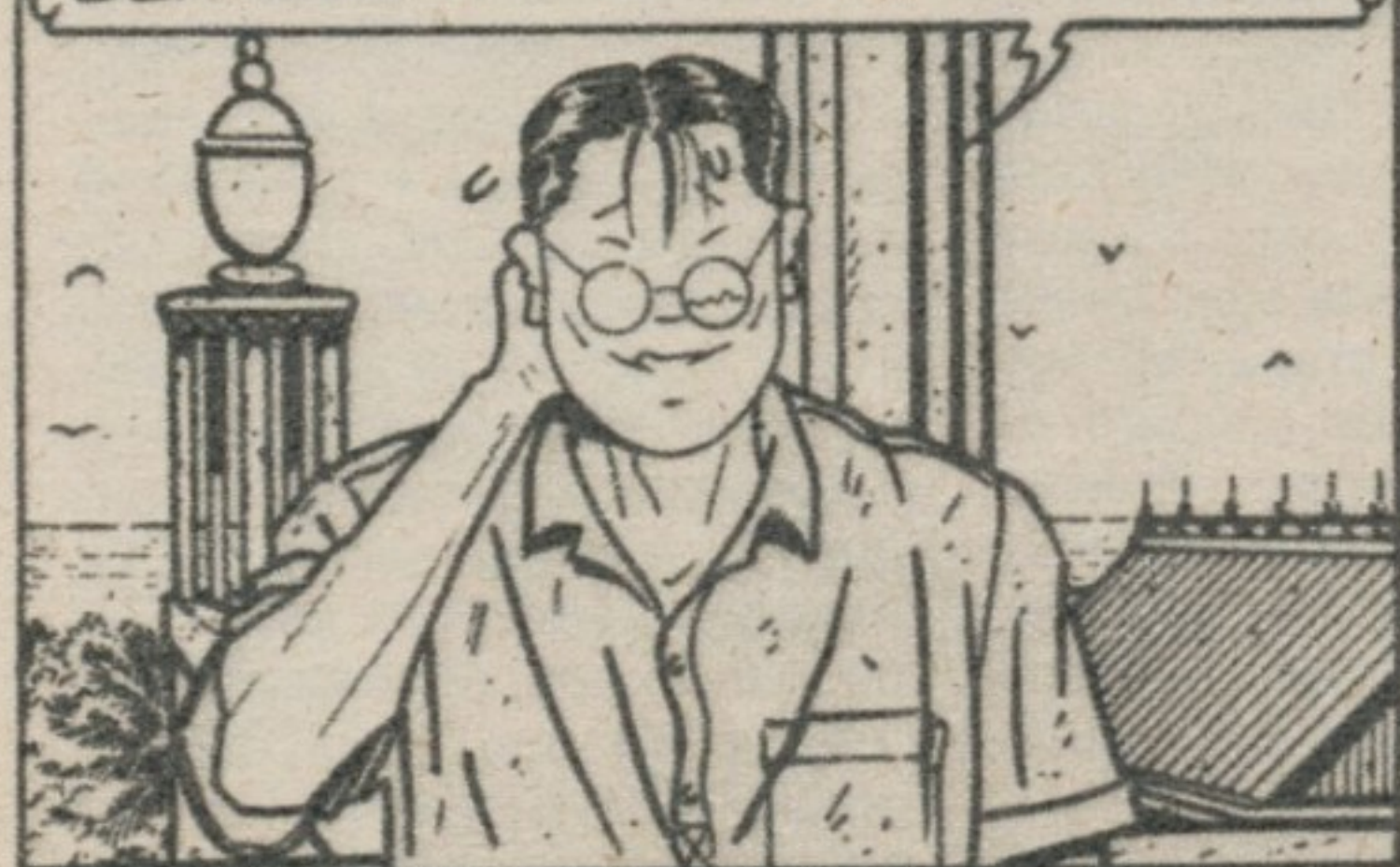
БИЋУ СТРАШНО УСАМЉЕ-
НА КАД ОДЕТЕ...

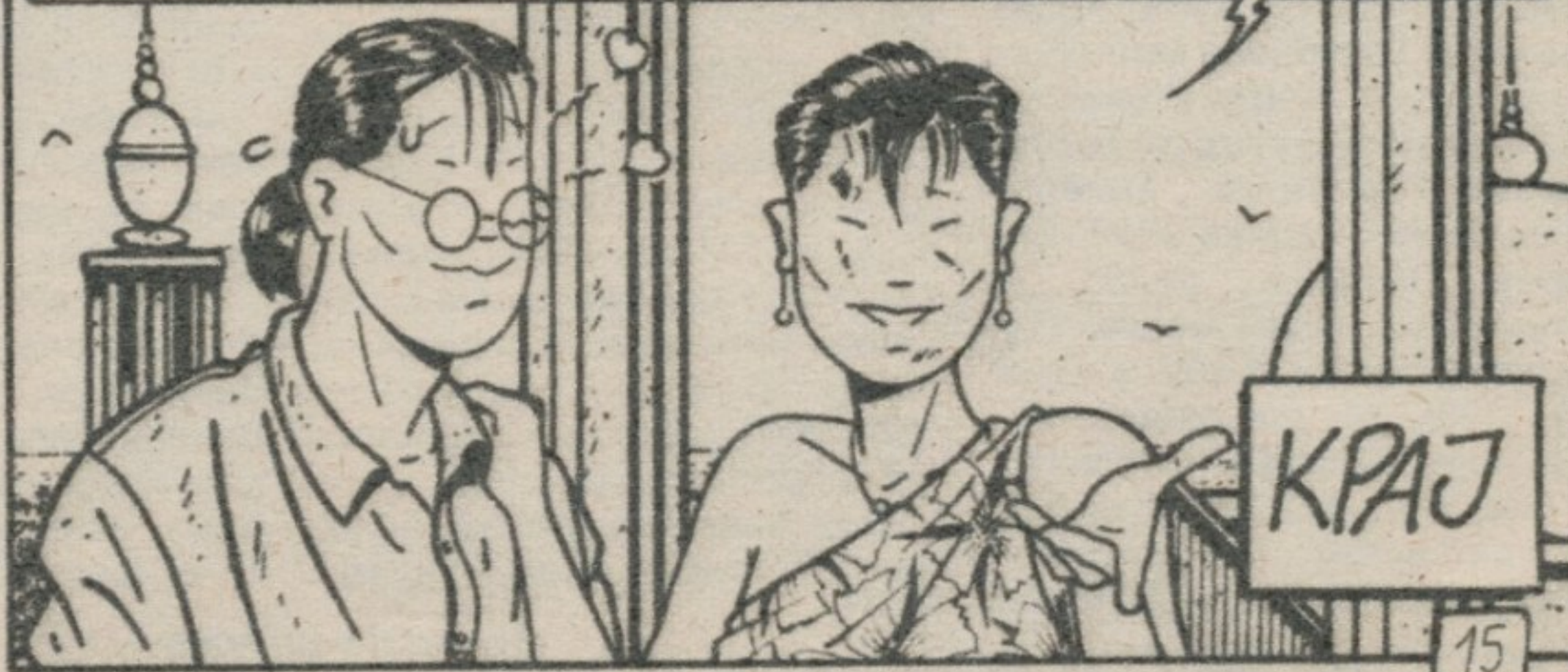
А ВИ, ГОЛУ, ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА СЕ ВРАЋАТЕ У ЈАПАН?

АКО ВАШЕ ВИСОЧАСТВО ДО-
ЗВОЉАВА, ЈА БИХ ОСТАО ОВДЕ!
СВИДА МИ СЕ ВАША ЗЕМЉА, А
ЗА ЈАПАН МЕ ВИШЕ НИШТА НЕ
ВЕЖЕ! БИЋУ ВАМ ОД КОРИСТИ!

ДРАГО МИ ЈЕ ШТО ЖЕЛИТЕ ДА ОСТАНЕТЕ! БИЋЕ
ПОСЛА ЗА ВАС, ЗЕМЉИ ТРЕБА ОБНОВА! А ЗА
ВИШЕ НЕЋУ БИТИ УСАМЉЕНА!

КРАЈ

нички назив *Sidera Lodoicea*, Звезде Луја XIV, али их је обележио и појединачним бројевима према удаљености од Сатурна. Тако је онај први, Хајгенсов, постао четврти: S-4.

То уопште није крај јер је сер Вилијем Хершел нашао још два, оба ближа Сатурну од дотад познатих. Како да се означе? Или S-6 и S-7 како је предложио сам Хершел, с тим што је S-7 био најближи Сатурну па би редослед постао недоследан, или да се сви пренумеришу према удаљености од матичне планете? Али, нико није могао да тврди да се око Сатурна не окрећу још неоткривени сателити чије би откриће довело до нових мењања бројева.

Питање се вукло све док сер Џон Хершел, син сер Вилијема Хершела, није предложио да се сателити крсте именима Сатурнове митолошке браће и сестара. И названи су: **Мимас**, **Енцеладус**, **Тетис**, **Диона**, **Реа**, **Титан**, **Хиперион** и **Јапет**. Године 1898. Вилијем Пикеринг додао је списку још један месец, Сатурнову сестру **Фебу**, а Делфус 1966. десети сателит **Јанус** који је Сатурну најближи.

Сер Џон Хершел кумовао је и сателитима Урана. Његов отац открио је два месеца

ове планете, а Вилијем Ласел још два 1851. Имена **Аријел**, **Убријел**, **Титанија** и **Оберон** које је предложио Џон Хершел прихваћена су јер је свој пристанак дао и Ласел. Оберон и Титанија су краљ и краљица вила из Шекспировог „Сна летње ноћи”. Аријел је ваздушни дух из Шекспирове „Буре” док је Умбријел патуљак из спева Александра Поупа „Отмица увојка”. Тако је Џон Хершел крстио дванаест сателита а да сам није открио ни један једини. Када је Американац Џерард Кејпер открио пети Уранов сателит, дао му је име **Миранда** према лику из Шекспирове „Буре”.

Вилијем Ласел открио је 1846. и највећи Нептунов месец и Kamiј Фламарион је предложио да се назове **Тритон** по Нептуновом митолошком сину. Име је прихваћено, али „незванично” јер се Ласел није сложио. Оно се употребљава и зато што је Кејпер другом Нептуновом сателиту који је открио 1949. године дао име **Неренда** према морским нимфама. Свемирска сонда „Војаџер 2” открила је 1989. да Нептун има још четири некрштена сателита.

Два Марсова месеца, које је 1877. открио Есеф Хол, зо-

ву се **Фобос** и **Деимос** (у слободном преводу: Страх и Трепет) јер су то пратиоци бога рата из Хомерове „Илијаде”.

ПЛАНЕТЕ

А како су саме планете добиле имена? Реч планета направљена је према грчком планетес што значи луталице јер се планете, за разлику од „стајачица” звезда, крећу.

Меркур, планета најближа Сунцу, креће се око њега најбрже од свих осталих па су јој стари Грци дали према сину врховног бога Зевса име Хермес и он је најспретнији, најбржи и најлукавији од свих богова са Олимпа, бог трговаца, проналазача, ходочасника и путника, али и варалица и лопова. Римљани су тог истог бога звали Меркур и то име је остало.

Венери, блиставој и лепој, сви народи осим Индијаца дали су женско име. Кинези су је звали Тај-Пе што значи „лепа бела”. За стара германска племена била је Фрига, за Вавилонце Иштар. Римска Венера била је прво богиња пролећа а затим богиња љубави, исто што је за старе Грке била Афродита. Пошто

се Венера са Земље види или ујутру или увече, Грци су првобитно за њу имали два имена: Хесперос (Вечерња-ча) и Фосфорос (Зорња-ча или Даница). Сматра се да је Питагора са Самоса први открио да се ради о једном истом небеском телу.

Као што је Венера добила женско име тако је и црвена планета **Марс** једнодушно проглашена за ратника. Персијанци су га звали Пахлавани Сифир што значи Небески ратник. Халдејцима је био Нергал, бог битке, за старе Грке Арес, бог рата, за Римљане Марс, такође митолошки бог рата.

Јупитер је, верованто, понео име врховног римског бога због своје постојане светлости, лепоте и сјаја, од њега је, посматрано са Земље, сјајнија само Венера. Јупитер у митологији одговара грчком врховног богу Зевсу.

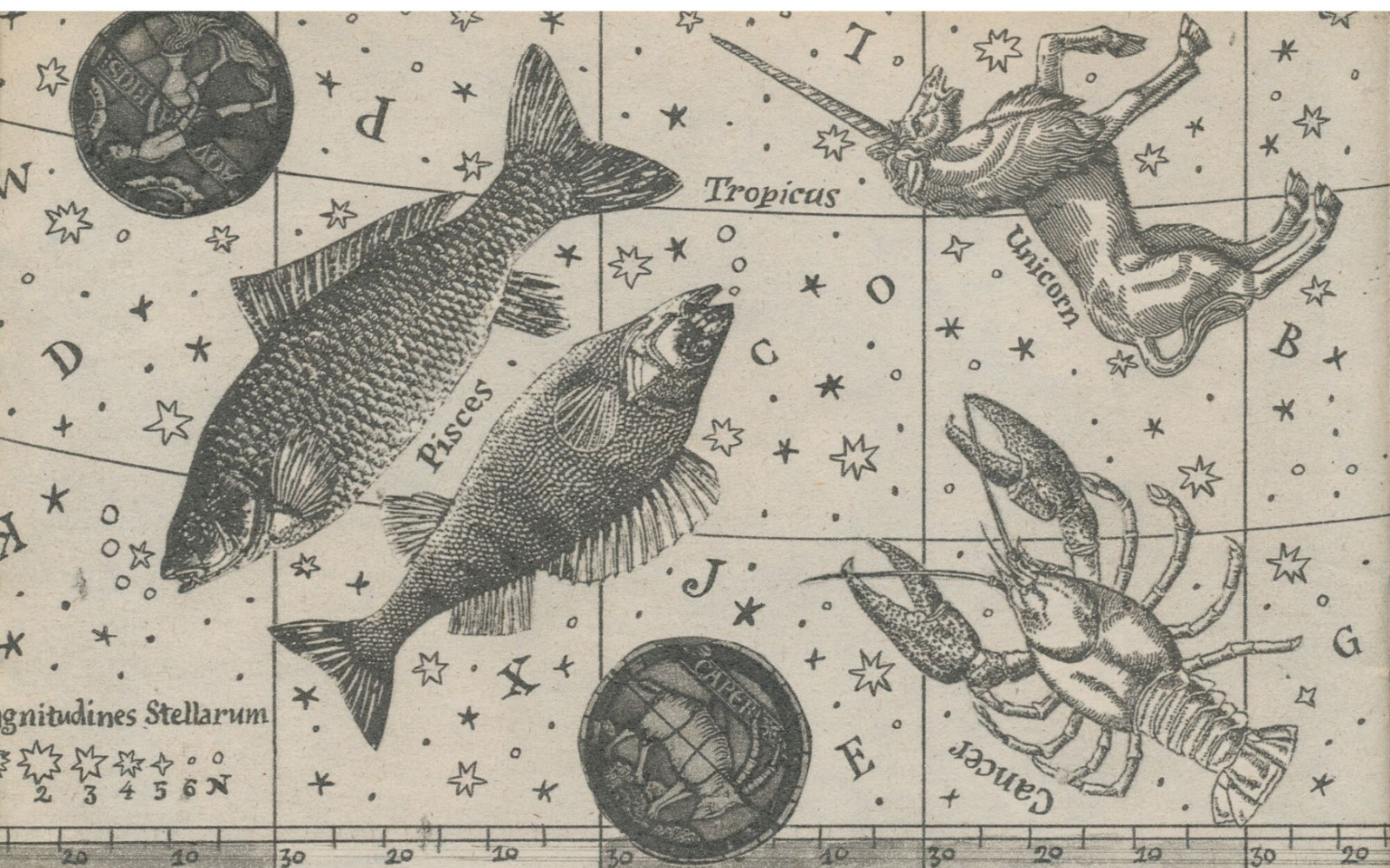
Сатурн је римски митолошки бог ратарства и муж богиње богатства Опс. Њему одговара грчки Кронос. Није познато због чега је овој планети дато име баш тог бога. Британски астроном Александер, који је пронашао да су Асирци ову планету звали Лубадсагуш што се преводи као „најстарија од свих старих оваца”, назив који такође има везе с пољопривредом, смат-

НАСТАВАК СА СТР. 22

ЧЕТВРТА СТРАНА

ПОЛИТИКИ

ЗОБОВНИК

начена је као „Сјајна звезда у Орионовом левом стопалу”. Остаје нам загонетка како то да се генијални стари Грци нису сетили једноставнијег начина да звезде у сазвежђима означе бројевима јер је то било далеко лакше. Али, нису се сетили или нису хтели.

У том правцу прве кораке је направио Алесандро Пиколомини 1568. Он је занемарио сложене митолошке приказе и звезде слабог сјаја, па је у својој звезданој мапи приказао положаје већих звезда и обележио их словима латинске азбуке. Немац Јоханес Бајер учинио је оно што важи и данас: звезде сваког сазвежђа означио је словима грчке азбуке додајући и слова латинске ако би сазвежђе имало више звезда него што грчка азбука има слова.

У својој књизи „Уранометрија” објављеној 1603. Бајер је свој систем објаснио: најсјајнију звезду сваког сазвежђа означио је словом α (алфа), другу по сјају словом β (бета), трећу γ (гама) и тако даље. Бајер је направио и низ грешака. Није свака његова алфа испала најсјајнија звезда сазвежђа нити бета друга по сјају, али је идеја била одлична и још увек је у употреби. Тако је Алдебаран у Бику постао α Tauri, Кастор и Полукс у Близанцима α и β Gemini, Сиријус у Великом псу α Canis majoris... Иза грчког слова увек иде латин-

ски назив сазвежђа у генитиву.

Током времена дешавало се да звезде са ивица једног сазвежђа, случајно или намерно, буду премештене у друго суседно. Ни чувена Зодијачка сазвежђа нису у том погледу била поштеђена. Грци су више векова имали само 11 зодијачких знакова јер се Вага у то време налазила у клештима суседне Шкорпије. Налажење таквих премештаја звезда читава је подврста историје астрономије која се зове астрогносис и то је област где се додирују и преплићу астрономија, археологија, историја и лингвистика.

Многа имена звезда често су арапска или арапског порекла, односно латинизована да би могла да се изговоре на европским језицима. Узмимо звезду Алдебаран из сазвежђа Бика. Арапски облик адабаран добијен је преводом грчке реченице. Ни врхунски арапски лингвисти нису сигурни шта та реч значи, али претпостављају да је кључ решења у речи **дбр** која означава израз „бити иза нечега”. Значење имена би, према томе, било „звезда која прати Хијаде”, мање звезде из сазвежђа Бика иза којих се Алдебаран заиста и налази.

Оваквих примера има доста. Ни дан-данас нико живи не зна како се звезда Ригел из сазвежђа Ориона тачно изговара. Лична имена звездама се више не дају јер за тим нема никакве потребе. Оне звезде које већ имају имена задржале су их, а у савременим звезданим каталозима звезде се одавно означавају само бројевима.

САЗВЕЖЂА

Сазвежђа носе углавном традиционална имена. Почећемо од Зодијака, 12 сазвежђа којима барата астрологија, а која се налазе у појасу привидне небеске сфере између кругова паралелних са еклиптиком и у њему се обављају привидна кретања Сунца, Месеца и свих планета осим једне. Сама реч зодијак потиче од грчке речи зодион што значи животињца; слика и лик. Већина зодијачких знакова не захтева никакво објашњење. Дајемо их, у званичној латинској верзији и преводу, према уобичајеном редоследу.

Aries (Ован), Taurus (Бик), Gemini (Близанци) названи у Грчкој Кастор и Полукс према митолошким јунацима близанцима од два оца које је роди-

ла Леда, Cancer (Рак), Leo (Лав), Virgo (Девица), Libra (Вага) коју су Грци убрајали у Шкорпију, а Птолемеј је издвојио у посебно сазвежђе, Scorpius (Шкорпија), Sagittarius (Стрелац), Capricornus (Јапац), Aquarius (Водолија) и Pisces (Рибе).

Двадесет и једно сазвежђе које „Алмагест” набраја северно од Зодијачког појаса почиње са Ursa minor (Мали медвед) и Ursa Major (Велики медвед). Мали медвед стављен је испред Великог само зато што се у њему налази звезда Северњача. Ова два сазвежђа зову се још и Мала кола и Велика кола. За њима следе:

Draco (Змај), Cepheus (Кефеј), Bootes (Волар, Гонич волова), Corona borealis (Северна круна), Hercules (Херкул), Lyra (Лирија), Cygnus (Лабуд), Cassiopeia (Касиопеја, жена краља Кефеја), Perseus (Персеј), грчки митолошки јунак који је спасао Андромеду), Auriga (Кочијаш), Ophiuchus (Змијоносац или Офијукс), Serpens (Змија, њу носи Офијукс), Sagitta (Стрела), Aquila (Орло), Delphinus (Делфин), Equuleus (Ждребе), Pegasus (Пегас, божански крилати коњ), Andromeda, (Ћерка Кефеја и Касиопеје, Triangulum (Троугао, раније Делта Нила).

Сазвежђе јужно од Зодијачког круга у „Алмагесту” су

ШЕСТА СТРАНА

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

НОВЕ
"БАБЕ"

Концерт на бувљој пијаци

Београдска група "Бабе" већ је навикла своју публику да око Нове године објављује нову плочу. Овог пута представили су се са 13 нових песама под заједничким називом "Лажне слике о љубави". Будући да се њихов први албум зове "Слике из живота једног идиота", очигледно је да инспирацију доби-

— Ми смо се из једноставног разлога одлучили и за име "Бабе" — оне су све прошле у животу и имају искуства. Тако и ми, само што смо ми виталне и жилаве "Бабе". Пошто се показало да нас и публика добро прима, размишљао сам да јој приуштимо један необичан концерт. Чекали смо да дође пролеће и да одржимо промотивну свирку на отвореном. Постоји могућност да свирамо на бувљој пијаци на Новом Београду, иако лепо изгледа и ливада на доњем Калемегдану. То није ограђен простор, али бисмо поставили неку кофу па ко хоће нека убаци неки динар. Једноставно, да буде концерт за народ.

јају путем визуелног доживљаја. О томе говори њихов певач Жика Миленковић.

— Ја сам завршио Академију примењених уметности и моја форма увек је била везана за визуелност. А оно што се види мора и да се чује. Зато смо до сада били слаби у спотовима јер смо стално мислили да нам песме, саме по себи, све решавају.

И на овој плочи "Бабе" настављају са духовитим причама из живота бавећи се, на помало "уврнут" начин, нашом свакодневицом. Довољно је навести називе само неких песама: "Пародија живота", "Ћуретина", "Шанкерица коло", "Блуз из Србије" и друге.

— Наше приче су заиста разноврсне — наставља Жика.

ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ ХИТ

ДЕМОКРАТСКИ РЕП

Београдска издавачка кућа ПГП РТС издала је крајем прошле године нову плочу духовите новосадске групе "Atheist rap". Ови момци, познати по својим откаченим песмама о аутомобилима "трабант" и "вартбург", већ неколико сезона пуне све концертне просторе и право су освежење на сцени. Као и претходна плоча "Маори и црни Гонзалес", и нова је добила запетљан назив "Ја евентуално бих ако њега елиминисете". Сличност се види и у садржају, опет нуде брбљиве песме пуне локалних причаца, а све допуњено бучним гитарама.

Плоча је добила наслов по једном познатом графиту у Новом Саду — каже Пећинко, један од њихових певача. — Сада имамо нову издавачку кућу и они су већ успели да погрешно напишу име групе на омоту, али се надам да других грешака неће бити. Пошто готово сви у групи правимо песме, момци су демократски одлучили да мени одвоје простор за читаву једну композицију да бих се исказао. Тако се на новом албуму појавила једна само моја песма, скромно насловљена "Пећинко".

Пажљиви "потрошачи" медија већ имају прилике да се упознају и са остатком материјала јер су "Atheist rap" све чешће на радио и ТВ станицама које прате другачије токове домаће сцене.

Марк
Нифлер

без групе "Dire Straits" РАДИТЕ ОНО ШТО ВОЛИТЕ

ИЗЈАВА
НЕДЕЉЕ:

Mark
Niffler
jovi

— *Мрзим мачке. Може ли мачка да вам донесе новине? Не. Може ли да вас заштити ако вам лопови провале у кућу? Не. Обожавам псе. Али, не оне помодне, већ обичне цукеле.*

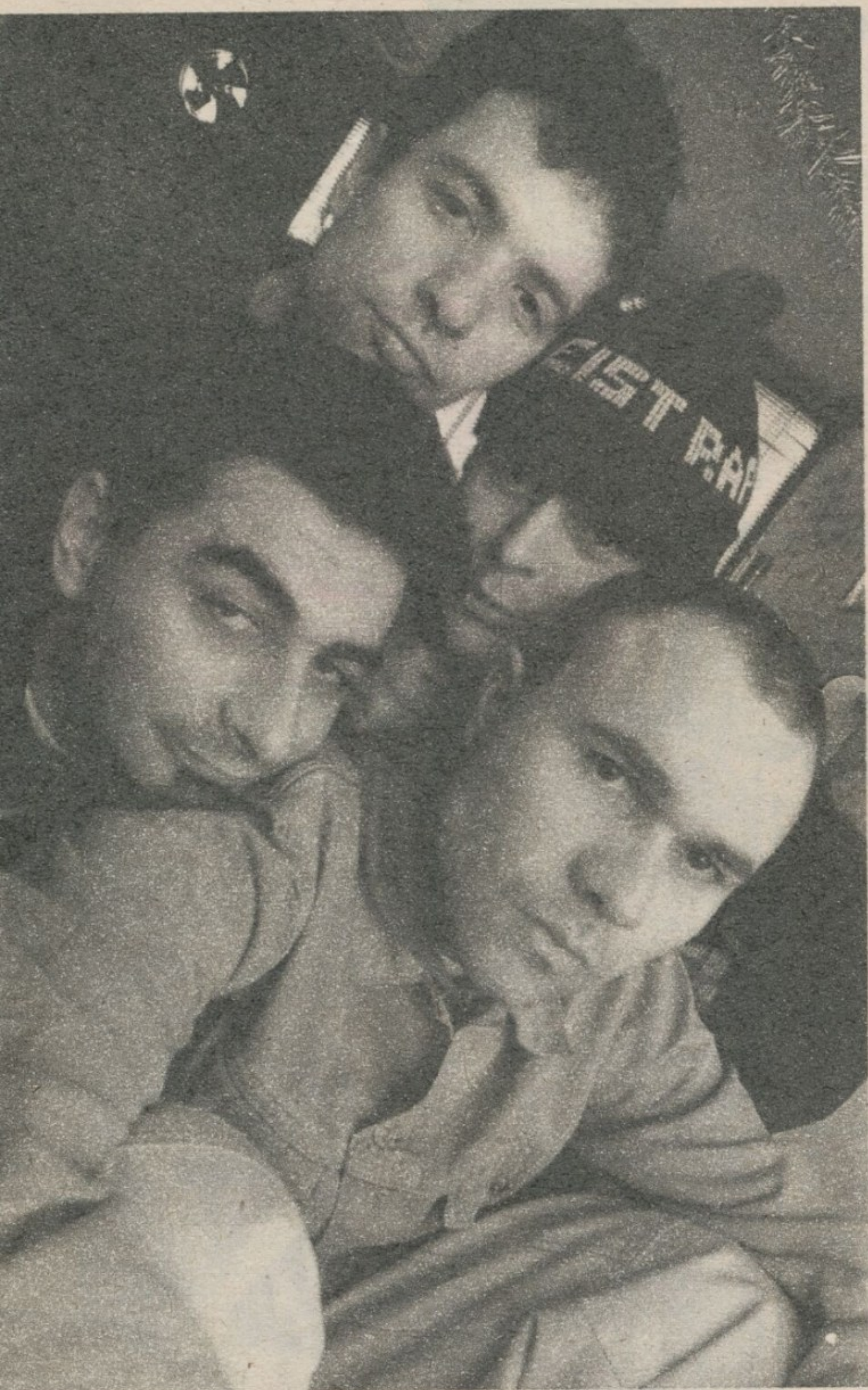
Џон Бон Џови

Пре тачно 13 година Марк Нифлер, гитариста популарне групе "Dire Straits", снимио је музику за филм "Локални херој" и то је био први пут да нешто објављује ван матичне групе. Међутим, сада је објавио званичан почетак самосталне каријере и издао албум "Златно срце." Плочу је припремао протекле две године, а снимио је у Даблину и Нешвилу. У студију су му помагали басиста Гај Флечер, из састава "Dire Straits", чланови ирске групе "Chieftains", Винс Гил и други. Плоча је снимљена на акустичним инструментима и доноси доста од атмосфере ирске народне музике. Урађена је, очигледно, са уживањем и Марк Нифлер зато каже:

— Волим да вежбајем, волим да снимам а волим и да свирам на концертима. Ако постоји макар и делић нечега што вам не прија да радите, мој савет је да одустанете и да се посветите само ономе у чему уживате. Моја срећа је што волим све што је везано за музику.

Одмах по изласку плоче Нифлер је са својом петочланом групом кренуо на европску турнеју која ће трајати до августа.

— Ако у међувремену плоча добро прође у Америци — наставља Нифлер — увек можемо тамо да наставимо са свиркама. Знам за доста места у којима бих опет волео да наступим. Додуше, сада имам сасвим малу децу и не занимају ме турнеје које трају по две

the more I see the more I do
something like a phenomenon
telling your body to come along
'cos white lines blow away
ticket to ride, white line, highway
tell all your friends they can go my

way
pay your toll sell your soul
pound for pound
cost more than gold
the longer you stay the more you

pay
my white lines go a long way
either up your nose or through
your vein but
nothing to gain except killing your

brain
pipe line (pure as driven snow)
connected to my mind
and now I'm having fun baby
don't let it blow your mind away
and go into your little hide away
'cos white lines blow away
a million magic crystals
painted pure and white
a multi million dollars almost

overnight
twice as sweet as sugar
twice as bitter as salt
and if you get hooked baby
it's nobody else's fault so don't

do it
Don't get too high
turns you on 'cos you've got to
come down

my temperature is rising
when the thrill is gone
a street kids get arrested
going to do some time
he got out three years from now
just to commit more crime
a businessman gets caught with

24 kilos
he's out on bail out of jail and
that's the way it goes
athletes reject it
governors correct it
gangsters thugs and smugglers

are
thoroughly respected
the money gets divided
the women get excited
now I'm broke and it's no joke
it's hard as hell to fight it don't

buy it

БЕЛЕ ЛИНИЈЕ (НЕ ЧИНИ ТО)

Беле линије, визије, снови о
страсти

плове кроз моју главу
а све време на тебе мислим
врлу плач (врло чудно

понашање)
кажу нам да се опустимо
што више видим, више чиним
нешто као феномен
говори твој телу да приђе

ближе
јер беле линије растурају
карта за возњу, бела линија,

аутопут
реци својим пријатељима да
крену мојим путем

плати путарињу, продај душу
фунту по фунту
скупље је него злато
што дуже останеш, више ћеш

платити
моје беле линије далеко се
протежу

било кроз твој нос или вене али
користи нема никакве сем што
ћеш убити свој мозак
шверцоване линије (чисте као

планински снег)
повезане са мојим мозгом
и сада се забављам девојко
не дозволи да ти то растури

мозак
иди у своје мало склониште
јер беле линије растурају

милион магичних кристала
обојених у чисто и бело
милиони долара готово преко

ноћи
дупло слађе него шећер
дупло горче од соли

а ако се не упецаш драга
кривица је само твоја и зато не
чини то

Не лети превисоко
занеће те а мораш се срушити
расте ми температура
када занос нестане
хапсе клинца са улице
одлежаће неко време

године, што смо са саставом "Dire Straits" чинили. Нека то сада ради неко други. Осим тога, не могу да предвидим како ће публика прихватити нове песме. Никада, додуше, нисам потцењивао оне који воле моју музику јер они врло добро разликују добру и лошу песму. И још нешто: уопште им није важно што сам у међувремену готово оћелавио.

ТРАЖИЛИ
СТЕ
ПЕСМУ

WHITE
LINES
(DON'T DO IT)

White lines vision dreams of
passion
blowing through my mind
and all the while I think of you
hot cries (a very strange reaction)
told us to unwind

DURAN DUBAN WHITE LINES

(DON'T DO IT)

изаћи ће за три године
само да би починио још недела
пословног човека ухвати са 24

кила
излази уз кауцију, избегава
затвор

и тако то иде
атлете то одбацују
гувернери исправљају
криминалци тегле а кријумчари

су потпуно поштовани
новац се дели
жене се узбуђују
а ја сам сада без пара

и то није штос
ђаволски је тешко против тога
се борити

зато се не упуштај

Текст и музика:
Мелвин Гловер и Силвија
Робинсон

Изводе:
Duran Duran, Melle Mel &
Grandmaster Flash и The Furious

ВЕРНОСТ

● Гвоздени чувар ЛАЖНОГ морала ●

Љубоморни
муж
ставља
жени
појас
невиности
(18. век)

ПОД КЉУЧЕМ

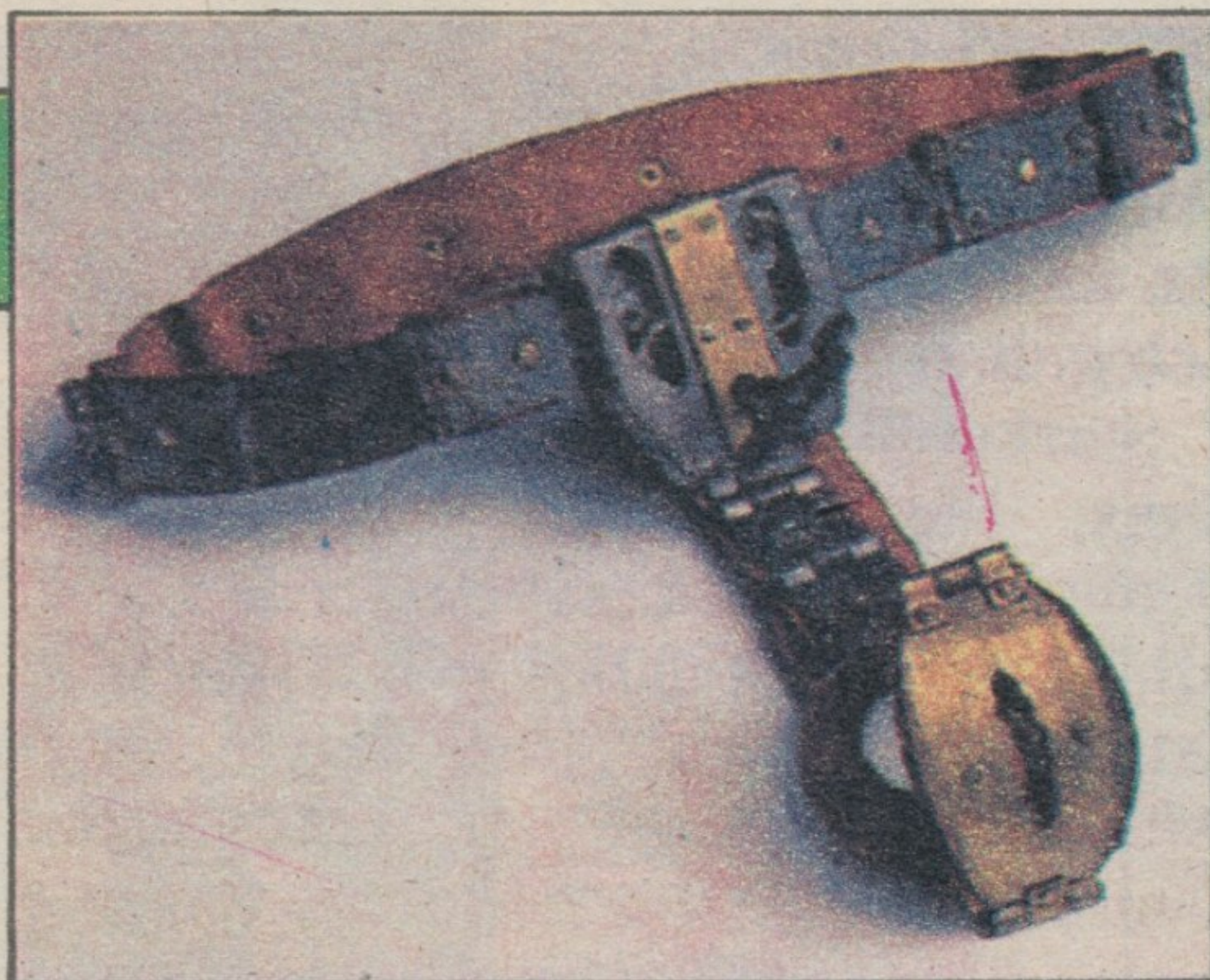
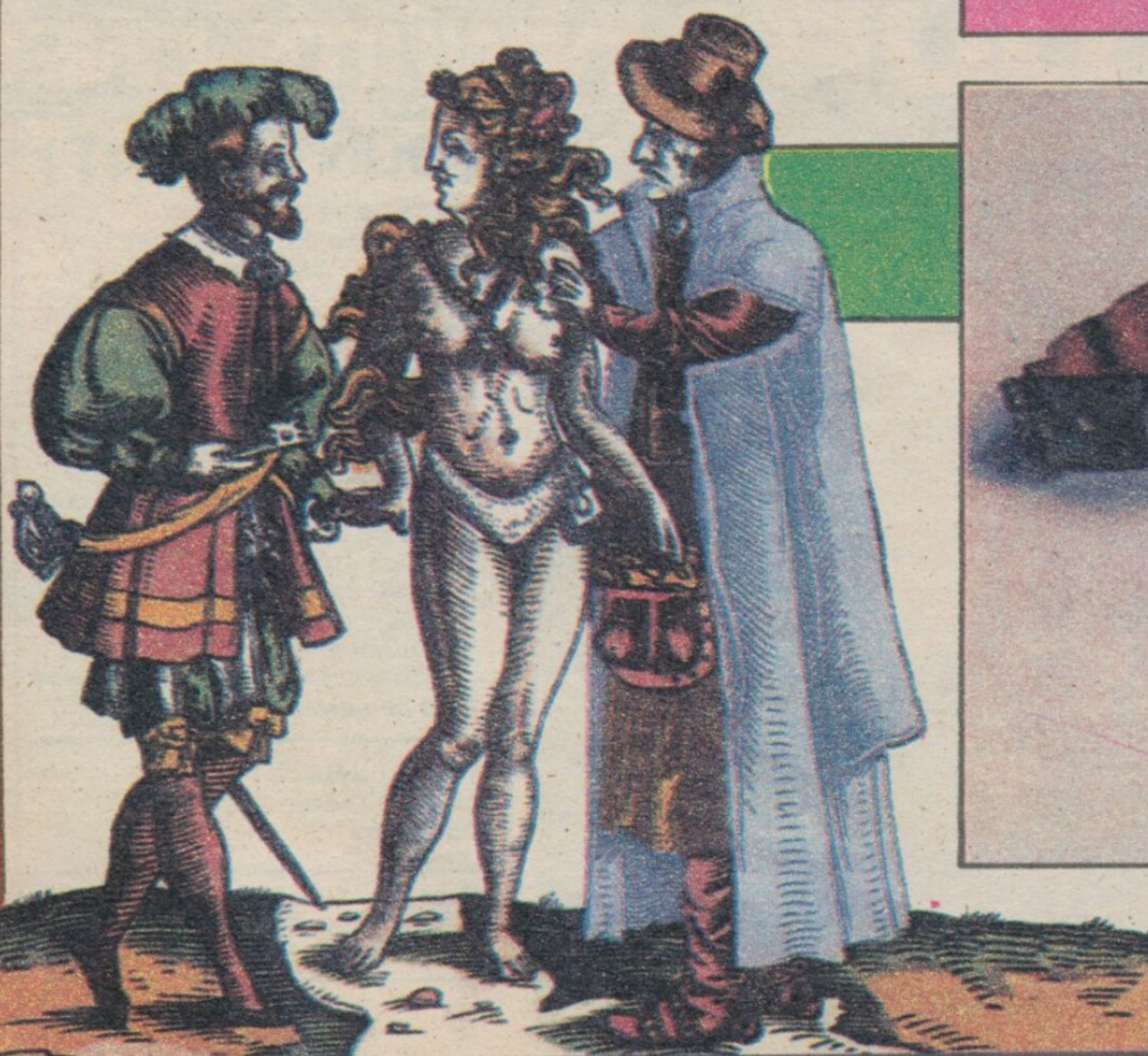
У досадашњој историји мушкарци нису показивали превише обзира према лепшем полу. Један од доказа је и покушај да се супруга, попут приватног власништва, стави под кључ и катанац

Најгори пример злоупотребе појаса невиности забележен је на данском острву Фалстер. Како је записао Оле Ворме (1588–1654), лекар и историчар, та справа је била толико чврсто притегнута да између тела и гвозденог окова није могао да се провуче ни мали прст. Сирота жена сваки час је морала да моли мужа за кључ од браве на појасу невиности који је носила како би обавила своје природне потребе.

Двојни морал ренесансе: жена узима супругу новчаник док љубавник већ чека са кључем за појас невиности (дуборез из 1540. године).

Један од ексклузивних модела мајстора Росмана: комбинација месинга и коње кошта 5.000 марака.

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

Необичан
посао
за
манекенку:
позирање
са
гвозденим
појасом
невиности.

Несрећној супрузи у помоћ су притекли родбина и пријатељице. Уприличена је забава на којој је окрутни муж попио мало више тако да није могао да спречи жену која је скинула своју одећу. Гости су били запањени приказом који су угледали – појас је дивљачки стезао женино тело. Уследила је тужба суду и супруг је завршио у затвору.

Слоновача за Катарину Медичи

Дански пример није био усамљен у животу средњовековних жена, па и оних плаве крви. Жртва појаса невиности била је и Шарлота Ешле, кћерка војводе од Орлеана, надалеко позната због своје лепоте. Када се 1540. године удала за војводу од Модене и преселила се у Италију, тамо ју је чекала сурова законска обавеза: да носи гвоздени појас невиности.

Познат је и случај Катарине Медичи (1519–1589), једно време и француске краљице. Иако плаве крви, ни она није успела да избегне замку појаса невиности. Као краљица имала је, додуше, мали попуст: њен појас био је украшен слонова-

Данашњи изглед појасева невиности који могу да се набаве у посебним продавницама. Уместо гвозђа употребљава се кожа.

Овај појас стар је две стотине година и изложен је у музеју Клини у Паризу. Кључ је, најчешће, био код мужеве сестре.

чом, а гвоздени рам имао је сатенски омотач.

Појас невиности који је тако мучио даме у средњем веку, а и касније, има прилично нејасну историју. Истраживањем ове направе први се позабавио немачки инжењер Конрад Кијзер који је 1405. године употребио назив „Фирентински апарат“. Име је требало да укаже на Фиренцу као место где је појас настао.

Фиренца је у 15. веку била богати трговачки град који је крупним корацима грабио напред. Било је то место где се новац изузетно ценио. Омогућавао је да се купи све што човек пожели, па и верност жене. Због тога је, највероватније, и по-

текла прича да је Фиренца град у коме је измишљен појас невиности.

Сличне приче важиле су, међутим, и за друге ренесансне градове у Италији: Венецију, Падову, Комо, Бергамо, Рим... И жене у богатом Милану носиле су појас невиности, само он је био много скупљи – са златом, сребром и драгим камењем.

„Фирентински апарат“ има, изгледа, нешто дужу историју. Постоје оправдане сумње да би његове корене требало потражити на Оријенту одакле је, после крсташких похода, донет и у Европу.

Појас и за мушкарца

Појас невиности ушао је у средњем веку веома брзо у свакодневницу жена и мушкараца, па и уметност. Тако је италијански књижевник Антонио Корнацано (1429–1484) описао случај једног богатог трговца који је, пре одласка на пут, својој прелепој супрузи ставио „каиш сиријске врсте“.

Појас невиности помиње се и у 16. и 17. веку. Француски краљ Франсоа Први, познат као велики заводник, бацио је, једном приликом око на супругу једног барона. Лепа баронеса није одолела краљевом удварању, али – испречио се гвоздени чувар. Тада је на сцену ступио Александар Нери, ковач у краљевској пратњи, и сам мајстор за прављење појаса невиности. Бароница је брзо ослобођена појаса, па је могла да се препусти краљевском загрљају.

Жене су, корак по корак, ослобађане наметнутих окова у које, свакако, треба убројати и појас невиности. Ипак, и у 19. веку овај гвоздени заштитник верности налазио је пут до купаца. Остао је, на пример, записан оглас мајстора из Рена, у Француској, који се овако рекламирао: „У ово несигурно време, у коме постоји много преварених мужева, учините нешто што ће заштитити ваш углед. Набавите појас невиности за супругу, оплемењен нарочитим сребрним штитом“. Цена ове справице износила је 320 тадашњих франка.

Занатска израда појаса невиности данас је готово сасвим заборављена. Једини познати мајстор у Европи је Аустријанац Херберт Росман који своје моделе прави од најбоље коже и у комбинацији са различитим металима. Росманови појасеви направљени су по истријским узорима. Један појас невиности, начињен од гвозђа обложеног кожом и месинганом бравом, кошта око шест хиљада немачких марака.

На жалост лепшег пола и данас постоје покушаји да се појас невиности „осавремени“ и прилагоди новим условима. Тако је један власник бутика у Рио де Жанеиру, у Бразилу, почео да продаје појасеве прилагођене ношењу и испод купаћих костима. Начињени су од лаких метала и веома су удобни за ношење, али је њихова појава на тржишту изазвала оштре протесте жена.

Најгласније су припаднице покрета за заштиту жена које оптужују власника бутика у близини Копакабана да „даје нови допринос понижавању и мучењу бразилских жена“. Несрећни власник је узалуд покушавао да се одбрани, а онда је смислио генијални потез: најавио је производњу и продају појаса невиности за – мушкарце.

Ж. Р.

ПРСТ ИЗ НОСА!

Да ли бисте се зачудили да чујете како мајка каже детету „Престани већ једном, прави си ринотелексоман“? Тек кад би му подвикнула да престане са чачкањем носа, знали бисте о чему се ради. О појави којој је озбиљни часопис „Амерички журнал клиничке психологије“ посветио пажњу, објављујемо резултате

испитивања двојице истраживача из Висконсина који су се позабавили ринотелексоманијом. До каквог су закључка дошли? Да 65 одсто испитаника чачка нос користећи кажипрст, 20 одсто мали прст, а невероватан број од 16 одсто палац. На питање зашто не користе марамицу већ прст, 66 одсто одговорило је да морају да изваде из носа нешто што им смета, док два одсто каже да то чине задовољства ради.

„Шта раде с извађеним благом“? Готово половина одговара да га претходно „проучи“ и тек онда одбацује у марамицу, прсте опере под чесмом или...

ПРВИ РОЂЕНДАН СИЈАМСКИХ ТРОЈКИ

У аустријском граду Порт Пирију 14. децембра прошле године први рођендан прославили су прве сијамске тројке. Све донедавно штампа и телевизија држале су у тајности рођење ових беба јер се страховало да бебе неће остати у животу. Међутим, девојчице Рони, Сенди и Пени Морело осећају се веома добро.

Само два месеца пре рођења беба ултразвуком је откривено да су бебе везане између себе. Медицински стручњаци упозорили су њихове родитеље Памелу и Гарију да је веома мали проценат вероватноће да ће бебе преживети. Свет су, међутим,

угледале сасвим здраве, а њихова заједничка тежина износила је пет килограма и 200 грама. После две недеље мајка и бебе изашле су из породилишта. Крајем ове године биће извршена операција одвајања. Лекари су оптимисти јер су бебе везане грудним кошом. Две имају заједничку јетру, а једна има само један бубрег.

Данас Бони, Сенди и Пени лепо изгледају и веома су напредне. Имају добар апетит и веома мирно спавају.

— Као да знају свој положај, све раде заједнички — каже Памела Морело. Када се једна смеје, истог тренутка то прихватају и остале. Ако се једној спава, њене сестре спремају се за сан. Веома ретко плачу, али ако то учине — њихов плач је заједнички.

Н. И.

ВИШЕ ОД МЕДИЦИНЕ

ГЕНИЈЕ ПО НАРУЦВИНИ

Да ли је могуће узгајање „талента у стакленој башти“ како то намеравају да раде Американци

У калифорнијској Силиконској долини, центру америчке врхунске технологије и рачунарске индустрије, постоји двадесетак супермозгова који су под будним оком финансијских и берзанских стручњака. Не, није реч о неким најмодернијим компјутерима већ — људима.

Уколико се научи да би неко од ових најбољих међу најбољима могао да промени екипу или фирму, берза одмах реагује, акције предузећа у коме је радио крећу силазном путањом. Другим речима, један једини човек, врхунски стручњак са коефицијентом интелигенције који премашује 150, може озбиљно да потресе и Вол стрит, економски и финансијски центар САД.

Хеленски изум

Шта то, практично, значи? Човек је и даље тај који својим знањем, интелигенцијом, креативном снагом одређује судбину електронских цинава вредних и неколико милијарди долара. Сви због тога траже генија. А како је њих недовољно, све се чешће размишља како створити таквог суперстручњака.

У овом послу најдаље су одмакли Американци који намеравају да таленте „гаје као у стакленој башти“. Али, ова идеја није нова. Још су стари Хелени покушавали да утичу на развој и образовање како би створили идеалне појединце и грађане.

О томе је писао познати грчки филозоф Платон, у четвртом веку пре наше ере, наглашавајући потребу да се

користе интелектуалне и физичке вежбе како би се, међу младима, издвојили најспособнији и најбољи. Стари Грци су, иначе, сматрали да је за човека најважније доба између 14. и 18. године, па су,

управо у том периоду, покушавали да утичу на формирање личности и тела. Познато је да су у време античке Грчке била приређивана многобројна такмичења у одмеравању снаге, али и надметања у писању поезије, певању...

Овакав прилаз образовању младих давао је изузетне резултате. До данас ниједна држава на свету није успела да надмаши број генијалних филозофа, математичара, уметника, песника и политичара које је имала античка Грчка. Ово је и најбољи доказ добрих резултата природних подстицаја у образовању младих.

Тада, у петом веку пре нове ере, природно узгајање талената у стакленој башти било је привилегија најбогатијих. Данас научници, посебно они у Америци, сматрају да је ово одавно престало да буде луксуз. То је потреба која помаже у свакодневној борби за преживљавање. Технолошки развој изазива готово неограничену жељу за интелигентни-

јим и образованијим стручњацима, а њихову „производњу“ може повећати само подстицање умне делатности.

Заговорници оваквог стварања стручњака упозоравају да је ово потребно и као одговор на све већу компјутеризацију, тачније – због опасности да машина потпуно потисне човека у други план. Због тога и предлажу максимално коришћење људског мозга позивајући се на процене да човек, просечног животног века, искористи тек 20 до 25 одсто могућности овог органа тешког око 1300 грама.

Почетак у трећој години

У САД, пионирској земљи у узгајању талената у стакленој башти, данас влада мишљење да је дете у трећој години живота као створено за почетак развијања његових духовних, креативних и психичких способности. У том узрасту нормално развијено дете већ користи три четвртине фонда речи одраслог човека тако да

више готово и нема тешкоћа у споразумевању.

Постоји и друга струја у САД која сматра да са вештачким подстицајима треба почети одмах после рођења. Као средства стимулације помињу се светлосне игре, разни тонови, додири разних предмета, пробање материја различитог укуса. Америка не би била Америка када не би постојала и најрадикалнија школа. У једном институту у Калифорнији део ових експеримената обавља се и на фетусу. И то у петом или шестом месецу трудноће!

Као главни разлог за овакве пробе наводе се мишљења неких стручњака да се мозак брзо развија још у мајчиној утроби и да још нерођено дете реагује на тон и светлост. Нови електронски уређаји омогућавају посматрање свих унутрашњих органа, па и фетуса у утроби мајке. Испитивања су показала да још нерођено дете већ у шестом месецу реагује на разне врсте надражаја који стижу

преко мајчине утробе. Класична музика, рецимо, изазива смирене кретње док бучна рок музика изазива немир. Фетус реагује и на јачи извор светлости.

Стимулација детета пре рођења, како су показала испитивања, даје и одређене резултате. Бебе које су три месеца пре рођења биле изложене оваквим подстицајима показују већи напредак у односу на своје вршњаке: по правилу имају сву косу одмах по рођењу, понекад беба има и млечни зуб, показују боље рефлексе и много већу живахност.

Фарма супербеба

Поставља се, наравно, питање какви су заправо домети ове стимулације и да ли „стаклена башта“ заиста може да помогне у „производњи“ генија? Глен Домени, амерички научник и руководилац једног института у Филадельфији који често називају Фарма супербеба, на ова питања даје потврдан одговор.

– Свако дете требало би да буде програмирано као потенцијални геније, каже Домени. И то сва деца, више од милијарду колико их, према проценама, живи на планети.

Покушавајући да у пракси потврди своју теорију, Домени је отворио институт где одгаја, како каже, нову децу ренесансе. У овој установи деца у трећој години живота већ умеју да читају, обављају сложеније рачунске радње са двоцифреним бројевима, говоре и други језик – јапански или кинески – показују запањујуће физичке способности.

Сумњичавим родитељима Домени стално објашњава предности своје теорије. Он подсећа да је за одрасле највећа тешкоћа да науче страни језик. За „његову“ децу то је попут лаке игре. Детету је, након рођења, и матерњи језик страни, сматра Домени, али оно га лако савлада. Уколико расте у породици у којој се говоре два језика, дете ће научити оба. У каснијим годинама ово је немогуће постићи без много напора.

Амерички научник има и неке заиста јединствене методе у природном подстицању мозга супербеба. Физичке вежбе су обавезне, па се у дворишту његовог института могу видети родитељи који пузе пратећи своју бебу. Ово је обавезан, свакодневни тренинг на коме беба мора да пређе око 1,6 километара. Доманијево објашњење: физичка активност помаже развоју малог мозга што касније утиче на дечју способност пожења и асоцијација.

Ж. Р.

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Доналд Волхајм

Знате ли зашто није препоручљиво склопити пакт с ђаволом? Зато што је он најобичнији преварант. И још много горе од тога. А тек његов изглед! Боље да никад не видите то смрдљиво створење налик звери.

Све ово вам говорим јер сам био довољно неразуман да с њим склопим пакт. Уопште није било вредно упуштати се с ђаволом у било какав савез. Сада то знам, али за све је сувише касно.

Све се уротило против мене оног тренутка кад су ми жена и кћерка окренуле леђа. Кад је та шеснаестогодишња балавица побегла од куће претходно укравши новац и нешто накита. Моја жена се није претерано узбудила, чак је стала на страну „свог детета“. Објашњавала ми је како немам разумевања за њене „луде године“.

Шта ту има да се разуме ако рођена кћерка не слуша оца, излази из куће кад год јој падне на памет, а уместо да учи сатима седи задубљена у неке часописе сумњиве садржине? Уз то се дружи с људима који је одвлаче на места где се слуша гласна музика, пије, пуши... Једном речи – траћи време.

Нисам имао друге него да је, и тако одраслу како ми је пркосно говорила, тучем. Моја парола увек је била да је батина из раја изашла. Неколико шамара могло је само добро да јој чини.

Кад је побегла од куће, звао сам полицију. Пошто се моја жена дрзнула да ми се успротиви, и према њој сам применио драконске мере. Ако је мој отац могао мајку данима да закључава у кући, зашто не бих и ја? Морало је да се зна ко је господар!

Полицајци су успели да уђу у траг мојој кћерки већ наредног дана. Иако ми је она свечано обећала да тако нешто никада више неће урадити, нисам јој поверовао. Ако ме је до тада лагала и радила ствари против моје воље, зашто би се променила преко ноћи?

Ту ноћ провео сам преврћући се у кревету. Тек пред зору, кад сам коначно схватио шта ми ваља чинити, успео сам да заспим. Прво што сам урадио кад сам се пробудио било је да окренем неколико телефона. Од једног пословног партнера сазнао сам број приватне установе за преваспитавање малолетника и осталих лица. Окренуо сам телефон и уговорио састанак.

Кћерку сам у тај дом одвео на превару. Рекао сам јој да идемо на разговор с психологом и да ћу је потом одвести до школе. Људима у тој установи објаснио сам, уз добру новчану надокнаду, да треба да је задрже што је могуће дуже, све док се не дозове памети.

Срећом да на овом свету још има људи који ће вам, ако им платите, учинити све што од њих затражите. Моју кћерку најпре су месецима

држали у некој врсти самице, није имала право ни да се виђа са било ким, ни да шаље или прима пошту. Касније су јој „преписали“ серију електрошкова, али ни то није вредело. Остала је, како су ми рекли, пркосна као што је била кад су је примили.

С обзиром на то да „преваспитавање“ није текло онако како сам очекивао, био сам свакако спреман да плаћам њен боравак у дому до оног часа док се не промени. Ондашњи лекари уверавају ме да је у међувремену мало „скренула“, да се претворила у беспомоћно јагње, али ја им не верујем. Упркос њиховом противљењу, наредио сам да је, ако треба, и годинама држе затворену.

А моја жена? Једног дана, док сам био на послу, успела је да изађе из куће. Кроз прозор је прешла преко симса (мада се, замислите, радило о трећем спрату), ушла у суседни стан и запањеним комшијама

објаснила да мора да побегне јер малтретирам и њу и наше једино дете. Комшије ко комшије, жељне сензације, пристале су да је лусте.

Шта мислите куда је побегла? Ни мање ни више него код једног од мојих пословних партнера. А он, гад један, поверовао је у њене јадиковке приставши да је прими у свој дом.

То није био крај мојим невољама. Тај гад је отишао још даље. Не само да је с мојом женом нашао адвоката који је подигао оптужницу против мене као човека коме треба да се суди због менталног злостављања, већ је решио да се позабави и пословима које сам обављао.

Знао сам да живимо у суровим временима кад сваког можеш да поткупиш,

али ипак се нисам надао да ћу постати „сумњиво лице“ коме треба преиспитати и лични и професионални живот. О врату ми је висео огроман терет. Постојала је опасност да моја жена добије развод, старатељство над дететом, а да ја одлетим с посла због наводних „нелегалних послова“.

Нисам имао другог решења него да се обратим ђаволу. Моје претпоставке да, уколико човек заиста пожели да се сусретне с нечастивим, неће бити тешкоћа обистиниле су се. Додуше, морао сам да му докажем да имам с њим озбиљне намере, наред себе направио сам малу ломачу и спалио Библију.

Појавио се испунивши собу неподношљивим смрадом. Мада сам се трудио да не изгледам

запрепашћен његовим изгледом, нисам могао да сакријем израз гађења. Али, о никоме не треба судити по изгледу, па ни о самом ђаволу. Много је важније било да он услиши моје жеље.

Одмах сам му објаснио своје намере. Молио сам га да ме сместа ослободи лажних оптужби кад је посао у питању (њега није занимало да ли су те оптужбе заиста лажне), потом сам му предочио да желим да ми се жена врати и остане у мом личном власништву, а да нам кћерка остане у дому све док ја тако будем хтео. Питао сам га још да ли би мог пословног партнера могао одмах да пошаље у пакао.

Ђаво је, на моје велико олакшање, рекао да прве три ствари може да ми испуни. А што се тиче душе мог непријатеља, то је у надлежности „оног другог“, мада се никада не зна коме ће његова душа коначно припасти.

У замену за своје услуге тражио је, то се подразумевало, моју душу. Иако сам знао каква ће погодба уследити, био сам спреман да се цењкам. Захтевао сам од ђавола да ми да шансу да се поново родим и да поново проживим читав један живот. Тек онда ће моћи да располаже мојом душом.

Он се нећкао једно време, али је на крају пристао на моје услове. Објаснио ми је да ће се, у тренутку моје смрти, појавити и тек тада ми предочити чији ћу живот моћи још једном да проживим. Да сам га одмах питао шта то значи и која су то правила која је нагласио да мора да поштује, можда бих одустао. Овако, заслепљен успехом који сам постигао, руковао сам се с њим и рекао да пристајем на његове услове.

Онај гад од мог пословног партнера још исте ноћи завршио је у болници. Плинска пећ експлодирала му је у кући, па су ватрогасци једва успели да угасе пожар. Моја жена, која је била код њега, такође се једва спасла. Успела је да истрчи из куће у спаваћници. Фотографије на којима онако рашчупана јури по травњаку

убедиле су судије да за кризу у браку нисам крив ја већ она сама. Моји адвокати убедили су поротнике да сам ја само брижан и супруг и отац који жели само најбоље својој породици.

И ствари на послу брзо су се, чак и без суђења, заташкале. Власници фирме нису желели да изађу на лош глас. Мог партнера, који је месецима касније остао у болници, послали су у превремену пензију, мене су чак унапредили. То што су ме позвали на разговор у четири ока и објаснили да све то раде на зато што у мене имају поверења, већ због добробити фирме, није ме много узбудило. Мени је било важно само то да сам остао на послу са још већом платом.

Жена је заиста постала моје власништво. Више нисам имао потребу да је закључавам, од срамоте сама више није напуштала кућу. А кћерка? Без обзира на наваљивање лекара да је пуста, наредио сам да остане у дому. Дао сам упутства да с њом поступају што суровије могу.

Како ће се све то завршити, не знам. Иако тек у педесетим, кућноу ми је судњи час. Све мислим да сам тај рак грла зарадио удишући онај смрад који је ширио ђаво кад се појавио у мојој кући. Једино сам срећан што сам у тестаменту изричито захтевао да се моја кћерка задржи у дому до краја њеног живота. Приложио сам велике паре да се мој захтев испоштује.

А ђаво се, како је и обећао, вратио. Да, може да ми да живот, али не нов. Преварант један! Објаснио ми је да нема контролу над неким животима који ће тек отпочети, има контролу над ојим животима који су већ „живљени“.

Знате шта ми је још рекао? Кад ми подари нечији живот, то мора да буде живот особе супротног пола. Трућао је нешто о позитивној и негативној страни душе. Кад живиш поново, мораш да будеш у телу другог пола, тек тако ће душа бити потпуно заокружена.

Смрдљиви гад додао је још да ћу живети живот неког ко је са мном у крвном сродству, и то блиском.

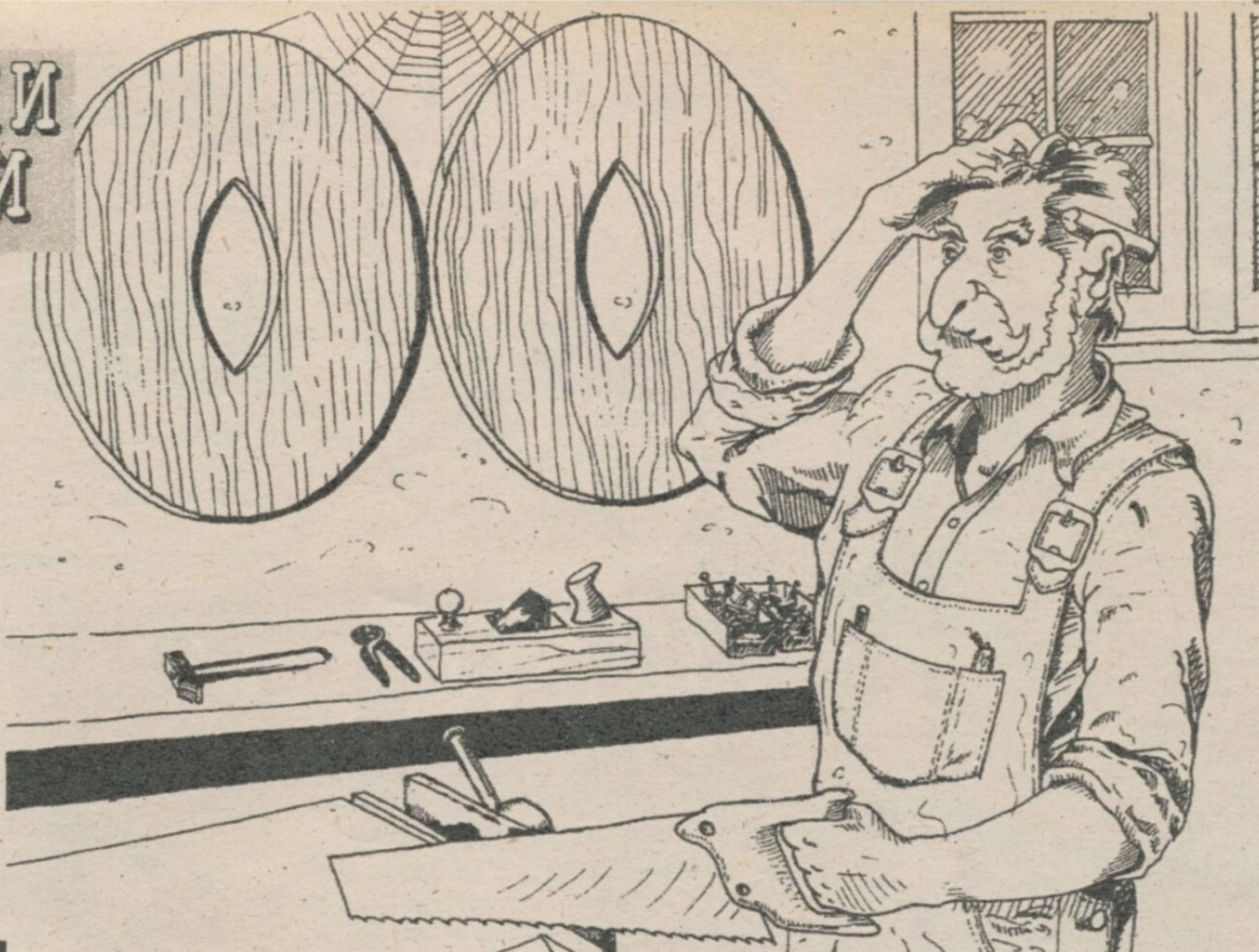
Умрећу за неколико минута и пробудити се као нова – стара особа. Проживећу сваку годину, месец, дан, минут живота моје кћерке. Биће то прави пакао.

В. С.

Илустровао Добросав Боб Живковић

ЛОГИЧКИ
ЗАДАЦИ

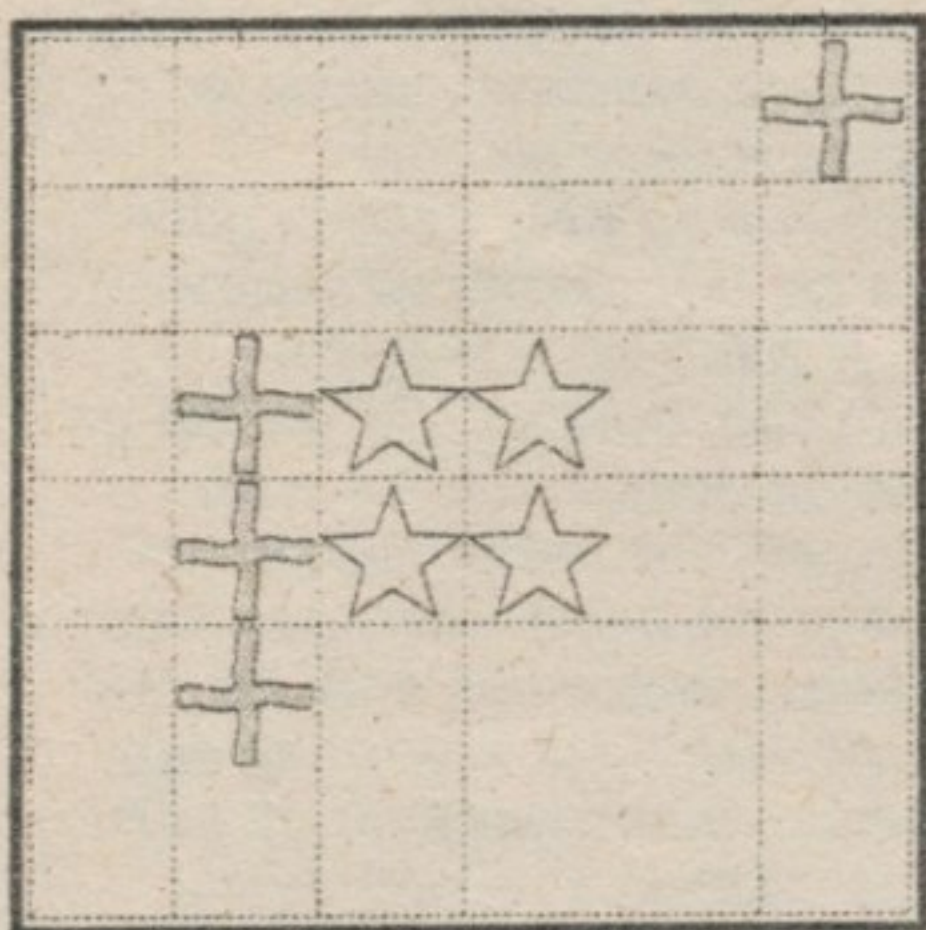
Столар је добио чудну поруџбину да од два овална прстена направи плочу стола која у основи има савршен круг

1 Столар је добио чудну поруџбину да од два овална прстена направи плочу стола која у основи има савршен круг (без рупе). Да би невоља била још већа, то мора да уради са најмањим могућим бројем сечења јер се ради о егзотичној врсти дрвета.

Ако је и вама задатак тежак, до решења можете доћи и обрнутим путем: нацртајте шестаром савршен круг и поделите га на најмањи могући број комада који ће међусобно беспрекорно пријањати и после слагања дати два овална прстена какви су на цртежу.

Не заборавите захтев у задатку: тражи се решење са најмањим бројем сечења.

2 Приказани квадрат на слици подељен је непрекиданим линијама на 36 мањих квадрата.

У четири мала квадрата налазе се четири звезде, а у друга четири квадрата четири крста.

Поделите велики квадрат по непрекиданим линијама на четири дела истог облика и исте површине, уз услов да сваки нов облик садржи по једну звезду и крст.

Решења се налазе на страницама "Мале поште"

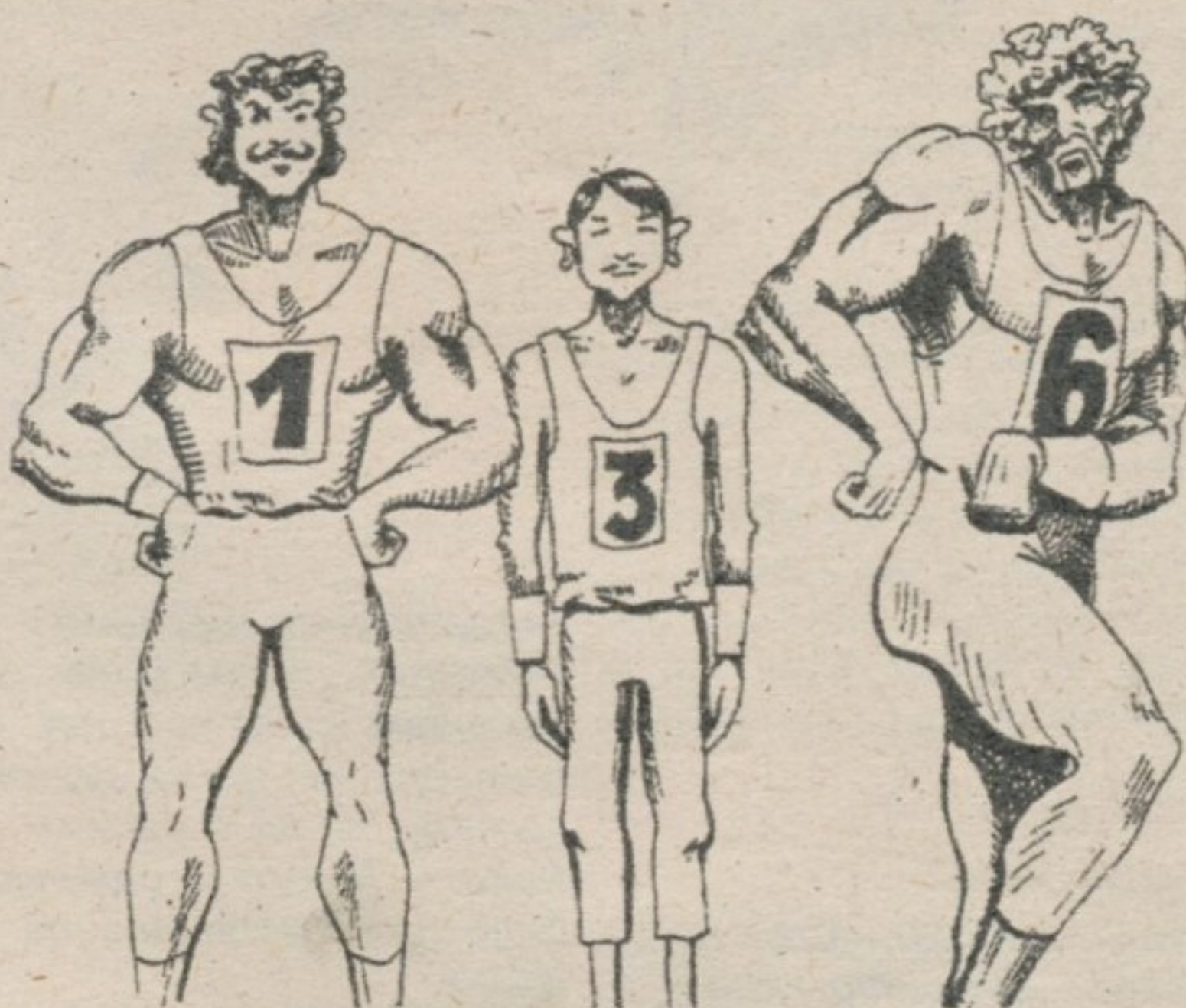
3 Риболовачке приче и приче помораца познате су по преувеличавањима. Ова загонетка настала је на основу приче извесног капетана Смита који је приметио јато јегуља док су пливале поред његовог брода.

У бродски дневник капетан је записао: "...три јегуље нису могле гледати својим десним оком а три нису могле гледати левим. Три су могле гледати десним оком, а три су могле гледати левим. Три су могле гледати левим и десним оком, а три су биле лишене чула вида."

Тако је у бродски дневник унето да је капетан Смит "видео 18 јегуља".

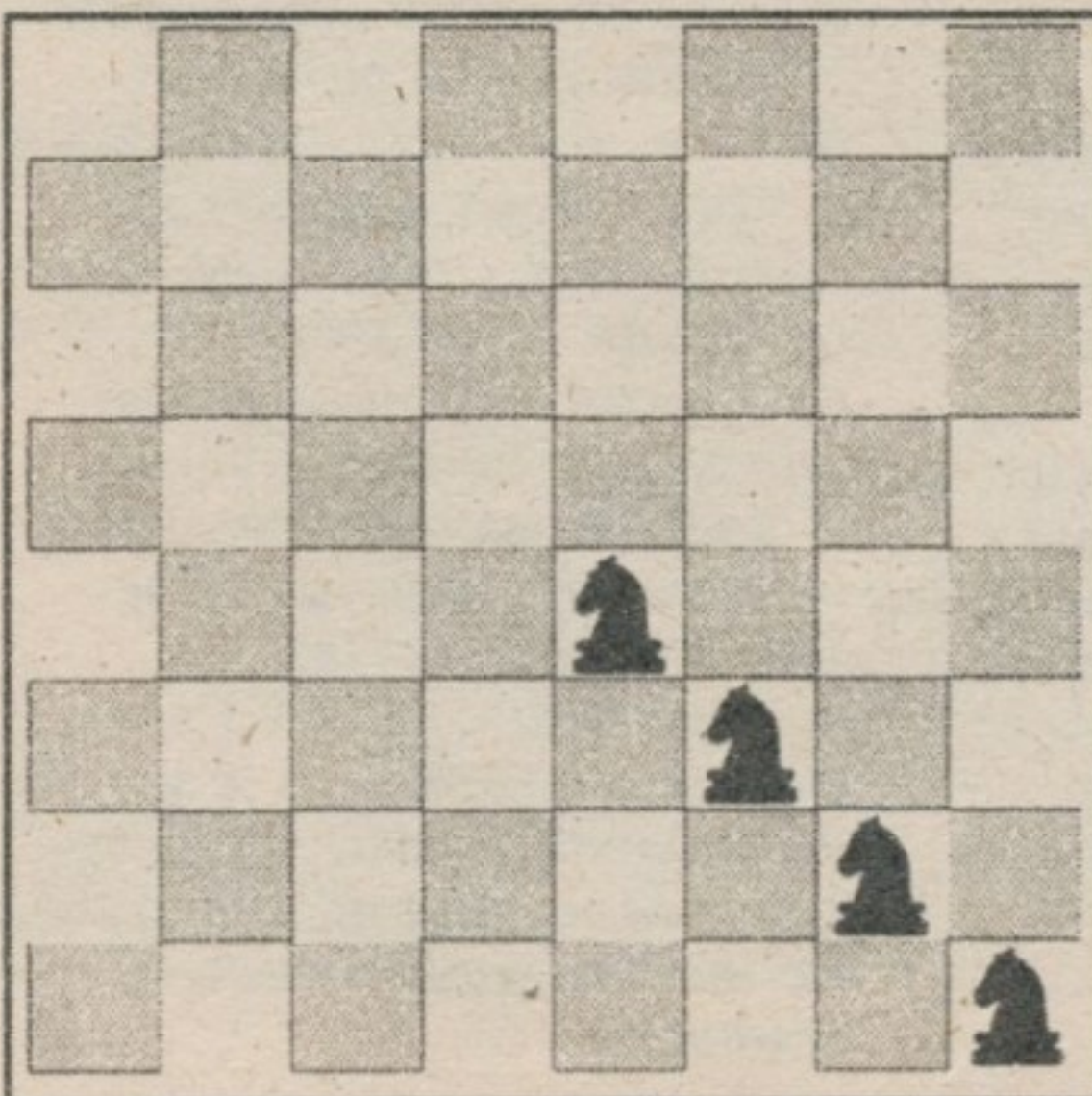
Међутим, исто јато јегуља видела је и снимила група једриличара. Након што су урадили слике, истина је избила на видело.

Ваш задатак је да погодите колико је јегуља стварно било?

4 Три гимнастичара имају на дресовима такмичарске бројеве 1, 3 и 6.

Какав положај они треба да заузму да би добијени троцифрени број (који чине њихови бројеви на дресовима) био дељив са 7?

5 Четири скакача распоређена су на шаховској табли.

Поделите таблу на четири иста дела (истог облика и исте површине), али тако да сваки део мора да садржи по једног скакача.

Нови ратник — 300 ПАРК 1

ЕЛЕКТРОНСКЕ ОЧИ АРТИЉЕРИЈЕ

Од времена када је артиљерија први пут употребљена 1331. године код Чивитала у Италији, она је у биткама постала одлучујућа снага. Најновија војна техника покушава да јој доскочи

Првобитно, артиљеријска оруђа гађала су оно што су нишанције топа могле да виде голим оком и докле је њихов поглед могао да досегне, касније са развојем минобацаца и хаубица (артиљеријска оруђа која гађају циљеве посредно, значи циљеве које послуга на оруђима не може да види) јавила се потреба за „очима“ које ће управљати и командовати ватром удаљених батерија.

Те очи су биле, а и сада су, очи истурених артиљеријских извиђача на осматрачницама које су неретко биле у непосредној близини непријатеља

или извиђачких група у његовој позадини.

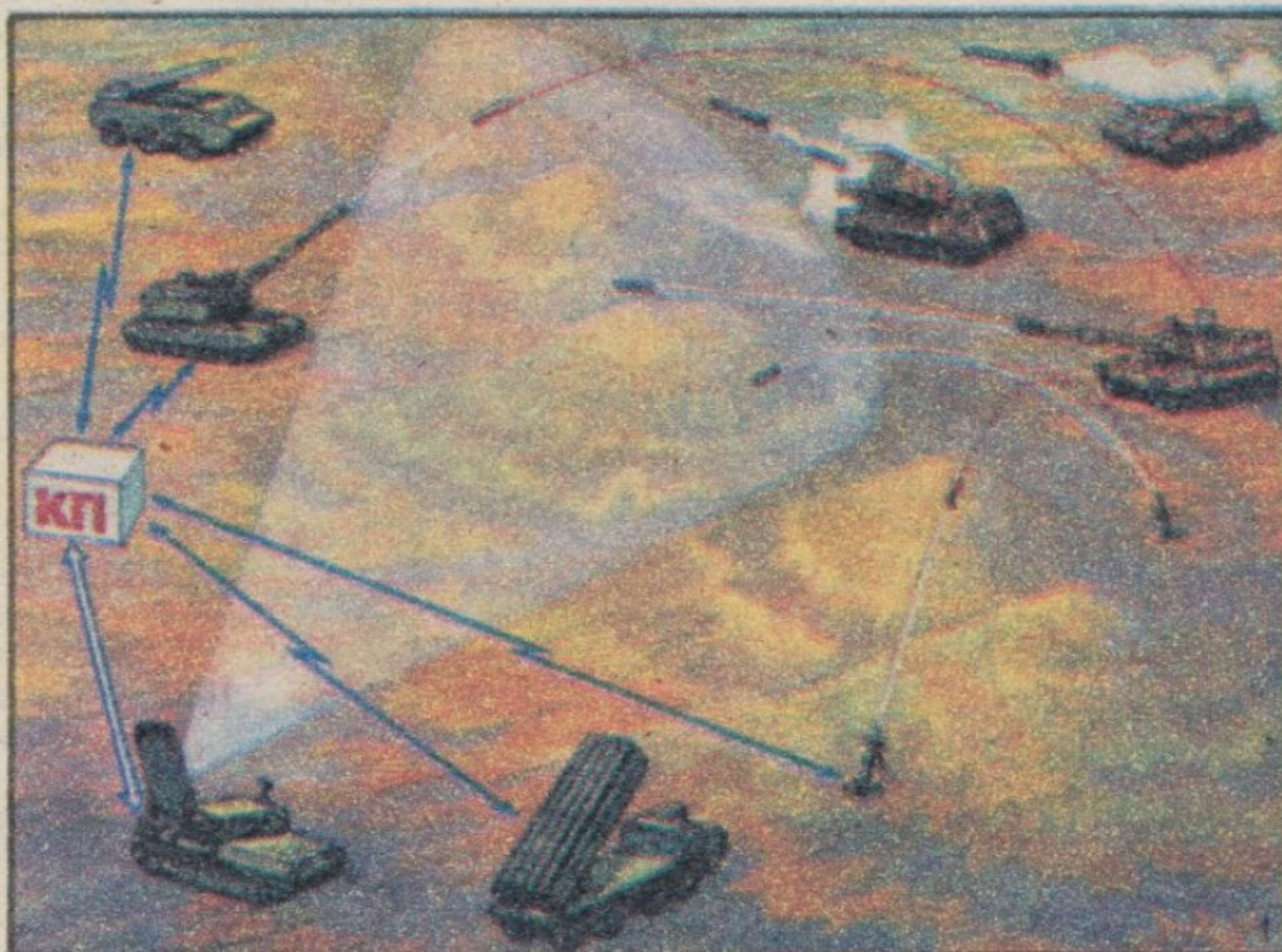
Како све стране у сукобу поседују артиљерију, један од првих задатака тих извиђача био је да открију и тачно одреде положај непријатељских

израдили самоходни балистички радар за извиђање, лоцирање и командовање 300 ПАРК-1.

Овај уређај развијен у истраживачком институту „Стрела“, обезбеђује тачно одређивање положаја непријатељских минобацаца, тешке

ски открива мине, пројектиле и ракете у лету, све време их прати док компјутер на основу података о два различита положаја једног пројектила израчунава тачну путању зрна.

Компјутер на основу различитог понашања пројектила у лету и његове путање одређује врсту оруђа из кога су испаљени, тачан положај са којих су испаљени и тачна

Шематски приказ рада уређаја 300 ПАРК у току борби

артиљеријских батерија, како би их дејством сопствене артиљерије што пре неутралисали, односно уништили.

То су у почетку радили осматрањем и употребом бусоле, а касније и уз помоћ разних оптичких уређаја и ласера за мерење даљине.

Међутим, брзина којом се данас изводе борбена дејства учинила је све те начине откривања ватрених положаја артиљерије застарелим и недовољним, осматрање, препознавање и упозоравање морало је постати брже и успешније.

Стога у последњих двадесетак година све велике силе у свету покушавају да измисле посебне напаве које би могле успешно да обаве тај задатак, другим речима да развију системе који би на задовољавајући начин спојили модерне радаре са супербрзим компјутерима.

У Русији је први такав уређај направљен седамдесетих година, али је могао да одреди само минобацачке положаје и то са приближним координатама.

Прошло је двадесетак година, технологија је унапредовала, а Руси су први у свету

артиљерије, вишецевних бацаца ракета и тактичких ракетних система, а на основу балистичке путање испаљеног зрна. Уз то, на основу добијених података, систем омогућава прецизно управљање ватром сопствене артиљерије и ракетних јединица у противнападу и то све у року од неколико минута.

Уређај се састоји од артиљеријског радара 1Л 259 уграђеног на шасију лако оклопљеног самоходног борбеног возила МТ-ЛБу у коме посада од три члана управља и надзира рад дигиталног супербрзог компјутера који прима податке од радара.

Додатни делови система су и камион са опремом за оправке и одржавање и прикolicом на којој се налази преносни генератор електричне енергије.

300 ПАРК, како му је име, претражује ваздушни простор у потрази за непријатељским пројектиlima, техником прикривеног електромагнетног снопа ширине 60 степени и дебљине 1,8 степени. Када управља ватром сопствене артиљерије, систем сужава ширину снопа на 16 степени.

Радарска опрема аутомат-

места на која ће ти пројектили пасти или нешто погодити.

Истовремено шаље поруку у командни центар која садржи податке о ватреном положају непријатеља, оруђима (одређујући приоритет уништавања у зависности од важности и снаге оружја на непријатељским положајима).

Најважнији део уређаја је суперкомпјутер који обезбеђује потпуну тајност података и омогућава истовремено откривање и праћење 12 циљева.

У 80 одсто случајева одређује и открива непријатељске ватрене положаје на основу првог испаљеног зрна на даљинама: 12–15 km за минобацаче, 8–10 km за хаубице и топове, 12–20 km за вишецевне бацаче ракета и 35–40 km за ракете тактичких система.

300 ПАРК-1 је, након доласка на бојиште, спреман за дејство у року од пет минута.

300 ПАРК-1 у стању је да управља беспилотним летелицама, као и да прати све врсте летелица које му се нађу у снопу, што ће рећи да може да прати ваздушни саобраћај свих врста летелица у зони аеродрома.

Д. Латкович

300 ПАРК, као велико огледало бојишта

АУТОР: АНОНИ- МУС	КОШАР- КАШ СА СЛИКЕ	ДРАМА ПРИРЕ- ЂЕНА ЗА РАДИО	ВРСТА СИРА
УГАЖЕНА СТАЗА У СНЕГУ АЛТ	П	Р	Т
→ А	Р	А	Р
ВРЕЋА ОД КОСТРЕТИ ЕДИНА ОДМИЛА	Е	А	А
ЛИН, ОРИЈАШ	А	И	В
ТРКАЧ КЛАРК	Р	О	Н
СТРАНО МУШКО ИМЕ	А	Д	И
БОЛНО СТЕЗАЊЕ МИШИЋА	Г	Р	Ч

ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	СУМПОР	↓ С	КОРИСНИ- ЦЕ СТАНА	САГИЊАЊЕ У БОКСУ	Д	А	К	
	ПИСАЦ ДАВИЧО		РЕКА У МОНГО- ЛИЈИ	ОБРАЂИВАЧ КАМЕНА				
КИПАР ЛОГО	О	Т	О	ПИСАЦ АЛБЕР ДЕСЕТИ ДЕО ЛИТРА	К	А	М	И
ДО ДАНАШ- ЊИХ ДАНА	Д	А	Н	Д	А	Н	А	С
ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	ПЛИВАЧИ- ЦА ЛУНГ	Н	О	Б	М	И	ИТАЛИЈА	И
	ФИЛМ ДАСТИНА ХОФМАНА						РЕКА У ИЗРАЕЛУ	
ПРЕМИЈЕР У НЕМАЧКОЈ	К	А	Н	Ц	Е	Л	А	Р
ИРИДИ- ЈУМ	И	Р	ПУСТИЊАК ОПШТА МЕТАЛСКА СТРУКА (ОКР.)	И	Н	О	К	ГРДОБА НАКАЗА
ОБРАЗО- ВАН	Ш	К	О	Л	О	В	А	Н
НЕРЕДИ	Н	Е	М	И	Р	И	АМПЕР НЕМОРАЛ	А
ИСТОК	И	КАМЕНИ СПОМЕНИК	С	Т	Е	Н	А	Љ
Ч О	У	О	А.З. ЛАКО ИС- ПАРЉИВА ТЕЧНОСТ, ЕТЕР	А	З	ГЛУМАЦ АЛЕКСИЋ ПАКЕТИ У ОБЛИКУ ЦЕВИ	М	А
ХИРУРГ	О	П	К	Р	А	Т	О	Т
ЦЕЛЗИЈУС								
Ц	В	Е	Т	ДЕВОЈКА ПРЕМА	Ц	У	Р	А
МИРИСНИ ДЕО БИЉКЕ	Е	Р	А	К	ГЛУМАЦ СПЕНСЕР	Б	А	А
ГЛУМАЦ МИЛАН	К	А	Р	А	М	Е	Л	А
ВРСТА БОМБОНА								

ПОМИЦАЉКА

Наведене појмове по-
макните улево или
удесно тако да у два
узастопна усправна
ступца добијете још
две птице.

ПЛИСКА
ЧВОРАК
БУРНИЦА
БРАДАН
КОБАЦ
МАРАБУ

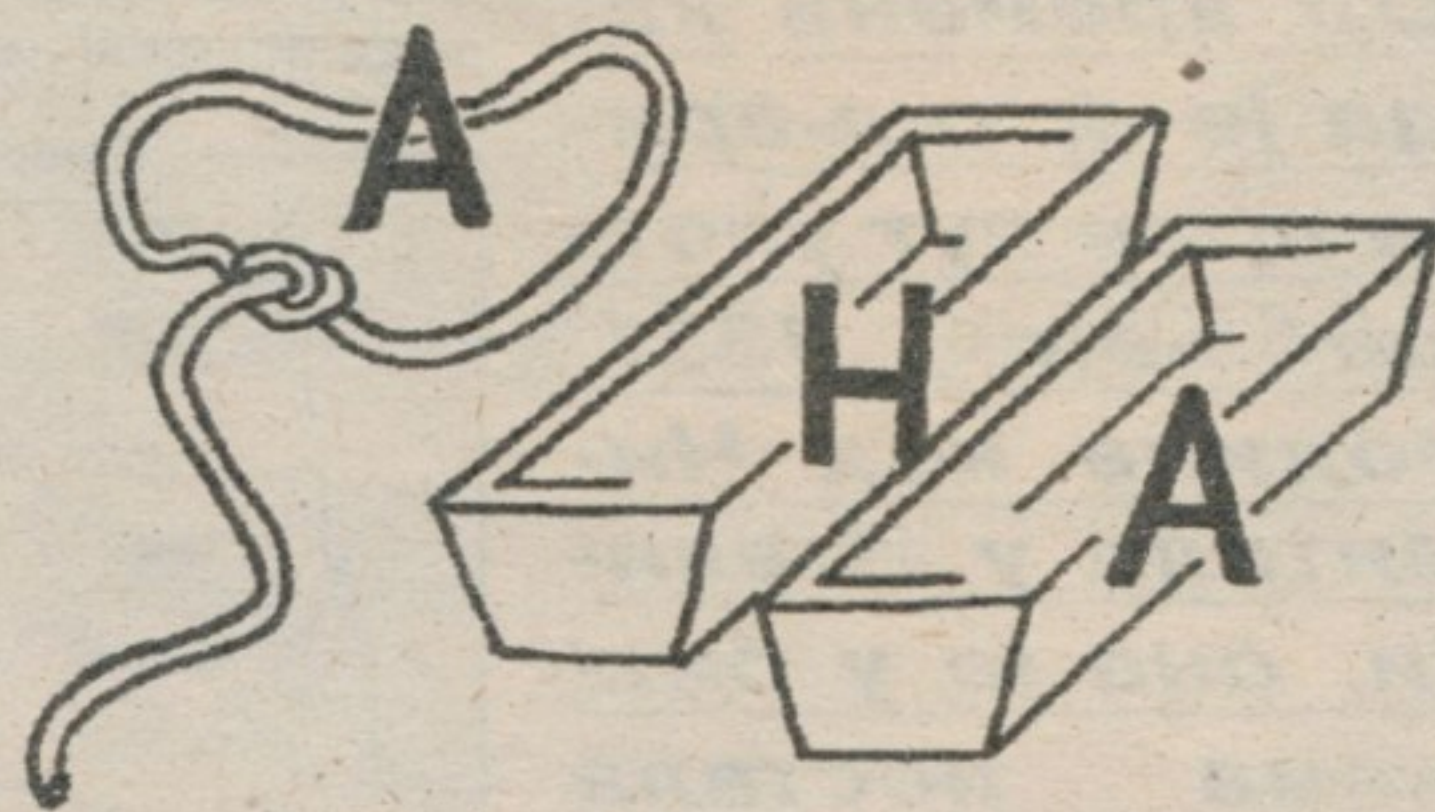
АНАГРАМ

ТАКМАЦИ У
КОМЕНТАРУ

РУКОМЕТНА УТАКМИЦА

РЕБУС (7, 6)

А"АССО ВАЛОВИ "НА" АЛАСОВА ЛОВИНА
ДОМИНО УКРШТЕНИЦА

"Плочике" са словима и црним пољима распо-
редите у лик тако да добијете исправну укрште-
ницу. Ако то добро урадите, у смеру стрелица до-
бићете имена и презимена глумаца и певача са
слика.

И	Ј	А	С	В	И	И	С	А	М	А
З	О	Т	Т	А	В	О	В	И	Р	А
В	И	Р	Н	И	Е	М	Е	Т	О	Х

К	А	Л	И	С	Љ	Е	Р	Б	Р	У
К	П	И	Т	И	И	Р	А	Р	А	С
К	О	Л	П	Ф	И	Л	О	Д	У	

У	А	Ц	И	Ђ	Е	С	И	Т	Т	А
Н	А	С	И	К	О	И	Н	А	Х	
А	Н	О	И	Н	С	Б	А	С	А	Л

Б	Р	У	С	В	И	Л	И	С		
Р	А	С	Т	А	В	И	Т	И		
О	А	У	Р	Н	И	А	З	О		
С	И	Т	У	А	Ц	И	С	А		
О	И	Н	А	З	О	Т				
Б	А	А	Н	О	В	И				
А	М	А	И	С	Т	А				
Р	А	М	О	В	И	Н	А			
Е	Т	О	Е	М	С	А	Л			
М	Е	Р	К	А	И	Ђ	Е			
И	Р	А	К	П	С	И	К			
Ф	И	Л	К	О	Л	И	Н	С		

КЛИН

1 В И Н А С А К Е
2 Д Е А И Н К А
3 С А А И Д Е
4 А И С А К
5 И С А А
6 Л А А
7 И А
8 А

Т. Кратак ка-
пут од тканине
кроз коју не
пролази ветар,
ветровка (мн.); 2.
Особа, појединац,
индивидуа; 3. Кад те
он тужи, он ти и суди
(мн.); 4. Онај који учи
какву манастирску шко-
лу, манастирски ђак (на
пример, Вук Караџић у
Троноши); 5. Било кад; 6. Име
глумице Лупино или тип ауто-
мобила; 7. Иницијали аутора романа "На Дрини
ћуприја"; 8. Скраћеница за "алт".

АНАГРАМ

АЛА ТРЧИТЕ

АТЛЕТИЧАР

ПАСИЈАНС

Од ЗЕБРЕ преко ЛАСТЕ до
КОЈОТА. Али како? Врло
лако: ако сваки пут
промените једно слово у
претходној речи и премета-
њем слова добијете нову реч.
Речи смеју бити само опште
именице у номинативу
једине.

З Е Б Р А

Л А С Т А

К О Ј О Т

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Д А Н И Л О К И Ш
В А Л А Е Р А М А
А Л О Л И М И Т
С Е Т И Т И
Р А А А И Н И
У С А М А С Р Х
С О Л О П Е В А Ч
К Р М А А Њ А
И Д А Б Х Р Е К
Р А Т А Р
У Т К А А
Л О Н А
Е Р А Н А
Т И Ц А Н

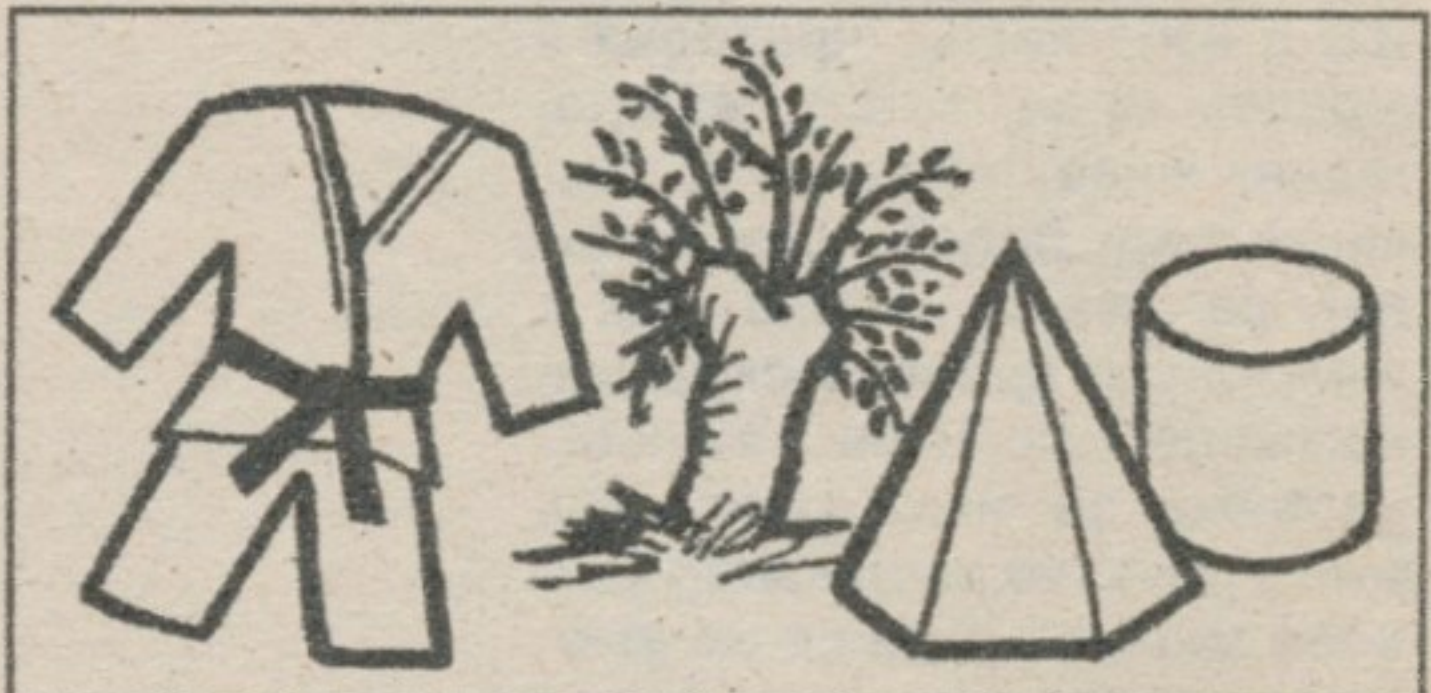

У смеру стрелице упишите име и презиме
писца са слике, а укрштеницу даље
решавајте распоређујући речи из пописа.

ААЛ, АКОРДАТОРИ, АЛО, АНАНА, АЊА,
АП, БРАЦАН, БУРЕК, ВАЛДЕРАМА, ВАР,
ДАЛМАТИНАЦ, ДВА, БРАНА, ИД, ИДА,
ИМИТИРАЊЕ, ИНИ, КАМИН, КРМА,
ЛЕЛЕ, ЛИМИТ, ЛОНАЦ, НЛО, ОРИТИ СЕ,
РАДА, РАТАР, РУ, РУСКИ РУЛЕТ, СА-
МОА, СЕТИТИ, СОЛО-ПЕВАЧ, ТИЦАН,
УКАМАС, УТИНА, УЧАК, ШАТИ.

Палиндромни повратни ребус

Редовни решавачи "Забавникове енигматске
рубрике" већ су научили решавати палин-
дромни и повратни ребус. Пред вама је комби-
нација те две врсте. Напишите шта је на
цртежима, све то прочитајте палиндромно, а
почните од другог слова.

АДРЕСА

АЛЕКСАНДРА ПЕМЕВСКА

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Решења се налазе на страницама "Мале поште".

МИНИ МОЗАИК

А З Б Е С Т
З В О Н К О
Б Р Г И Е С
Р А Д Е В А
Е Т А Н И К
М И Н И Н А

АЗБЕСТ, АЗЕРЕМ, ЕНИЕНИ, ЕРГИЈЕ,
ЕТАНИК, ЗВРАТИ, МИНИНА, РАДЕВА,
ЕКЕВИН, ГОЈАКА.

Комбинујући речи из пописа са именом и прези-
меном певача староградских песама са слике,
покушајте саставити укрштеницу.

ПИТАЛИЦА

Која азијска држава у себи
садржи 100% гаса?

ОСМОСМЕРКА

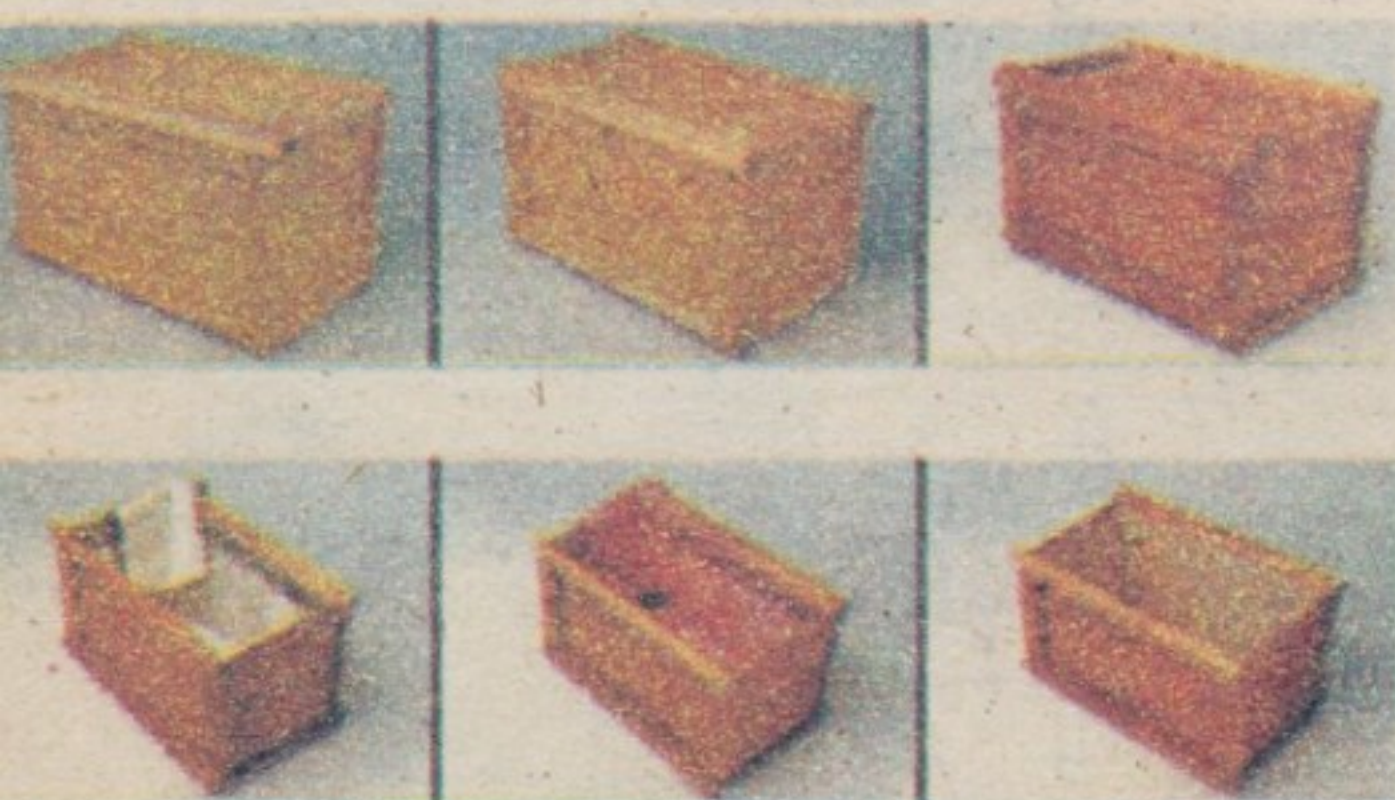
Када у осмосмерци пронађете све плесове са пописа, добићете, од
преосталих слогова, још један одговарајући појам.

БЕБЕЛ, БУГИ-БУГИ, ВАЛЦЕР, ИГРА, КАДРИЛА,
КАЛИПСО, КАНКАН, КАТУШ, МАЗУРКА, МАМБО,
ПИНГВИН, ПОМПАДУР, РИГОНДОН, РОКЕНРОЛ,
РОНДЕ, РУМБА, САРАБАНДА, СВИНГ, СИЦИЛИ-
ЈАНА, СТЕП, СУРФ, ТАНГО, ТАРАНТЕЛА, ТВИСТ,
ТУМБРА, ХАБАНЕРА, ЧАРДАШ, ЧАРЛЕСТОН, ЧА-
ЧА ЧА, ЧЕТВОРКА, ШИМИ. КЛАСИЧНИ ПЛЕСОВИ

А Л Е Т Н А Р А Т Ч А Р Л С Т О Н К
Н К Л Л П О М П А Д У Р Ч А Р Д А Ш
А Т Р А Е Ш Д Д Х А Б А Н Е Р А К А
Ј Ч У У И Б Н Н А С Б Г Т И Ч А Н К
И Р А М З А Е Л А М О В С С Р Н А Р
Л Ђ И Ч Б А И Б У Г И В У Г И Л К О
И Ц Д А А Р М Р И С И Р И С И Е Б В
Ц Л Р Н Д Ч А П Т Н Ф Р Л П Т М Е Т
И А С А О Н И В Г Н И П С У А Е О Е
С В К Л О Р Н Е К О Р О Ш М В И П Ч

НАЈСКУПЉИ СУ ОД МАХАГОНИЈА

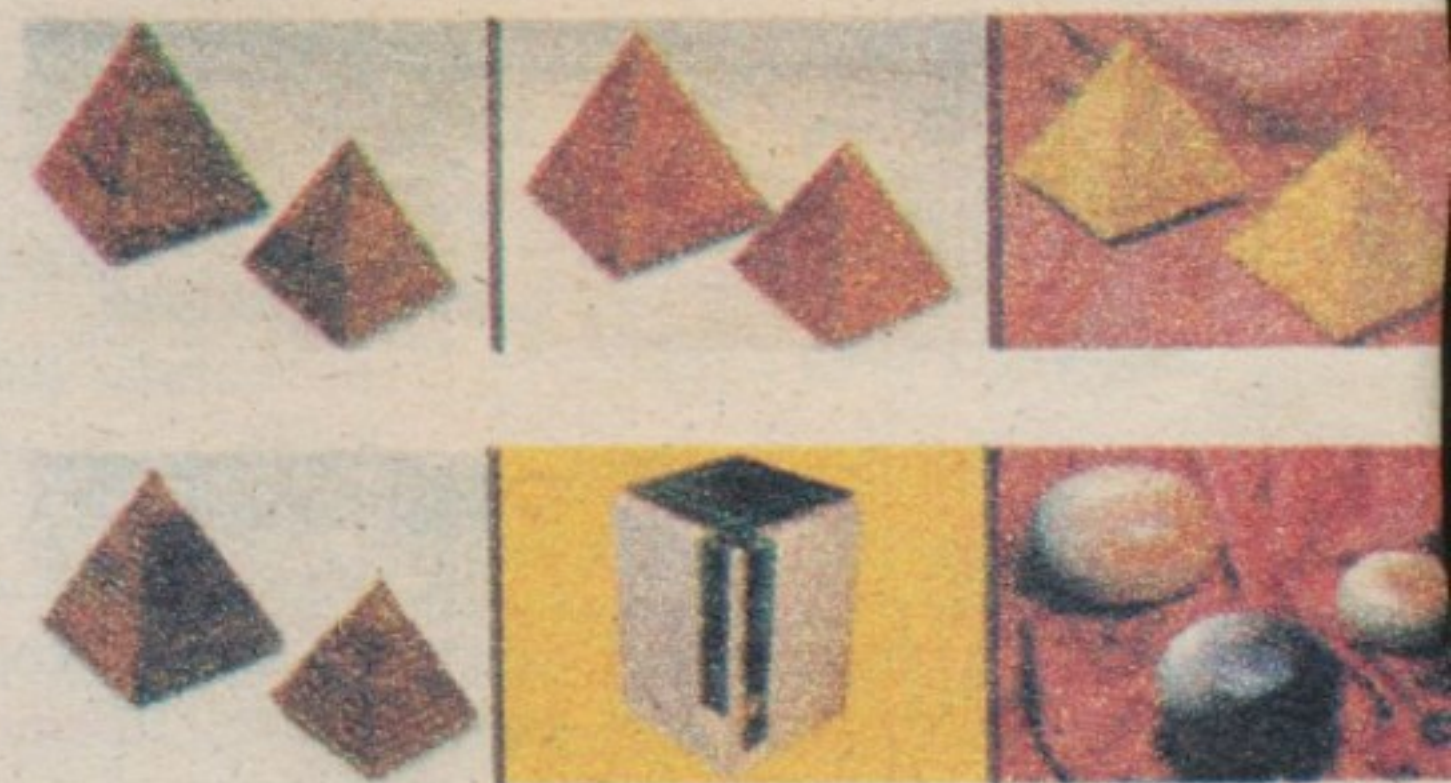
Сви који имају кућног љубимца и свакодневно уживају у дружењу с верним и нежним пријатељем, верују да ће живети дуго, врло дуго. Али, дође дан да се мис-

ШТА
ЋЕ
БИТИ
СА МНОМ
КАД
МЕ ВИШЕ
НЕ БУДЕ?

ли и на његов крај. Тако отприлике гласи текст огласа фирме „Хад“ објављен у најтиражнијем француском часопису „30 милиона пријатеља животиња“ у коме се нуди велики избор мртвачких ковчега, ако ће власник свог љубимца закопати на псећем (мачијем) гробљу, каквих је све више у великим градовима, или у башти, као и урне за pepeo (ако се одлуче за спаљивање) које ће чувати успомену на њиховог љубимца.

Цене су различите, зависно од величине и материјала (сандуци се праве од бу-

ковине, храстовине или махагонија и ови последњи су најскупљи – око 500 DEM и опреме: покров и јастуче могу бити од свиле, батиста, обичног платна.

Урне за pepeo четвороног појојника израђују се од пуног храста, дивље трешње, јавора, порозног камена или керамике и упола су јефтиније од сандучића.

Ту је и наруџбеница јер се све те ствари могу наручити поузећем уз минималну доплату.

Али, иза свега се крије врло озбиљан бизнис у земљи која има преко 7 милиона паса и више од 10 милиона мачака! А сваком од њих господар ће приредити достојну сахрану. Па, ви сад израчунајте зараду власника „Хада“ и сличних погребних установа намењених кућним љубимцима. Можда ће ова вест из „Забавника“ инспирисати неког домаћег бизнисмена да прикаже сличан пројекат јер је последњих година број кућних љубимаца и код нас нагло порастао. Па макар амбалажа не била од махагонија.

МИШ СА ДВЕ АУТОМАТ- СКЕ БРАВЕ

Слепи мишеви, шишмиши или љиљци, не само што су једини летећи сисари и не само што једино они (пored делфина) имају радарски систем за непогрешиво откривање и избегавање препрека у мрклом мраку већ су, ваљда, једина жива бића која се размножавају, рађају, једу и спавају са главом надолу. Чак и зимски сан проведу окренути наглавце, закачени задњим удовима за неку грану или стену. Како то издржавају њихови мишићи а да се не уморе? Никако! Јер, мишићи са тим немају никакве везе.

Слепи мишеви смислили су невероватан уређај: канџе својих задњих удова претварају у куку којом се закаче за сваку згодну избочину. Они то успевају на тај начин што им се тетиве ножних прстију савију и стегну у круг под тежи-

ном тела, саме од себе, аутоматски. Тако је слепи миш окачен као о вешалицу, а да уопште не грчи мишиће. Систем „аутоматских брава“ толико је успешан да животиње, и кад угину, остану да висе о својим кукама!

Док спавају, слепи мишеви обично се умотају у летећу мембрану: сакрију главу, савију реп (неке га врсте имају, друге не) на леђима или трбуху и превију велике уши да би их заглавили испод предњих подлактица. Како не праве гнезда, ови сисари, који се хране инсектима спавају лети готово у сваком шупљем стаблу, а зими на заштићенијем месту – у напуштеним рударским окнима или бункерима заосталим из Другог светског рата и, наравно, пећинама. У неким има и на милионе.

И сви висе наглавце, као на вешалицама у некој густо набијеној гардероби.

Вешалица на врху прстију: слепи мишеви измислили су начин за аутоматско затварање тетива ножних прстију у прстен који се блокира под тежином тела. Они су у стању да у овом положају остану 19 сати дневно, а да им се мишићи не уморе.

УЛА НИЈЕ УСЕДЕЛИЦА

Невеста, односно младожења, бирају се само из круга припадника истог друштвеног положаја. Код људи је то веома чест случај, код чавки строг закон који нико не може да прекрши

Чавке обожавају блиставе стверчице

Брачна шема: женка која је по рангу седамнаеста може да се уда само за мушкарца истог „друштвеног“ положаја.

Млада чавка којој је доктор Адријан Рел, холандски орнитолог чија је ужа област понашања птица, дао име Ула, одрасла је у јату настањеном у рушевинама старог замка у близини Гронингена, у Немачкој. У том свом јату она је на птичјој друштвеној лествици женки заузимала положај који би одговарао броју 17. Самим тим за њу је био одређен младожења, будући, који је међу мужјацима по рангу такође био седамнаести. И поред тога што ни мужјак ни женка нису сами себи изабрали брачне другове, време удварања за обоје је протичало пријатно.

После овлашних додира кљуновима, веома сличним правим пољупцима, и нежног љубавног шапутања, дошла је веридба. Иако још нису били полно зрели, млади мужјак и млада женка, предодређени да буду пар, веома су везани једно за друго па стручњаци у познавању птичјег понашања говоре о њиховој вези као о веридби. Млада чавка и њен будући супруг сада су стално заједно, заједнички траже храну и у случају сукоба с неким од осталих чланова јата држе једно другом страну.

Нови вереник

Догодило се, нажалост, да је млади мужјак 13. по рангу, који иначе није имао баш никакве везе с вереницима, настрадао: ухватила га је и појела мачка. Одмах се ред на ранг-листи мужјака пореметио, а све дотад склопљене веридбе од броја 13 па навише биле су по сили закона раскинуте. Сада Улин вереник није више био седамнаести по рангу, већ шеснаести и том његовом новом, вишем друштвеном положају сирота Ула више није била довољно добра. Као што рекосмо, веридба је била раскинута. Ула, међутим, тиме није била осуђена на дуго девовање или, сачувај Боже, на уседелиштво. Чавчије друштво одмах јој је одредило другог вереника који је сад био седамнаести по реду. Јадник, не својом кривицом, спао је на лествици за једно место! Сталешки односи морају се поштовати!

После сваког померања на ранг-листи,

многе веридбе морају истовремено да се развргну. Али, кад мужјак и женка достигну полну зрелост и веридбу претворе у брак, њихову заједницу ништа више не може прекинути. Младу чавку и њеног супруга отад може да раздвоји само смрт.

Брак на пробу

Пуноважни брак ипак се не склапа одмах по завршеној веридби. Ула и њен нови младожења Чок у почетку су само у пробном браку. Да ли ће се тај брак претворити у стални, зависи само од њих двоје. Као и свим новим паровима, прво им је било да покушају да нађу стан: неку рупу у зидинама рушевног замка. То, међутим, није нимало лако јер их птице старије по рангу одасвуд терају. Парови из виших слојева чавчијег друштва имају по четири, пет па и шест станова: по један за сваки правац ветра да би увек могли мирно да се одмарају и спавају заштићени од промаје. Такве су привилегије чавчијег племства!

Ула и Чок морали су да спавају под ведрим небом и да своје прво гнездо свију на једном дрвету мада је у то време, крајем марта, још било веома хладно и ветровито. Ипак, иако само на пробу и склопљен под присилом, брак се показао успешан. Ула и Чок постали су веома слојан пар.

Као свраке крадљивице

Када су гранчице за гнездо биле уредно сложене и испреплетене, Чок је као прави домаћин прегао да од њега створи удобан дом. Неустрашиво је слетао на овце да из њиховог руна чупне мало вуне и одмах је однесе да њоме обложи гнездо. Срећа би се можда и насмешила младом пару да није бескрајне радозналости ових птица. Као и свраке крадљивице, њихове блиске рођаке, и чавке скупљају разновразне сјајне и блиставе предмете и односе их у своја гнезда. Једног дана неки шетач бацио је на асфалтни пут неугашен опушак цигарете. Чок га је приметио,

подигао кљуном и однео у гнездо. Неколико минута касније плануо је најпре вуњени тапацирунг, затим и само гнездо, да би ватра најзад захватила и само дрво које је још било без лишћа. Могла је да пламе и читава шума да ватрогасци нису стигли на време. (У Енглеској само у току једне године ватрогасци бар тридесет пута морају да гасе мање или веће шумске пожаре које изазову свраке и чавке.)

Ула и Чок потражили су место за ново гнездо. Био је већ април, парови вишег ранга и сами су морали да се одлуче само за један од многих својих станова да би у њему женка снела јаја и подизала младе. Сада је свака друга рупа у старим зидинама била слободна тако да је брачни пар могао чак и да бира.

Све придошлице нижег ранга постале су пуноправни чланови чавчије колоније мада им је, да би опстали у њој, била потребна прилична довитљивост. Једнога јутра Ула је на обали мора нашла угинулу рибу. Тек што је слетела крај ње, појавио се Распућин, један мужјак веома високог ранга, и као неки феудални господар захтевао рибу за себе. Није долазило у обзир да му се Ула отворено супротстави. Прибегла је лукавству: одлетела је петнаест метара даље, спустила се на једну метар високу гомилу влажног лишћа и почела по њој да чеपर्ка кљуном као да ископава нешто веома драгоцено. Распућин, очигледно забринут да му не измакне нешто боље од оног што је већ држао у кљуну, испустио је рибу и одлетео на гомилу лишћа. Док је он жустро растурао гомилу не налазећи ништа од мокрог лишћа, Ула је са земље дограбила рибу и с њом у кљуну одлетела у гнездо које је за то време чувао Чок.

Док су они у гнезду слатко ручали, нико није ни покушао да им са трпезе отме рибу. Њихов стан је, према прастаром закону чавки, неприкосновен. Баш као и међу људима.

К. В.

Уређује: Вито Недељковић

илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Промрзли прсти

За време школског распуста био сам код стрица на Златибору. Тамо је дивно јер смо скоро сваког дана ишли на санкање, али једног дана промрзли су ми прсти на руци. Један старији дечак, друг мог брата од стрица, трљао ми је прсте снегом тврдећи да тако треба. Међутим, лекар у амбуланти рекао је сутрадан да сам тада могао још горе да промрзнем. Изненадило ме је и мишљење мог стрица који каже да је трљање промрзлина снегом добро.

МИКИЦА
Нови Београд

Као што је погрешно уврежено мишљење у нашем народу да опеклине треба испирати топло водом, тако је и ово да промрзине треба трљати снегом. Према томе, лекар је био сасвим у праву јер трљање промрзлина снегом може да изазове озбиљне последице – пликове.

Уколико дође до јачих промрзлина и појаве пликова, не треба их дирати или умативати завојима, већ благо покривати да се заштите од хладноће, а промрзле прсте стављати у воду чија температура треба да буде између 30 и 40°C.

Котрљам слово „р“

Идем у пети разред основне школе и имам једну велику невољу. Неправилно изговарам слово „р“, котрљајући, како је мојој мами рекао лекар и препоручио да ме воде у Београд на вежбе. Да ли ја то могу сам да вежбам јер не живим близу Београда?

М. М.
Велика Плана

Изговарање котрљајућег „р“ је говорна мана која се јавља због такозване лењости језика. Није ретка, али се вежбама лако отклања. Вежбе одређује лекар логопед и пожељно је да се оне раде уз његово присуство, али описаћемо једну вежбу, коју нам је лекар рекао, уз помоћ мајке можеш и сам да радиш. Али, када будеш у прилици, обавезно се са упутом твог школског лекара јави на контролу код логопеда.

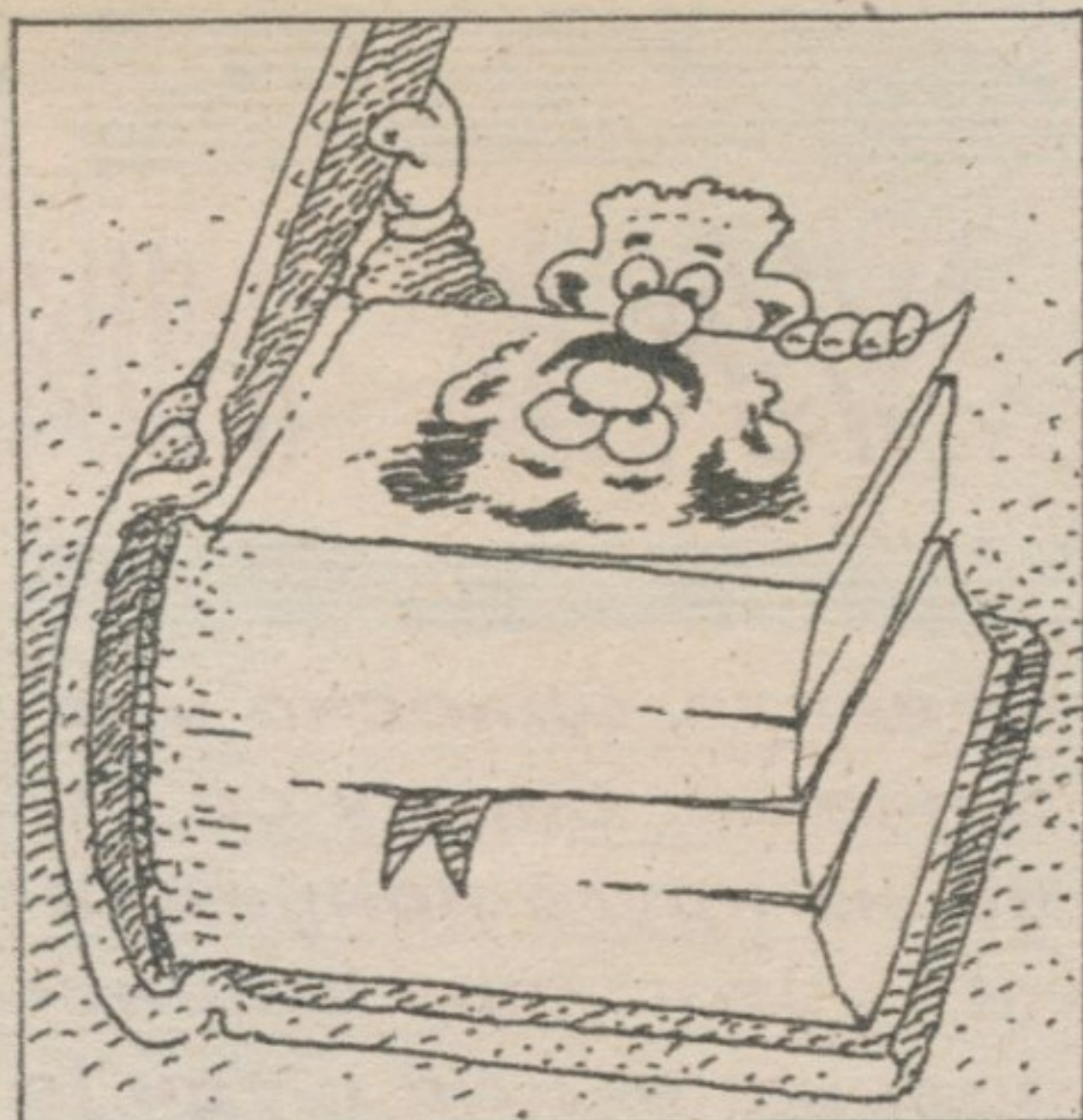
Као што смо рекли, котрљајуће „р“ јавља се због лењости језичног мишића, па се глас, уместо њиме, производи грлом. За вежбу је потребан један пластични или дрвени штапић са којим лекари прегледају грло. Језик треба подићи високо и њиме „бубњати“ о непце „д-д-д-д-д“ и истовремено, пластичним штапићем, повлачити испод врха језика лево-десно – тако ћеш уместо „д-д-д-д-д“ добити „др-р-р-р“. Ову вежбу језичног мишића треба радити неколико месеци, и то упорно, неколико пута у току дана. Верујемо да ће повремене контроле код логопеда потврдити успех ове вежбе.

Реч је о истом Вујаклији

Прочитао сам да је дела браће Вилхелма и Јакоба Грима преводио Милан Вујаклија, па ме занима да ли се ради о истом Милану Вујаклији који је саставио чувени Вујаклијин речник.

Д. МИТИЋ
Сталаћ

У Београду је 1937. године, у издању издавачке куће Геце Кона, објављен „Лексикон страних речи и израза“ Милана Вујаклије. На Београдском универзитету завршио је студије немачког језика и књижевности и српског језика и

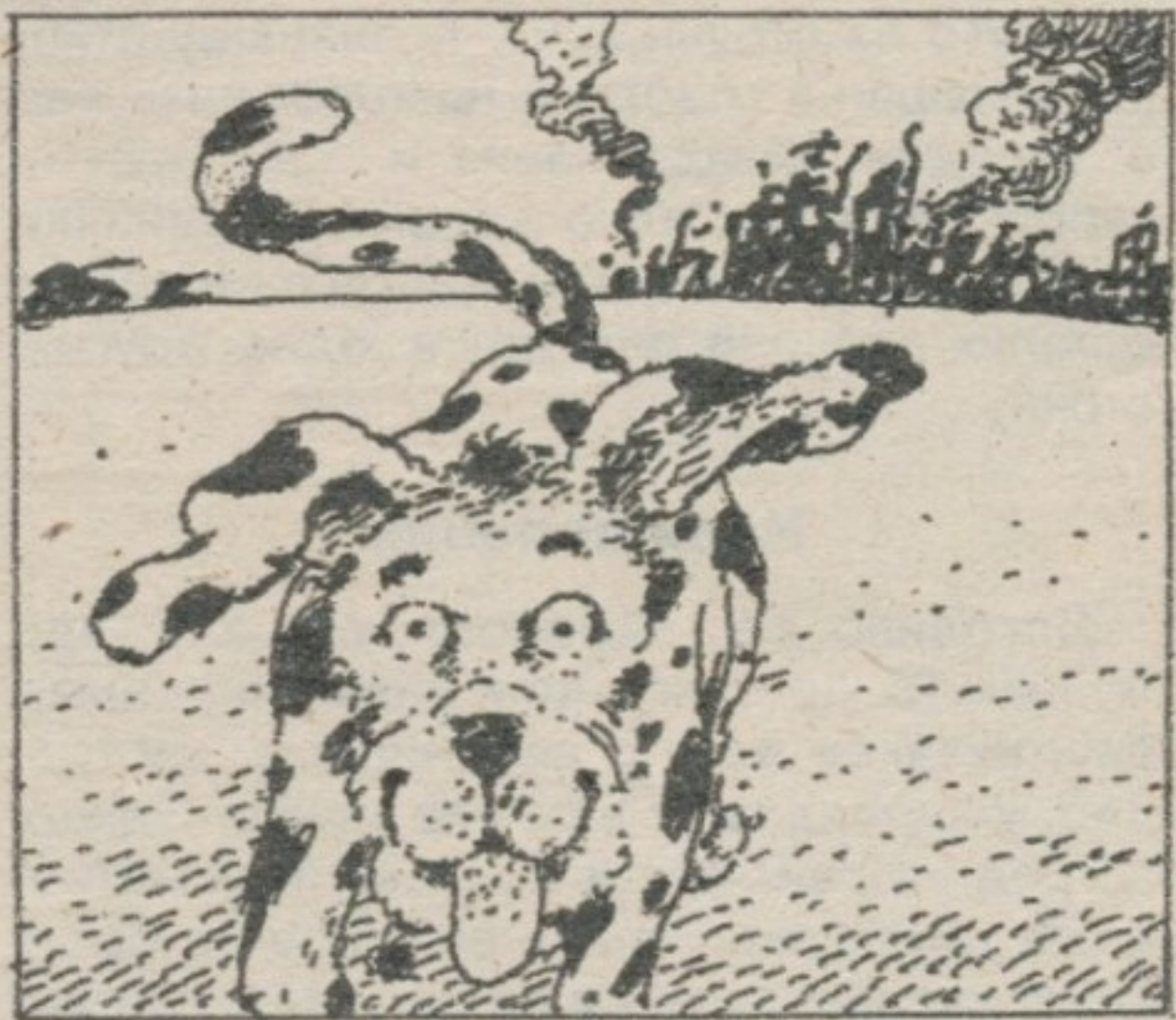
књижевности, па је био познат и као врстан преводилац. Милан Вујаклија (1891-1955) учествовао је и у изради великог речника српскохрватског језика у издању САНУ. Између осталог, преводио је и дела браће Грим. Његово најпознатије дело је „Лексикон страних речи и израза“ који је до данас доживео много издања.

И Дена је рекордер

Сви су чули и читали о керуши Дени која је, остављена у Крајини, успела да нађе своје власнике у Руми после неколико месеци. Она сигурно није рекордер, али бих желела да знам који пас или мачка то јесте.

ОЛГИЦА ИЛИЋ
Кучево

Керуша Дена није рекордер у пређеној раздаљини, али с обзиром на путовања свакако јесте, па није чудо што су се многи људи јављали из Енглеске да траже њену штенад. Она је, као што си сигурно чула, недавно оштенила пет кучића, а пошто су Енглези познати узгајивачи и љубитељи паса, то довољно говори.

Међу псима апсолутни рекорд свих времена и данас држи чувени шкотски овчар Боби. Он је 1923. године за шест месеци превалио раздаљину од 3200 километара у потрази за својим власницима који су се преселили из једне америчке државе у другу.

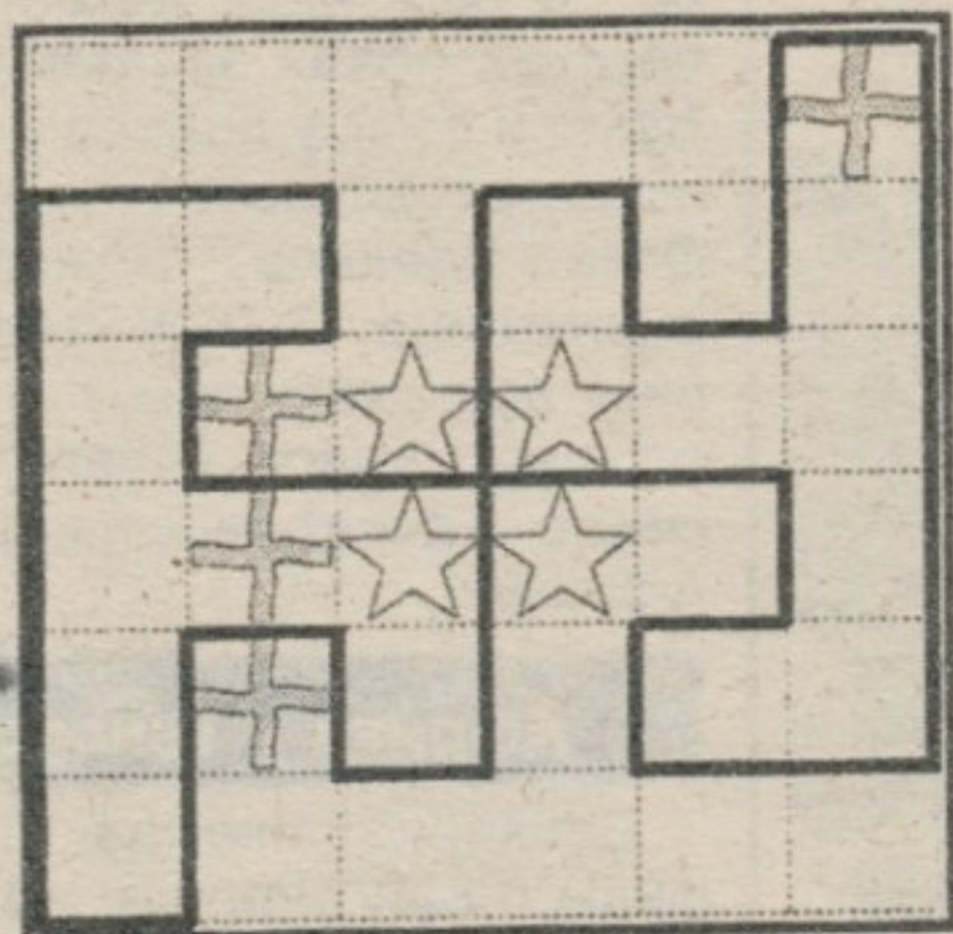
Кад су мачке у питању рекордер је извесна „Францускиња“ Бланша која је, пошто ју је газдарица оставила, у потрази за њом прешла 700 километара за четири месеца. Изгледа да није по оној народној: „Пас се везује за господара, а мачка за кућу.“

РЕШЕЊА ГЛАВОЛОМКИ

1. Делови оба прстена која се налазе на цртежу садрже се у кружници која је приказана на слици. Захтев у задатку да се са најмањим бројем сечења датих прстенова добије сто кружног облика, столар ће испунити ако сече по линијама које су нацртане.

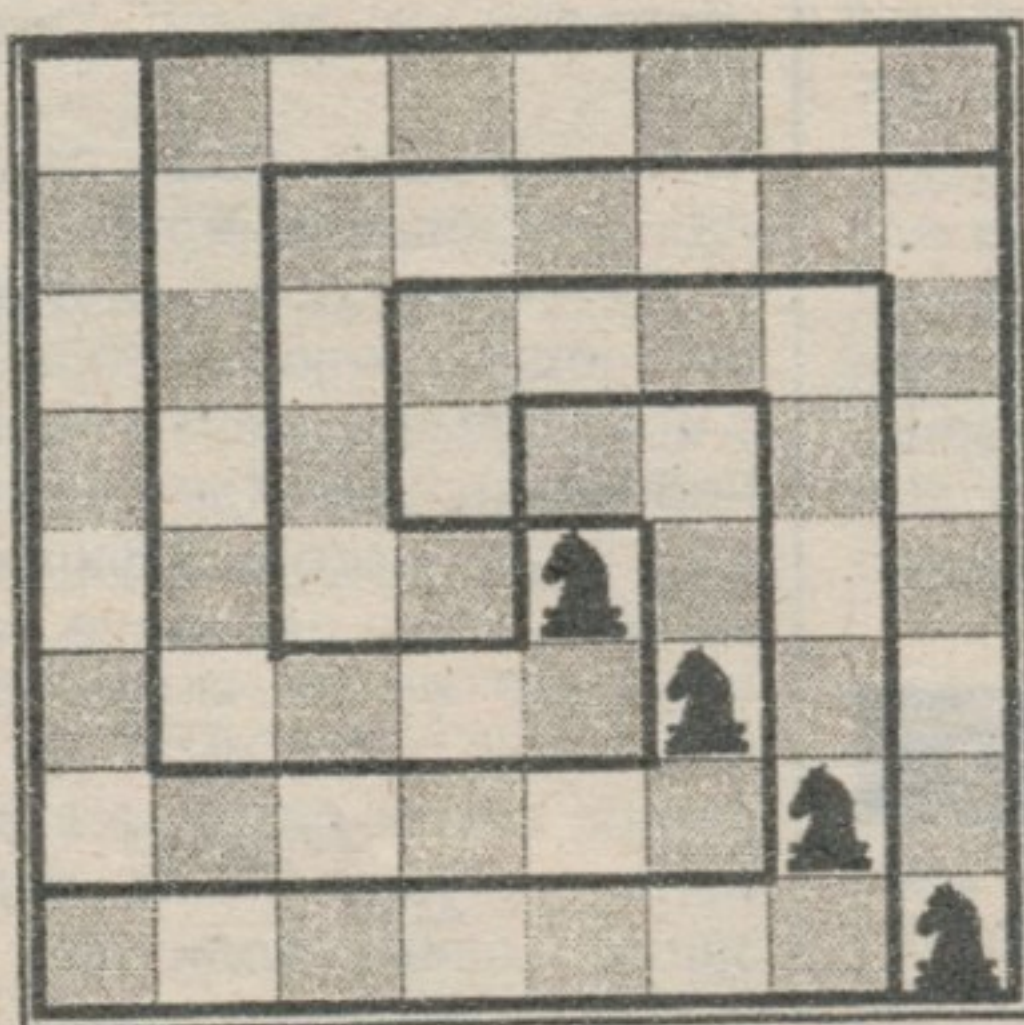
2

3. Капетан је видео 6 јегуља. Три јегуље су потпуно слепе, а три су са здравим очима.

4. Гимнастичар са такмичарским бројем 6 мора да направи стој на рукама. На тај начин добићете број 9, а решење гласи: $931: 7 = 133$.

5

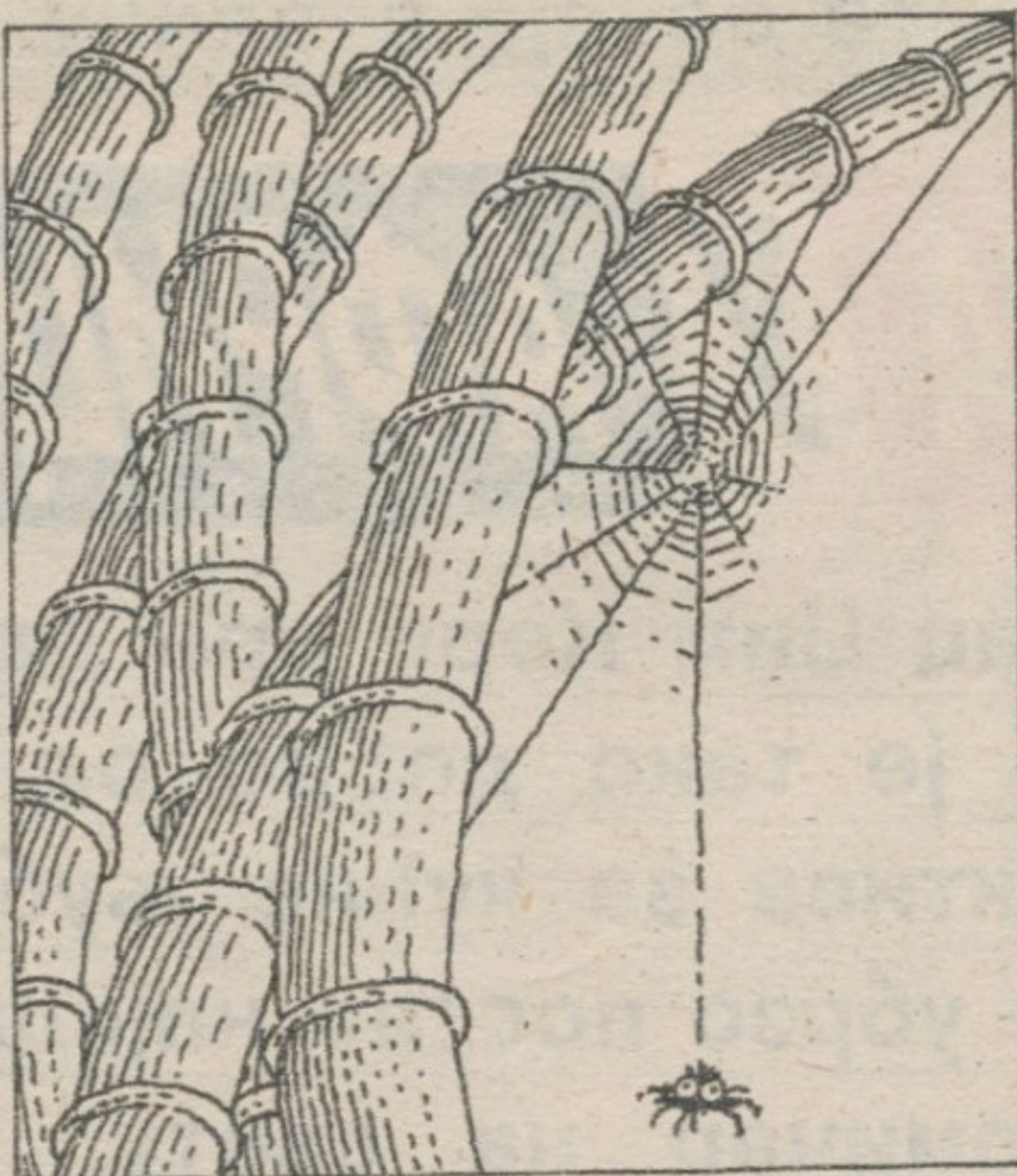

Бамбус на првом месту

„Забавнице“, одговори ми на једно можда необично питање: која биљка расте најбрже?

ЗВОНКО
Инђија

Међу свим биљкама на нашој планети најбрже расте бамбус. У Јапану је забележен и рекорд – 1,31 метар за 24 сата.

Ова његова особина навела је произвођаче хартије да бамбус употребе за индустријску производњу хартије. Примера ради, канадска топола која се због брзине раста сматра идеалном сировином за производњу хартије, далеко заостаје за бамбусом. Стручњаци су израчунали да би бамбусова шума стара годину дана дала више сировине од исте површине дванаестогодишњих стабала обичног целулозног дрвета.

Бамбус је, иначе, од давнина познат и као грађевински материјал, служи и за израду одеће, а његови омладци за јело.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Скандинавка: прт, арар, Еда, див, Рон, Ади, грч, с, дак, Ото, Ками, дан-данас, Номи, И, канцелар, Ир, инок, школован, немири, а, и, стећак, чо, аз, МА, оператор, цвет, цура, Ерак, Бад, карамела; Помицаљка: сврака, кондор; Анаграм: рукометна утакмица; Ребус: аласова ловина ("А" ласо, валови "НА"); Домино укрштеница: Брус Вилис, раставити, одурни, п, ситуација, ОИН, азот, ба, ано, ви, ама, иста, рамови, на, ето, емсал, Љерка, иће, Ерак, псих, Фил Колинс; Клин: виндјаке, јединка, кадије, дијак, икад, Ида, ИА, а; Мини мозаик: азбест, Звонко, Ергиеј, Радева, етаник, Мина; Анаграм: атлетичар; Пасијанс: зебра, базар, рабат, табла, лапта, такса, стока, котао, којот; Питалица: Бутан (бутан); Осмосмерка: класични плесови; Мозаичка укрштеница: Данило Киш, Валдерама, ало, лимит, сити, Рада, ини, Укамас, ру, соло-певач, крма, Ања, Ида, бурек, ратар, утина, понац, Ерана, Тицан; Повратни ребус: Ика лети авионом (кимано, ива и тела); Адреса: Смедеревска Паланка.

Енигматске стране припрема: ЕД "Ђорђе Натошевић", Сомбор
Уређује Славко Бован
Аутори: Димовић, М. Илић, А. М. Јанковић, Милин, Мунишић, Ј. Недић и Бован.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2302

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирин Граси
Директор „ПОЛИТИКЕ“
Хаџи Драган Антић

Издаје НП ПОЛИТИКА Д.О.О.
11000 Београд, Македонска 29

Штампа графичко предузеће
„Штампарија Политика“

В. д. председника комисије „ПОЛИТИКА“
Томица Раичевић

Уредник сатрија Мирјана Маринковић
Ликовно графички уредник Соња Јашовић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција
Душан Глушац, Радоје Савић,
Зоран Петканић и Радана Весовић
Секретаријат Зорица Филиповић
Дописници „ПОЛИТИКЕ“ из иностранства:
Петар Поповић (Москва), Дарко Рибникар (Њујорк), Мирослав Стојановић (Бон), Душан Симић (Лондон), Бошко Јакшић (Рим), Верица Рупар (Будимпешта) Момчило Пантелић (Пекинг), Радислав Ђук (Атина)

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
Македонска 29, 11001 Београд, П.фах 124.
Телефони: секретаријат 3224-471,
редакција 3224-483, техничка редакција
3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,
претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 3220-645.

Рукописи, фотодографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу
1 месец 27,20 дина. 3 месеца 81,60 дина.
6 месеци 163,20 дина.

Претплата на жиро рачун број:
40801-603-3-42104, уз обавезну назнаку:
Н.П. „ПОЛИТИКА“ — ПРЕТПЛАТА НА
ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
Полугодишња – возом: 90 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња – авионом:
I група-Европа: 150 DEM. II група-Блиски исток: 150 DEM. III група-Африка, Азија: 158 DEM.
IV група-Америка, Канада: 165 DEM. V група-Далеки исток: 165 DEM. VI група-Јужна Америка: 175 DEM. VII група-Аустралија: 178 DEM. или противвредност осталих валута
• Претплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД Београд, број: 9359662, у противвредности USD или DEM у корист: Н.П. „ПОЛИТИКА“ – Београд, девизни рачун број: 70400-6925286 који се води код Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате обавезно навести - „Сврха плаћања“ ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“. Копију уплате обавезно послати на факс: ++381 11 3228 776 или на адресу: Н.П. „ПОЛИТИКА“ 11000 БЕОГРАД 29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА
• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у Франкфурту/М, а копију уплате на факс: ++381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

Насловна страна Вукан Ђирић

Наставак филмског хита осваја публику

ЕЈС ВЕНТУРА У АФРИЦИ

Глумац Џим Кери пре две године је тако добро одиграо детектива за кућне љубимце да је убрзо постао најславнији комичар на свету. Пред њим је, овог пута, нови, много опаснији, задатак

Већина деце у Европи и Америци машта о томе да оде у Африку. Зашто баш тамо? Зато што смо се сви ми, док смо били, или смо још, мали најрадије играли са фигурицама дивљих животиња које углавном живе на том континенту, гледали сликовнице и ТВ емисије са тим животињама, а одлазили смо често у зоолошки врт да их видимо уживо. Слушали смо узбудљиве приче о борби за опстанак и животу у афричким џунглама и саванама. Зар онда није природно да се сви једног дана нађемо у тој Африци?

То је била и најдавніја жарка жеља холивудског глумца Џима Керија. Његов сан је постао стварност, али само делимично. Џим Кери је тре-

нутно најпопуларнији комичар на свету чија слава прети да превазиђе оно што су некада радили Џери Луис, Џек Лемон и Дин Мартин заједно. Керијева каријера почела је вртоглаво да се пење у висине када је постао Ејс Вентура – детектив за кућне љубимце. Овај необични филмски лик пре две године био је прави хит. Блесави момак откачене фризури, у пругастим панталона-

мама и хавајској кошуљи, постао је херој клинаца широм света. А и тинејџери су се лудо смејали његовим договорштинама. Џим Кери је одмах потом снимио филм „Маска“, па комедију „Глупан и тупан“ и на крају остварење „Бетмен заувек“ које се још приказује у нашим биоскопима.

Како наћи Шикаку?

Глумац који зарађује двадесет милиона долара по филму сада је поново Ејс Вентура. Али, овог пута он се не бави изгубљеним мацама, куцама и папагајима – његово окружење су жирафе, слонове, зебре, лавови, антилопе, шимпанзе, крокодили, нилски коњи, бабуни и екзотичне птице. Нова пустоловина Ејса Вентуре у нашим и светским биоскопима приказује се под називом „Зов природе“. Она почиње у Тибету, на обронцима Хималаја, где

Вентура у једном храму покушава да нађе духовни мир и спасење јер осећа грижу савести што једног ракуна није успео да избави из животне опасности. Од енглеског конзула у земљи Бонаји Ејс добија позив да дође у Африку и реши један тежак задатак. Треба да нађе Шикаку, несталу свету животињу пријатељски расположеног племена Вакати. Уколико то не уради пре него што се кћерка поглавице тог племена уда за сина вође ратничког племена Вачуту, избиће племенски сукоб.

Вентури, на задатку, друштво праве конзулов изасланик Фултон и мајмунче Спајки. Поред тога што се углавном ослања на своју оштроумност и детективски њух, Вентури помажу нови пријатељ, домородац Оуда, и слон Боба. Да ли ће наш јунак детектив успети да обави задатак, видећемо у филму који су у потпуности осмислили Џим Кери и Стив Едекерк, режисер и сценариста. Они су хтели сасвим другачију причу и филм од оног првог и зато су за место догађања изабрали Африку.

Африка у Тексасу

Едекерк каже да је први филм о Ејсу Вентури имао нешто од магије Џемса Бонда, а они су желели да овај други буде потпуно у духу пустоловине тајног агента 007. Иако се радња филма дешава у Африци, он је, заправо, и то цео, снимљен у Америци! Управо тако. У Тексасу је, на једном великом ранчу, „изграђена“ Африка, а у околини канадског града Ванкувера, уз помоћ технике и пластике, створени су „прави“ Хималаји.

Иако у „Зову природе“ има пет пута више животиња него у „Детективу за кућне љубимце“, једина која се појављује у оба филма је мајмун капуцинер Бинкс. Џим Кери признаје да у свим његовим филмовима има мање или више животиња јер их он много воли. Код своје куће има три пса, једног малог гуштера и једну велику игуану. А на питање зашто толико воли лик Ејса Вентуре, он одговара:

– Тај тип ужива у животу не поштује никакве ауторитете и, уопште, понаша се као дете. Шта год да ради, чак и озбиљне послове, он изгледа као да се забавља. Он је смешан и кад сипа кафу, и кад седи, и кад спава... Он је, једноставно, такав. Та његова несвесна духовитост и јесте разлог што га млади обожавају.

C.J.

РЕКЛИ СУ...

Лакомисленост је појас за пливање реком живота.

Лудвиг Берне
немачки књижевник и новинар
(1786–1837)

Ко државу опљачка достојан је хвале, ко на ситно краде остаје без главе.

Ѓанбатиста Касти
италијански књижевник
(1724–1803)

Са сваком ствари коју си пропустио нешто си добио; са сваком ствари којом добијаш нешто и губиш.

Ралф Валдо Емерсон
амерички есејиста и песник
(1803–1882)

Писати фељтон значи коврџати увојке на ћелавој глави.

Карл Краус
аустријски књижевник
(1874–1936)

Критиковати – то значи доказивати аутору да не ради онако како бих ја радио, када бих знао.

Карел Чапек
чешки књижевник
(1890–1938)

Плашимо се самоће која нас окружује па зато дозивамо мртве и живе у облику књига.

Ђовани Папини
италијански књижевник
(1881–1956)

Када онај коме се говори не разуме а онај ко говори сам не схвата шта говори онда је то метафизика.

Франсоа Мари Аруе Волтер
француски књижевник, историчар и филозоф
(1694–1778)

Није лепо оно што је лепо већ је лепо оно што нам се допада.

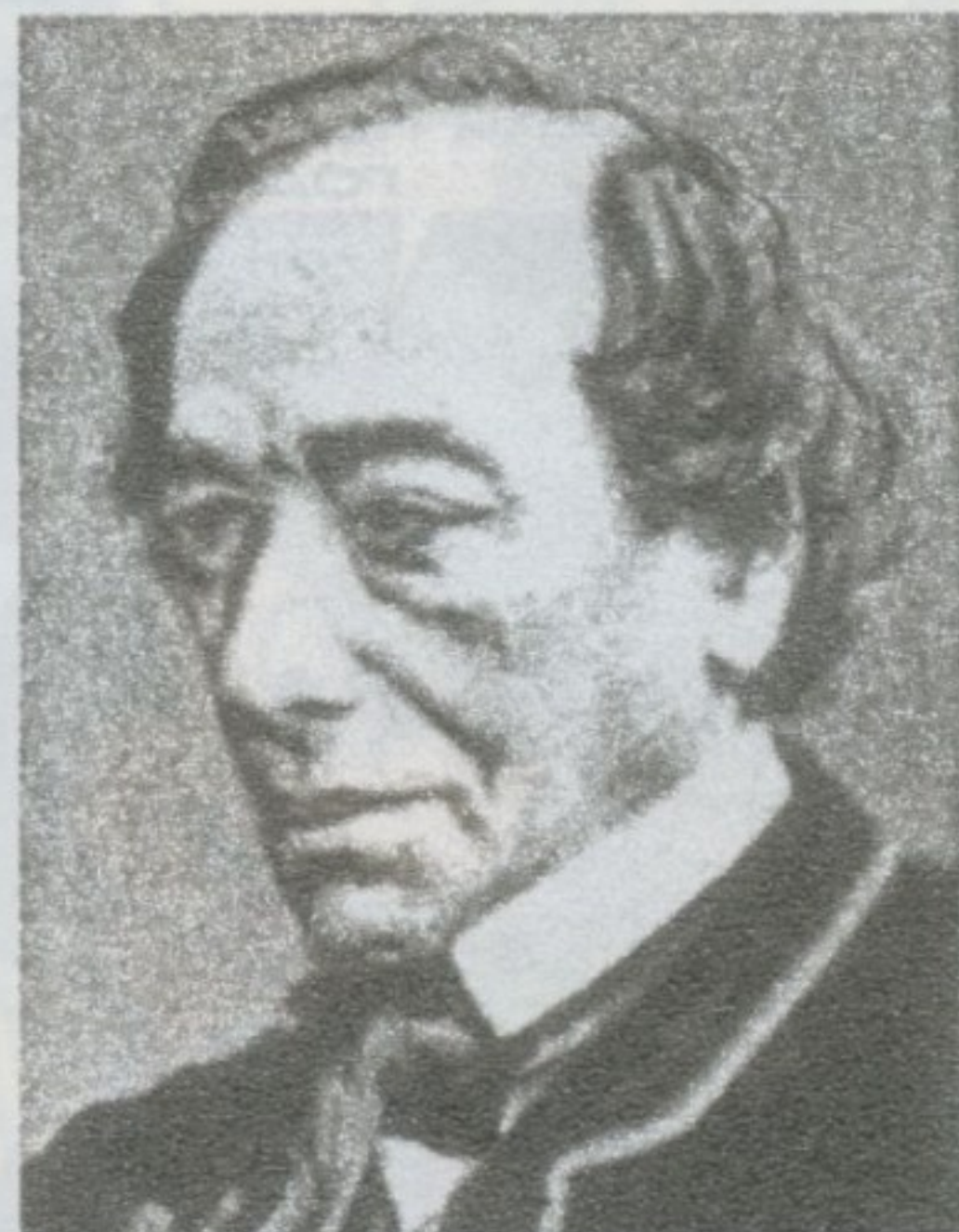
Италијанска изрека

Слабе природе опиру се заслуженој казни, осредње се с њом мире, јаке је траже.

Артуро Граф
италијански песник и књижевни историчар
(1848–1913)

Благостање је основа, али не и водећа слика у обликовању живота. Теже га је сачувати него стећи.

Лудвиг Ерхард
немачки политичар и економиста, „отац” привредног чуда Немачке
(1897–1977)

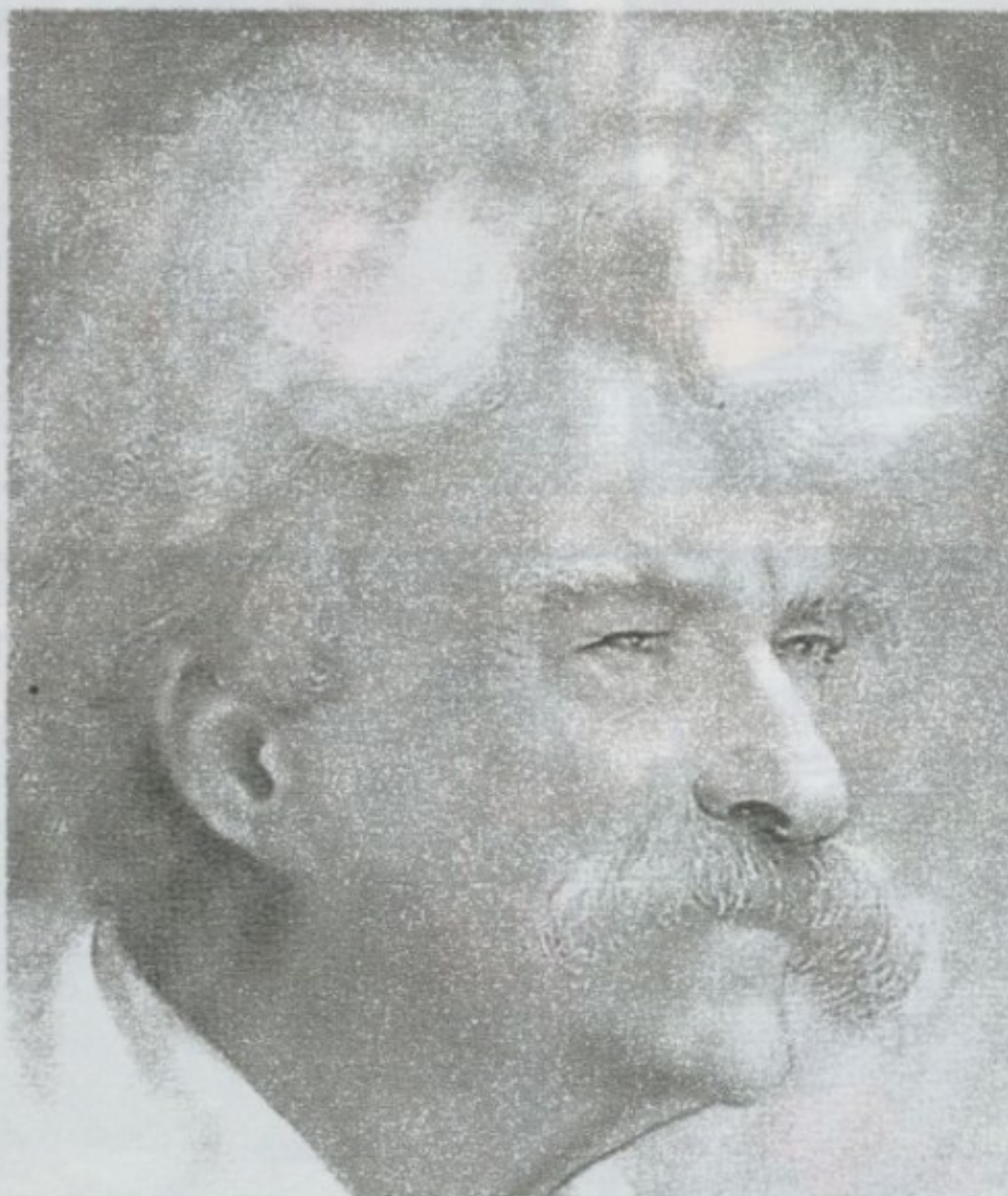
Оно што предвиђамо ретко се догађа; углавном се деси оно што смо најмање очекивали.

Бенџамин Дизраели
енглески државник
(1804–1881)

О НАУЦИ

Наука је изван домета морала јер су њене очи прилепљене за вечиту истину.

Оскар Вајлд
енглески књижевник
(1854–1900)

Наука је сама по себи задивљујућа. Једно тако незнатно улагање чињеница доноси огромна предказања.

Марк Твен
амерички писац
(1835–1910)

Научници су људи који се од обичних смртника разликују способношћу да се радују на расплутим и сложеним заблудама.

Анатол Франс
француски књижевник
(1844–1924)

